



**УКРАЇНА**

**У ВІДГУКАХ ЗАРУБІЖНОЇ  
ПРЕСИ**

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ імені В. І. ВЕРНАДСЬКОГО  
ФОНД ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ  
ВІДДІЛ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

## УКРАЇНА У ВІДГУКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ПРЕСИ

### Інформаційно-бібліографічний бюлетень

#### Головний редактор

Удовик В. М., директор Фонду Президентів України,  
канд. істор. наук., старш. наук. співроб.

#### Відповідальна за випуск

Польовик С. М., заввідділу формування інформаційних ресурсів  
Фонду Президентів України, канд. наук. із соц. ком.

#### Інформаційно-бібліографічні матеріали підготували

Федорчук А. Г., Матвійчук А. В., Павленко Д. В., Бондаренко Д. В.,  
Хилько М. І., Мищак І. М., Макарова О. І., Моршна Н. О., Дайнека Я. А., Третяк Т. І.,  
Ставерська Т. А., Петрова Т. О.

#### Аналітичні матеріали підготував

Мищак І. М., старш. наук. співроб. відділу формування інформаційних ресурсів  
Фонду Президентів України, д-р. істор. наук, проф.

Заснований у 2011 році  
Виходить два рази на місяць

#### Адреса редакції:

НБУВ, пр-т Голосіївський, 3, Київ, 03039, Україна  
Тел. (044) 525-54-70  
E-mail: fpu@nbuv.org.ua

*Передрук – тільки з дозволу редакції*

*Думки, висловлені в матеріалах, належать виключно авторам  
і не обов'язково відображають точку зору укладачів*

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ імені В. І. ВЕРНАДСЬКОГО  
ФОНД ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ  
ВІДДІЛ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

**УКРАЇНА У ВІДГУКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ПРЕСИ**  
(інформаційно-бібліографічний бюлетень)

**Випуск 22 (152)**

*(огляд матеріалів зарубіжних ЗМІ за 16-30 листопада 2021 р.)*

Київ 2021

## ЗМІСТ

<b>ЗМІСТ</b> .....	<b>6</b>
<b>ПЕРЕДМОВА</b> .....	<b>4</b>
<b>ЗАРУБІЖНІ ЗМІ ПРО ПОДІЇ В УКРАЇНІ ЗА 16-30 ЛИСТОПАДА 2021 РОКУ (АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД)</b> .....	<b>5</b>
<b>ІНФОГРАФІКА</b> .....	<b>27</b>
<b>АКТИВНІСТЬ ПРЕСИ У ВИСВІТЛЕННІ ПОДІЙ В УКРАЇНІ</b> .....	<b>27</b>
<b>ІМІДЖ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНІЙ СФЕРІ</b> .....	<b>31</b>
<b>ТОНАЛЬНІСТЬ ПУБЛІКАЦІЙ ПРО УКРАЇНУ</b> .....	<b>32</b>
<b>ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛОГРАФІЧНІ МАТЕРІАЛИ</b> .....	<b>34</b>
<b>ВНУТРІШНЯ ПОЛІТИКА</b> .....	<b>34</b>
<b>АКЦІЇ ПРОТЕСТУ</b> .....	34
<b>БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ ТА ЗЛОЧИННІСТЮ</b> .....	34
<b>ГОЛОДОМОР 1932-1933 РР.</b> .....	34
<b>ДЕРЖАВНІ СВЯТА</b> .....	35
<b>ДОНБАС</b> .....	35
<b>ЕКОНОМІКА</b> .....	36
<b>ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ</b> .....	38
<b>КІБЕРТЕРОРИЗМ</b> .....	38
<b>КРИМ</b> .....	38
<b>НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА</b> .....	39
<b>ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я</b> .....	45
<b>ПОЛІТВ'ЯЗНІ, ПОЛОНЕНІ ТА ЗАРУЧНИКИ</b> .....	47
<b>ПОЛІТИЧНА ЕЛІТА</b> .....	48
<b>ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЇ</b> .....	48
<b>РОБОТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ</b> .....	49
<b>СУСПІЛЬСТВО</b> .....	49
<b>ТУРИЗМ</b> .....	49
<b>УПРАВЛІННЯ ТА КАДРИ</b> .....	50
<b>ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА</b> .....	50
<b>МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА</b> .....	<b>51</b>
<b>ЕКОНОМІЧНА ВІЙНА ТА САНКЦІЇ</b> .....	51
<b>ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ</b> .....	51
<b>МІЖНАРОДНА ВІЙСЬКОВА СПІВПРАЦЯ</b> .....	55
<b>МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО</b> .....	57
<b>МІЖНАРОДНІ КУЛЬТУРНІ ЗВ'ЯЗКИ</b> .....	58
<b>НАТО</b> .....	59
<b>ПРИКОРДОННИЙ РЕЖИМ</b> .....	68

ПРОБЛЕМИ ГАЗОГОНІВ .....	73
УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ВІДНОСИНИ .....	81
УКРАЇНСЬКО-БІЛОРУСЬКІ ВІДНОСИНИ .....	84
УКРАЇНСЬКО-БОЛГАРСЬКІ ВІДНОСИНИ .....	85
УКРАЇНСЬКО-ЕСТОНСЬКІ ВІДНОСИНИ .....	87
УКРАЇНСЬКО-ІЗРАЇЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ.....	87
УКРАЇНСЬКО-ІРАНСЬКІ ВІДНОСИНИ .....	87
УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ .....	88
УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКІ ВІДНОСИНИ .....	88
УКРАЇНСЬКО-ТУРЕЦЬКІ ВІДНОСИНИ .....	115

## ПЕРЕДМОВА

Засоби масової інформації сьогодні є одним з найважливіших і найвпливовіших інститутів суспільства, яким належить провідна роль у процесах формування і зміни громадської думки. Образ держави в очах світової спільноти також безпосередньо формується під впливом авторитетних ЗМІ і це треба враховувати, оскільки в сучасних умовах зовнішньополітичний імідж держави відіграє колосальну роль, впливаючи на конкурентоспроможність, політичну вагу на міжнародній арені, а також є запорукою успішного протистояння інформаційним атакам та маніпулюванню громадською думкою. Щодо іміджу України у світовому вимірі, то в свідомості спільноти він закріплюється в національних цінностях та історичних сенсах, в чому непересічну роль відіграють зарубіжні медіа. Аналіз матеріалів іноземних медіа про події в Україні надає можливість скласти об'єктивну картину про те, як наша держава сприймається зарубіжними ЗМІ і відповідно, який імідж в світі у неї формується. Це не тільки питання престижу і конкуренції за симпатії потенційних туристів та інвесторів. Для України позитивний імідж є важливим елементом в інформаційній війні, яку веде проти нашої країни Росія.

У 22 випуску за 2021 рік інформаційно-бібліографічного бюлетеня «Україна у відгуках зарубіжної преси» представлені суспільно-політичні події Української держави у дзеркалі їх відображення в 45-и зарубіжних інтернет-версіях газетних і журнальних видань з 16 по 30 листопада 2021 року. Світова спільнота пильно стежить за тим, що відбувається в нашій країні про що свідчить 320 публікацій, відібрані в інтернет-джерелах 18 країн світу таких як: Австрія, Бельгія, Болгарія, Великобританія, Іспанія, Італія, Канада, Китай, Латвія, Литва, Пакистан, Португалія, Польща, США, Туреччина, Угорщина, Франція, Чехія.

У ході моніторингу зарубіжних ЗМІ були проаналізовані інформаційні, повідомлення австрійською, англійською, болгарською, іспанською, латвійською, литовською, німецькою, польською, португальською, українською, угорською, французькою та чеською мовами.

Серед жанрових різновидів матеріалів, які підлягали моніторингу за означений період, слід назвати авторські статті, інтерв'ю, тематичні огляди, експертні оцінки, аналітичні коментарі тощо.

## ЗАРУБІЖНІ ЗМІ ПРО ПОДІЇ В УКРАЇНІ ЗА 16-30 ЛИСТОПАДА 2021 РОКУ (АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД)

*Мищак І. М., старш. наук. співроб. відділу формування інформаційних ресурсів Фонду Президентів України, д-р. істор. наук, проф.*

Найбільшу активність у висвітленні внутрішнього та зовнішнього становища України за період дослідження з 16 до 30 листопада 2021 року проявляли зарубіжні ЗМІ США (12 % від загальної кількості відібраних публікацій), Болгарії та Туреччини (по 11 %), Польщі та Литви (по 9 %). Помітну увагу подіям у нашій країні приділяли міжнародні оглядачі Німеччини (8 %), Угорщини та Латвії (по 6 %) (див. діаграми 1, 2).

Американська преса упродовж останнього часу досить активно інформує про ситуацію в Україні та міжнародні зусилля нашої держави. В проаналізованих у цьому огляді виданнях «The New York Times», «Time», «Foreign Affairs», «The National Interest», «National Review» та виданні аналітичного центру «Atlantic Council» (частка американських видань у висвітленні подій в Україні – 12 %) неодноразово порушувалося питання нарощування чисельності військових підрозділів Російської Федерації на східному кордоні України та можливість у зв'язку з цим нового збройного конфлікту. Оглядачі американських видань розцінюють такий розвиток подій як спробу тиску В. Путіна на НАТО з метою недопущення його розширення на Схід та вступу України до Альянсу. Наголошується, що політика Росії стає дедалі агресивнішою по всьому периметру українського кордону – від Білорусі до Чорноморського узбережжя, а велика протяжність і незахищеність кордону України робить його вразливим для можливої збройної агресії. Мігрантська криза на білорусько-польському кордоні також розглядається американськими ЗМІ як спосіб тиску В. Путін на США та ЄС, намагання Росії добитися поступок Заходу в питаннях приналежності Криму та просуванні власних інтересів шляхом ослаблення України на Донбасі. Серед останніх кроків не лише військова загроза, а й, наприклад, скасування Росією торгових бар'єрів між окупованими районами Донбасу та російськими регіонами. Разом із тим підкреслюється готовність України захищати свою територію



та необхідність консолідації зусиль західних союзників щодо підтримки нашої держави.

Оглядачі болгарських видань «Факти» та «Дневник» (11 %) обговорюють різні сценарії відповіді США та країн ЄС на загострення ситуації біля східних кордонів України. Із них найбільш імовірні два. Перший полягає в наданні Україні летальної зброї для захисту від можливої російської агресії та посилення військово-технічної співпраці між державами – членами НАТО й Україною. Другий – обмежена підтримка України, у тому числі зменшення двосторонніх військових навчань та відмова від прямих поставок зброї Україні західними союзниками, із метою «заспокоєння» Росії та деескалації напруги. У будь-якому випадку, підсумовують болгарські ЗМІ за результатами моніторингу заяв західних політиків та експертів, Росія заплатить високу ціну, якщо спробує вторгнутися в Україну. Крім того, вторгнення в Україну може остаточно «похоронити» сертифікацію «Північного потоку-2», що для Росії прирівняно до воєнної поразки. Цей фактор також повинен виступити стримуючим у відносинах України та Росії. Так само у контексті посилення напруги на східних кордонах ЄС болгарські журналісти вказують на високу ймовірність перенаправлення мігрантів, які нині штурмують кордон Польщі з Білоруссю, на північний кордон України. У зв'язку з цим висвітлюються превентивні заходи нашої держави щодо посилення українсько-білоруського кордону, зокрема проведення військових і поліцейських навчань, оголошення про можливість побудови стіни на всій протяжності кордону України та Білорусі тощо. Ще однією важливою темою для болгарських ЗМІ стала гостра реакція України на слова болгарського Президента Р. Радева про «російський Крим». Болгарські журналісти наголосили на позиції офіційної Софії щодо підтримки територіальної цілісності нашої держави. Уже традиційно болгарські видання висвітлюють рівень захворюваності на COVID-19 в Україні, а також заходи влади щодо зменшення рівня поширення пандемії.

Інтернет-версії турецьких видань «Star» та «Daily Sabah» (11 %) також докладно інформують про скупчення російських військ на українському кордоні та загрозу прямого вторгнення. Тим самим Росія демонструє своє ставлення до можливого посилення НАТО на її західних кордонах. У цьому контексті аналізуються можливі кроки країн НАТО та ЄС щодо формату допомоги нашій державі. Турецькі



оглядачі схильні вважати, що навіть за умови прямої агресії Захід не зможе надати Україні військову підтримку, проте вже зараз узгоджуються кроки щодо посилення економічного тиску на потенційного агресора. Відзначається, що ініціатором таких дій є США, які попереджають В. Путіна про величезні фінансові втрати у разі нової воєнної авантюри. Журналісти «Star» та «Daily Sabah» обговорюють ініціативу Президента Туреччини про готовність виступити посередником у переговорах України та Росії. Наголошується, що Україна вітає такий крок, однак Росія ставиться до нього досить прохолодно. При цьому турецькими оглядачами неодноразово згадуються часті телефонні розмови президентів України й Туреччини та зростання упродовж останнього часу військово-технічної співпраці двох країн. Загалом турецькі видання відзначають високу активність української влади щодо створення коаліції держав, спрямованої на протидію російській агресії, а також успіхи нашої дипломатії, зокрема спільну письмову заяву Німеччини та Франції про те, що будь-яка спроба підірвати територіальну цілісність України може мати для Росії жахливі наслідки. Ще однією важливою темою для обговорення в турецьких ЗМІ стала заява Президента В. Зеленського про підготовку державного перевороту в Україні за участю проросійських сил.

Польські ЗМІ, представлені в огляді газетами «Rzeczpospolita», «Do Rzeczy» та порталом ділових новин «Biznes Alert» (9%), зосередили головну увагу на можливостях України протистояти військовому вторгненню Росії. У польських журналістів немає жодних ілюзій щодо справжніх планів Кремля. Тому вони розмірковують, наскільки оперативною та корисною може бути допомога Заходу Україні. Констатується, що нашій державі не слід розраховувати на пряму військову допомогу. Допомога здебільшого може проявлятися у наданні розвідувальної інформації та військової техніки і спорядження. Відзначається пропозиція Президента Польщі А. Дуди підвищити кількість сил НАТО на східному фланзі, щоб продемонструвати Росії готовність до більш рішучих дій. Своєю чергою, польські оглядачі відзначають інтенсивність військових приготувань України, часті навчання поблизу кордонів з Росією із використанням авіації, артилерії та інших видів озброєнь. Наголошується на рішучості Збройних сил України вчинити опір агресору. Польські ЗМІ також акцентують на активності українських дипломатів, які схиляють

європейських політиків до публічного засудження підривної та провокаційної діяльності Росії поблизу українських кордонів. Уже традиційно Польща, як країна із великою кількістю українських заробітчан, продовжує моніторити ситуацію з поширенням пандемії Covid-19 в Україні та дії влади щодо нарощення темпів вакцинації громадян.

Журналісти литовської щоденної загальнонаціональної газети «Lietuvos rytas» (9 %) висловлюють стурбованість загостренням ситуації на східних кордонах Євросоюзу. Інформуючи читачів про перебіг ситуації зі спробами прориву мігрантів з Білорусі до Польщі та спільні зусилля Польщі, Латвії і Литви щодо стабілізації ситуації на кордоні, відзначається наявність подібної загрози для України, яка має досить протяжний і незахищений кордон з Білоруссю. Литовські журналісти та експерти погоджуються з думкою про те, що проблема мігрантів створена штучно та може служити прикриттям, щоб відвернути увагу від концентрації російських військ поблизу кордонів із нашою державою. Висвітлюючи події на Сході України, оглядачі подають інформацію про численні обстріли українських збройних сил та цивільних об'єктів. Досить значна увага приділяється питанням підвищення обороноздатності України на тлі посилення загрози прямого російського нападу. Видання докладно описує заходи щодо укріплення Азовського морського узбережжя та будівництва нової військово-морської бази. У цьому контексті наводиться інформація про те, що Україна отримала два патрульні кораблі, передані Сполученими Штатами Америки для посилення військово-морських сил країни, а також здійснює будівництво кораблів і катерів різних класів за допомогою західних союзників.

Німецькі ЗМІ, серед яких в огляді проаналізовано публікації «Frankfurter Allgemeine», «Die Zeit», «Focus», «Neues Deutschland» (8 %), широко висвітлюють проблему мігрантів на білорусько-польському кордоні. Підкреслюється, що О. Лукашенко таким чином намагається тиснути на Європейський Союз, змушуючи європейських лідерів до прямих контактів із ним. Багато уваги приділено можливим варіантам розв'язання мігрантської кризи, у тому числі і пропозиціям щодо тимчасового їх розміщення в Україні взамін на підтримку нашої держави у протистоянні з Росією. Німецькі оглядачі висловлюють стурбованість переміщенням російських військ у прикордонній зоні з Україною. Повідомляється, що Генеральний

секретар НАТО Є. Столтенберг закликав Росію до стриманості, а українське питання стане предметом обговорення на дводенній зустрічі міністрів закордонних справ Альянсу, яка відбудеться у Ризі. Жваве обговорення в німецькій пресі викликало питання газогону «Північний потік-2». Німецькі журналісти інформують своїх читачів про те, що США намагаються ускладнити російсько-європейське енергетичне співробітництво, вживаючи заходів проти готового трубопроводу «Північний потік-2». У цьому контексті зазначається, що суперечка щодо санкцій проти газопроводу сприяла тимчасовій блокаді оборонного бюджету США на 2022 рік. Разом із тим широко цитується заява Держсекретаря США Е. Блінкена, який заявив, що уряд США продовжує виступати проти проєкту газопроводу, але США працюватимуть із Німеччиною та іншими союзниками, щоб зменшити ризики проєкту для України та інших країн.

Щодо активності зарубіжної преси у висвітленні подій в Україні, то слід виокремити щоденну литовську газету «Lietuvos rytas», яка присвятила Україні в другій половині листопада 27 публікацій (10 % від загальної кількості усіх повідомлень зарубіжних ЗМІ), болгарську газету «Факти» (23 публікації та загальна частка 7,42 %), а також латвійську «Neatkarīgā Rīta Avīze», турецьку «Daily Sabah» та польський портал ділових новин «Biznes Alert» (по 18 публікацій та часткою 5,81 % кожного видання відповідно). Помітну увагу подіям в Україні приділили також турецька газета «Star» та американський дослідницький центр «Atlantic Council» (по 15 публікацій із часткою 4,84 %) (див. діаграми 3, 4).

Абсолютним лідером щодо висвітлення української тематики (10 %) стала щоденна литовська газета «Lietuvos rytas». Видання традиційно відстежує ситуацію на Сході України й у постійному режимі наводить статистику обстрілів українських позицій проросійськими бойовиками. У цьому контексті докладно розкривається дипломатична підтримка України з боку Литви. Наводяться слова литовського лідера Г. Науседи, який наголосив на необхідності деескалації напруженості на кордонах України, де Росія нещодавно активізувала військову активність, а також заявив, що Євроспільноті необхідно знайти шляхи врегулювання таких заворушень на східних кордонах ЄС. Крім того, відзначено слова Міністра національної оборони Литви А. Анушаускаса, який під час зустрічі з головою Військового комітету ЄС генералом

К. Граціано висловив переконання, що ЄС має підтримати рішучість України реформувати оборонний сектор, і ця підтримка вплине на безпеку та стабільність не лише України, а й ЄС загалом. Разом із тим журналісти газети підкреслюють, що досі найактивнішим союзником України є не ЄС, а США. Як приклад наводиться передача нашій державі розвідувальної інформації, кораблів класу «Айленд», проведення спільних військових навчань тощо. Ряд публікацій «Lietuvos rytas» присвячено кризі на білорусько-польському кордоні, пов'язаній зі спробою Білорусі переправити до ЄС нелегальних мігрантів. Висловлюються побоювання щодо можливості схожої ситуації на кордоні з Литвою. Однак, посилаючись на Міністра національної оборони А. Анушаускаса, видання не виключає, що міграційна криза на кордоні Білорусі з Євросоюзом може стати прикриттям для активних дій Росії проти України. На підтвердження цієї тези зазначається, що Польща та Україна звинувачують Росію в тому, що вона головна фінансова та політична підтримка О. Лукашенка в мігрантській кризі. Натомість Кремль, як завжди, звинувачує в проблемі на білорусько-польському кордоні європейські держави, а заяви України та Польщі називає цілеспрямованою інформаційною кампанією проти Росії. Для уникнення можливого загострення Україна розпочала операцію зі зміцнення своїх кордонів, перемістивши туди частину своїх військових і прикордонних підрозділів. Видання також інформує про наміри України створити національного авіаперевізника, залучивши до проєкту європейського авіавиробника «Airbus». Наголошується, що проєкт отримав висновки від французької консалтингової компанії «Aerogestion», які підтверджують його економічну доцільність, та буде спрямований не лише на отримання прибутку і збільшення пасажиропотоку, а й на покращення іміджу України.

Болгарська газета «Факти», частка якої у висвітленні подій в Україні складає 7,42 %, аналізує події, пов'язані з нарощуванням чисельності російських військ на кордоні з Україною. Видання зазначає, що до того Росія значно збільшила свою військову міць на Кримському півострові. Відповіддю на такі агресивні кроки може стати відправка в Україну військових радників США та нової техніки, зокрема зенітно-ракетних комплексів Stinger. Джерела «Фактів» повідомляють, що до пакету допомоги можуть входити протитанкові ракети Javelin, а також міномети. Крім того,

сенатори США Р. Портман і Д. Шахін прагнуть збільшити фінансування України з 300 до 350 млн дол., які підуть на летальну зброю для нашої держави. Водночас оглядач «Фактів» Д. Джамбазов інформує про наявність іншого сценарію розвитку подій, згідно з яким США можуть обмежити військові навчання в Європі та припинити постачання зброї до України, щоб зменшити напруженість. В інших повідомленнях Д. Джамбазов цитує експерта із зовнішньої політики Росії Ф. Лук'янова, який заявив, що «ризик військового конфлікту зростає, коли країни, що не входять до НАТО, такі, як Україна, починають грати в ту ж гру, що й інші. Тож як тільки Україна стане членом НАТО, Росія вторгнеться в Україну». Натомість інший журналіст «Фактів» А. Стайков, із посиланням на Генерального секретаря НАТО Є. Столтенберга і держсекретаря США Е. Блінкена, повідомляє, що як тільки Росія вторгнеться в Україну, то будуть запроваджені економічні й політичні санкції, а також збільшиться військова присутність у зазначених регіонах. Не минули «Факти» й проблеми скупчення мігрантів на білорусько-польському кордоні. У цьому контексті зазначається, що Україна побоюється, що кордон з Білорусією, близьким союзником Росії, може бути використаний Росією для військового нападу. Намагаючись уникнути небажаного розвитку подій, Україна розпочала спеціальну військову операцію поблизу кордону з Білоруссю, в якій беруть участь військовослужбовці збройних сил і ВПС, Нацгвардії та поліції. Болгарська газета «Факти» також висвітлює реакцію України на слова Президента Болгарії Р. Радева про те, що Крим «на даний момент є російським». Видання наводить слова Міністра закордонних справ України Д. Кулеби, який наголосив, що своїми невибірковими коментарями Р. Радев завдав удару по дружніх українсько-болгарським відносинах, піддав Болгарію критиці з боку ЄС та підтримав російського лідера.

Латвійська газета «Neatkarīgā Rīta Avīze» із часткою про події в Україні 5,81 % багато уваги приділяє дипломатичним зусиллям щодо врегулювання ситуації на українсько-російському кордоні. Висвітлюється позиція Міністра оборони Латвії А. Пабрикса, який закликав Раду закордонних справ ЄС у Брюсселі підтримати ініціативу Латвії, Литви та Польщі щодо створення в Україні військової навчальної місії «під прапором ЄС», оскільки вона є союзником ЄС, який потребує військової реформи. Також видання наводить слова Міністра закордонних справ Латвії

Е. Рінкевичса, який наголосив, що для України важливо й надалі отримувати потужну підтримку з боку ЄС та НАТО. У цілому журналісти «Neatkarīgā Rīta Avīze» акцентують на спільних зусиллях держав Балтії та Польщі щодо деескалації напруги на Сході України. На думку експертів розвідки США, залежність Європи від російського природного газу, ймовірно, дає В. Путіну надію на те, що європейські країни не зважаться на тверду відповідь можливій військовій операції Росії проти України. При цьому не відкидається можливість переговорів з Росією, але підкреслюється, що НАТО повинно показати свою готовність діяти рішуче, а в разі військових дій проти України політичні та економічні наслідки для Росії будуть далекосяжними. Міграційна криза на кордоні Польщі й Білорусі подається латвійськими оглядачами як гібридна агресія Путіна–Лукашенка проти ЄС. Ця агресія, на переконання журналістів видання, у будь-який момент може повторитися на білорусько-українському кордоні.

Турецьке видання «Daily Sabah», маючи однакову з латвійською «Neatkarīgā Rīta Avīze» частку у висвітленні подій в Україні (5,81 %), розкриває заходи нашої держави щодо підвищення власної обороноздатності. Йдеться про ряд військових навчань на кордоні з тимчасово окупованим Кримом, узбережжі Чорного та Азовського морів тощо. Така активна військова підготовка визнається своєчасною й доцільною, оскільки, за інформацією турецької сторони, НАТО не зможе надати Україні пряму збройну підтримку. Водночас журналісти «Daily Sabah» активно висвітлюють консультації держав Альянсу та ЄС щодо «українського питання», а також готовність Заходу застосувати широкі економічні та фінансові важелі проти Росії для стримування агресії. Свідченням цього є слова Канцлерки Німеччини А. Меркель, яка заявила, що якщо Росія продовжить свої агресивні дії щодо України чи дії на кордоні Білорусі та Польщі, Європейський Союз має бути готовим запровадити подальші санкції, додавши, що розрядка ситуації завжди має бути кращим варіантом. Разом із тим «Daily Sabah» наголошує на непоступливості Росії та її послідовних кроках щодо мілітаризації Криму, зазначаючи при цьому, що будь-які схожі кроки України сприймаються в Кремлі дуже агресивно. Щодо позиції Туреччини, то «Daily Sabah» неодноразово підкреслює готовність Президента Р. Т. Ердогана виступити посередником між Києвом та Москвою.



Польське інтернет-видання «Biznes Alert», яке спеціалізується на питаннях енергетики та інфраструктури, також значну увагу приділяє українській тематиці (5,81 %). Лейтмотивом інформаційних статей про Україну є боротьба нашої держави за незалежність, яка посилено ведеться не лише військовими засобами, а й енергетичними. Підвищуючи ставки у цьому протистоянні, Росія прагне досягти одночасно багатьох цілей, як у двосторонніх відносинах між Росією та Україною, так і двосторонніх, наприклад у відносинах із США, а також у багатосторонніх відносинах з країнами – членами «нормандської четвірки». Уже традиційно видання відстежує ситуацію довкола газогону «Північний потік-2». Аналізуючи перебіг його сертифікації, польські журналісти не виключають її призупинки, якщо до цього докладуть спільні зусилля НАК «Нафтогаз України», PGNiG та ТОВ «Оператор ГТС України». У такому випадку газогін не зможе розпочати поставки до травня 2022 року. На користь цього свідчить і той факт, що Палата представників Конгресу США вже внесла законопроект про введення санкцій проти «Північного потоку-2» до законопроекту Пентагону про бюджет 2022 року. Водночас оглядач «Biznes Alert» М. Маршалковський наводить пропозицію української влади щодо стабілізації ціни на газ на континенті та мінімізації ризиків газового шантажу. Суть пропозиції зводиться до створення газового фонду, що допоможе створити запаси газу та стабілізувати цінову ситуацію на ринку. Підкреслюється, що така можливість реальна за повної інтеграції європейської та української газових систем, оскільки українські газопроводи є єдиними, які не контролюються «Газпромом».

Аналіз тематики публікацій про Україну в популярних світових медіа засвідчив, що за означений період закордонними оглядачами більш активно оцінювалися діяльність України на міжнародній арені (79 %). Питанням внутрішньої політики нашої держави в оглядах зарубіжних ЗМІ приділено значно менше уваги (21 %) (див. діаграму 5).

У зв'язку із загостренням ситуації поблизу українських кордонів, зокрема концентрацією російських військ на сході та напливом мігрантів у Білорусі, на перше місце у внутрішній політиці України вийшли питання національної безпеки. Цій проблемі присвячено більше третини (37 %) усіх повідомлень. Традиційно значна увага прикута до перебігу захворювання на COVID-19 у нашій державі та дій влади



щодо локалізації хвороби (12 %). Що стосується інших внутрішніх проблем України, то за тематикою статті досліджуваного періоду умовно можна розподілити таким чином: питання економіки – 8 %, ситуація на Донбасі – 6 %, туризм – 5 %, Голодомор 1932–1933 років – 5 %, частка інших питань складає 27 % (див. діаграму 7).

Як уже зазначалося, головною темою зарубіжних ЗМІ про життя в Україні є інформаційні повідомлення про зростання загрози національній безпеці (37 %). Більшість зарубіжних видань розтиражувала заяву Глави держави В. Зеленського про підготовку в Україні державного перевороту 1 грудня і ймовірну причетність до нього бізнесмена Р. Ахметова за підтримки Росії. Американська «New York Post» з цього приводу повідомляє про стурбованість Президента США Д. Байдена, який висловив готовність зателефонувати Президенту Росії В. Путіну, щоб обговорити звинувачення, висунуті Президентом України. Турецька «Star» зі слів українського Президента розкриває деталі, які стали відомі щодо можливого перевороту. Як інформує видання, представники Росії та України обговорюють участь у змові Р. Ахметова та його російських союзників. Водночас журналіст наводить слова В. Зеленського про те, що бізнесмена Р. Ахметова «підставляють» і що його оточення «втягує в цю війну», а це «велика помилка». Британська «The Guardian» хоча й подає розлогий огляд пресконференції Президента України та його слів про можливий державний переворот, проте тональність повідомлення досить виважена. Як зауважили оглядачі, В. Зеленський не повідомив повних подробиць змови про переворот і не звинуватив у причетності Росію, хоча на пресконференції довго говорив про загрозу російської військової ескалації. Натомість Кремль, за словами британських журналістів, швидко заперечив участь у будь-якій змові, заявивши, що не планує брати участі в таких акціях. Болгарський «Дневник» наводить заяву пресекретаря Президента Росії Д. Пескова про те, що Росія не має жодного відношення до підготовки перевороту в Україні. Бельгійська «POLITICO» також присвятила інформації Президента В. Зеленського про можливий державний переворот значну увагу. Видання уточнює, що, зі слів Президента України, у нього є записи людей з оточення Р. Ахметова в Україні та Росії, на яких вони обговорюють державний переворот з ціною в 1 млрд дол. В. Зеленський не назвав інших імен, але заявив, що Р. Ахметова «втягують у війну проти Української держави». Ізраїльська

«The Times of Israel», подаючи інформацію про можливий державний переворот в Україні, наводить коментар українського політолога, голови аналітичного центру «Пента» В. Фесенка, який зауважив, що В. Зеленський націлився на Р. Ахметова після того, як на телеканалах, якими володіє олігарх, проти президента велася «інформаційна війна». Аналітик вказав на велике невдоволення В. Зеленського Р. Ахметовим і назвав інформацію щодо імовірного перевороту «попереджувальним сигналом» для олігарха. Угорське видання «Nepszava» інформує своїх читачів про можливий переворот в Україні з посиланням на Прем'єр-міністра Д. Шмигала, який заявив, що за спробою перевороту з метою повалення прозахідного уряду стоїть Росія. За його словами, Росія хоче зірвати плани України вступити до ЄС. Схожу інформацію зі слів Д. Шмигала оприлюднили також американська газета «New York Post», турецька «Star» та ряд інших.

Реакцією України на зовнішні виклики стало проведення комплексу заходів, спрямованих на підвищення обороноздатності держави й посилення національної безпеки. Ряд зарубіжних ЗМІ у цьому контексті наводить слова Президента України В. Зеленського, який запевнив громадян, що країна повністю готова до можливої агресії з боку Росії. Своєрідним маркером такої готовності стали військові навчання на територіях, які можуть стати ареною протистояння. Так, турецька «Daily Sabah» повідомляє про чергові військові навчання повітрянодесантних військ на тлі зростання напруженості на кордоні з Росією. За інформацією видання, навчання, що пройшли під Києвом, імітували висадку десантників та бронетранспортерів для атаки на ворога. Крім того, українські морські піхотинці провели навчання біля кордонів окупованого Росією Криму. Про військові навчання поблизу Києва інформує й американська «New York Post». При цьому наводяться слова глави оборонної розвідки України, який попередив, що вторгнення російських військ може відбутися на початку наступного року. Польська «Do Rzeczy» інформує своїх читачів про те, що Україна активізувала військову підготовку через зростаючу стурбованість переміщенням російських військ поблизу українських кордонів. У Міністерстві оборони України повідомили, що для проведення індивідуальних оперативних заходів Збройних сил України у навчаннях використовувалися літаки Су-24М і Су-25, а також винищувачі МіГ-29 і Су-27. Уточнюється, що польоти військової авіації, а

також моделювання ударів по повітряних і надводних цілях проводили на Чорному морі. Турецька «Star» на своїх шпальтах стверджує про високу напруженість на кораблях української берегової охорони в Азовському та Чорному морях. Повідомляється, що Київ має план не дати Росії взяти під контроль водний перехід, який з'єднує два найбільші порти України – Бердянськ і Маріуполь. Також журналісти «Star» нагадують, що Україна планує завершити будівництво своєї військово-морської бази в Бердянську протягом 2-х років.

Ситуація із захворюванням на COVID-19 у нашій державі продовжує залишатися у топ-новинах зарубіжних ЗМІ (12 %). Оглядач болгарського «Дневника» А. Петров загалом зауважує, що тенденція із захворюванням на коронавірус у всіх країнах є невтішною. Однак і рівень шпиталізації, і смертність значно нижчі в Європі, ніж у Болгарії, Румунії чи Україні, де вакцинованих людей у два-три рази менше. Але в Україні, наголошує журналіст, захворюваність останніми тижнями набагато вища, ніж у Румунії чи Болгарії. Своєю чергою, оглядачка «Дневника» Й. Димитрова з посиланням на Міністра охорони здоров'я В. Ляшка повідомляє, що Україна продовжила контракт із виробником вакцин проти COVID-19 «Pfizer» й отримає 25 мільйонів доз у найближчі роки. «Дневник» також подає невтішну статистику з нашої держави, згідно з якою наразі лише 10 мільйонів з 41 мільйона населення України були повністю вакциновані, зафіксовано 3,4 мільйона випадків COVID-19, 82 318 осіб померли з початку пандемії. Пакистанська «The News» інформує, що з середини жовтня в Україні спостерігається сплеск щоденних смертей від Covid-19 через відносно повільні темпи вакцинації. Щоб прискорити вакцинацію, Президент України В. Зеленський оголосив, що уряд витратить близько 6 млрд грн (близько 227 млн дол.) на грошові стимули для тих, хто повністю імунізований проти коронавірусу. Угорська «Magyar Nemzet» також висловлює стурбованість зростанням рівня захворювання в сусідній країні. Видання більше уваги приділило діям української влади, спрямованим на протидію пандемії. Зокрема, зазначається, що з 6 грудня 2021 р. не вакциновані від коронавірусу більше не зможуть відвідувати ресторани, кав'ярні, заклади культури та спортзали. Уряд розширив коло працівників, які мають пройти вакцинацію. Також змінився термін дії так званої «жовтої» Covid-картки, яка видається після одноразової дози, – зі 120 до 30 днів. За інформацією «Magyar

Nemzet», із 9 грудня 2021 р. вакцинацію в Україні мають приймати не лише освітяни та службовці в центральних і місцевих адміністраціях, а й підприємства, установи, організації, соціальна сфера та стратегічні компанії, зокрема пошта та залізниця. Китайська «Жэньмінь жибао» більш оптимістична у своїх повідомленнях про події в Україні. Видання констатує покращення ситуації з коронавірусом нового типу – зниження рівня шпиталізації та смертності. На підтвердження наводяться слова Глави МОЗ України В. Ляшка, який повідомив, що в країні четвертий тиждень поспіль спостерігається високий рівень вакцинації від COVID-19, а з початку імунізаційної кампанії хоча б одну дозу вакцини отримав 41 % дорослого населення країни, майже 32 % завершили вакцинацію другою дозою.

Економічний розвиток нашої держави упродовж аналізованого періоду став третім за важливістю для зарубіжних ЗМІ напрямком внутрішньої політики (8 %). Німецьке видання «Focus» у редакційній статті фактично закликає до інвестування в українську економіку. Наголошується, що наразі уряд України шукає інвесторів із Німеччини та Швейцарії, які бажають придбати нерухомість. За словами оглядачів, Президент України В. Зеленський розпочав програму «Велика приватизація», до якої входять понад 3 тис. державних компаній, багато з яких є пережитками радянських часів та економічно невігідні. Разом із тим журналісти «Focus» стверджують, що нерухомість цікавить німецьких інвесторів через розташування та розміри ділянок у великих містах України. В іншій статті «Focus» інформує своїх читачів про те, що міжнародний постачальник ІТ-послуг Avenga, який спеціалізується на цифровій трансформації, продовжує розвиватися й оголосив про приєднання до своєї платформи української ІТ-компанії Perfectial. Зазначається, що українська технологічна компанія залучає до Avenga команду з 500 інженерів та спеціалістів із UX. Це поглинання, підкреслює видання, демонструє прагнення Avenga Group утвердити себе як одного з провідних гравців на міжнародному ринку ІТ. Американський аналітичний центр «Atlantic Council» на своїх шпальтах розміщує статтю виконавчого директора урядового агентства сприяння інвестиціям UkraineInvest С. Цивкача, який пише, що Україна вживає заходів для розвитку величезного потенціалу країни як великого міжнародного виробничого центру і зараз прагне залучити міжнародні інвестиції, які можуть стимулювати подальше

економічне зростання. Повідомляється, що UkraineInvest нещодавно запустив програму MAKE in UA, яка буде реалізована в партнерстві з регіонами України та міжнародними партнерами. Програма MAKE in UA спрямована на розвиток українського виробництва шляхом підтримки цільових інвестицій.

Події на Донбасі вкотре привертають увагу зарубіжних ЗМІ у зв'язку із концентрацією російських військ поблизу кордонів України та численними випадками порушення перемир'я проросійськими бойовиками (6 %). Китайська «Жэньминь жибао» цитує Президента України В. Зеленського, який заявив, що наша держава готова до розмови з Росією про встановлення миру на Донбасі як в «нормандському», так і в паралельному форматах. Китайські оглядачі з посиланням на главу держави стверджують, що Україна розраховує на проведення чергового засідання лідерів країн – членів «нормандської четвірки». Паралельним форматом діалогу можуть стати переговори між Росією та США, оскільки до їхніх головних тем незмінно входить ситуація на Донбасі. В іншій статті «Жэньминь жибао» наводить думку Глави МЗС України Д. Кулеби про те, що Україна залишається прихильною до політико-дипломатичного шляху вирішення конфлікту на Донбасі й не планує проводити там наступальну військову операцію, спростовуючи висунуті Росією звинувачення у намірах вдатися до силового сценарію. Натомість латвійська «Lietuvos rytas» повідомляє, що Україна потребує додаткової військової допомоги від своїх союзників на Заході, оскільки стурбована переміщенням російських військ уздовж українського кордону. Крім того, видання наводить дані про обстріл сепаратистами урядових сил з артилерії та мінометів, внаслідок чого один військовий отримав смертельне поранення.

Зарубіжні видання активно висвітлюють туристичну привабливість України (5 %). Китайська «Жэньминь жибао» розкриває туристичний потенціал нашої держави. У цьому контексті анонсується створення першої української державної авіакомпанії, яку планують назвати Ukrainian National Airlines. Видання наводить слова Президента України В. Зеленського, який, виступаючи на форумі «Велике будівництво: авіація та туризм» у київському аеропорту «Бориспіль», необхідність національного авіаперевізника обґрунтовував тим, що український ринок не готовий повною мірою задовольняти державні інтереси у сфері авіатранспорту. Президент

наголосив, що майбутня авіакомпанія допоможе збільшити пасажиропотік та підвищити престиж Української держави. Громадянка Чехії М. Єрмак, яка живе в Україні більше п'яти років, на шпальтах чеського видання «Reflex» розповідає про життя в Україні, порівнюючи його з життям у Чехії. Вона рекомендує туристичні місця як у Києві, так і в Україні загалом, які треба відвідати тим, хто хоче подорожувати Україною. Свої враження від мандрівки Україною на сторінках «Reflex» викладає ще одна чеська мандрівниця – І. Грешлікова. Тим, хто хоче подорожувати Україною, вона пропонує, крім Києва та Львова, відвідати менш відомі, але не менш красиві міста України, наприклад Кам'янець-Подільський, який є третім містом України з найбільшою кількістю пам'яток після Львова та Києва. Чернівці, Чернігів, Одеса, Славутич, Харків, Вінниця – це міста, що вирізняються пам'ятниками, цікавими туристичними стежками, які мають особливий шарм.

Роковини відзначення Голодомору в Україні 1932–1933 років теж привернули увагу зарубіжних ЗМІ (5 %). Болгарський оглядач В. Михайлов у своїй статті для видання «Факти» повідомляє, що 23 листопада Україна вшановує пам'ять жертв Голодоморів. За словами автора, задовго до концтаборів у нацистській Німеччині Й. Сталін організував масовий голод в Україні, жертвами якого є близько 7 мільйонів українців. За даними вчених, найбільше від голоду постраждали тодішні Харківська та Київська області (сьогодні Полтавська, Сумська, Київська, Харківська). На них припадає 52,8 % смертей. Смертність населення тут перевищила середній рівень у 8–9 і більше разів. У сучасних Вінницькій, Одеській, Дніпропетровській областях смертність була в 5–6 разів вищою, на Донбасі – в 3–4 рази. Чеський портал «Aktualne.cz» із посиланням на істориків зазначає, що Голодомором верхівка Радянського Союзу хотіла придушити прагнення України до незалежності. Видання також проводить паралелі з сучасністю, стверджуючи, що неспокійне минуле, яке в СРСР намагалися приховати, і досі впливає на відносини між Росією та Україною. Турецька «Daily Sabah» повідомляє, що в День пам'яті жертв Голодоморів українці у різних частинах світу, зокрема в Туреччині, запалили свічку на згадку про голод, як знак скорботи за жертвами та віри в те, що подібні трагедії більше не повторяться.

Проблеми внутрішньополітичного життя нашої країни найчастіше висвітлювалися американським аналітичним центром «Atlantic Council» (9 %),



литовською «Lietuvos rytas» (7 %), канадською «Міст», американською «New York Post», британською «The Guardian», болгарською «Дневник», турецькими «Daily Sabah» і «Star» (по 5 % відповідно) (див. діаграми 6, 8).

Упродовж аналізованого періоду діяльності України на міжнародній арені присвячені 79 % від усіх публікацій. Ключовими темами, які привернули увагу зарубіжних ЗМІ, стали: українсько-російські відносини (41 %), співпраця України з НАТО (13 %), проблеми газогонів (11 %), прикордонний режим (8 %). Дещо рідше аналізувалися українсько-американські відносини та співпраця України з ЄС (по 5 % відповідно) (див. діаграму 9).

Загострення українсько-російських відносин через стягування Росією своїх військ до українського кордону стало головною міжнародною новиною публікацій про Україну (41 %). Британська «The Guardian» називає нарощування російських військових на східному кордоні України планом «Б» В. Путіна. Видання нагадує, що військове нарощування є фактичною ескалацією конфлікту, який залишається відносно постійним з моменту підписання Мінських угод-II у 2015 р. На переконання британських журналістів, потрібна сильна солідарність Заходу з Україною, щоб запобігти військовому втручання Росії в Україну. Із цією думкою солідаризується репортер з національної безпеки американської «The National Interest» М. Епіскопос. Аналізуючи ситуацію в Чорному морі, він вважає, що військова напруженість у Чорному морі стала звичайною після революції Євромайдану в Україні 2014 р. Скупчення російських військ на кордоні з Україною коментує американському виданню «National Review» політичний аналітик фонду «The Heritage Foundation» Д. Кочіс. На його переконання, В. Путін створює серію одночасних криз, щоб розколоти та послабити Європу, «озброюючи» мігрантів, щоб дестабілізувати Латвію, Литву й Польщу, а також розпалює вогонь сепаратизму на Балканах і погрожує розширити та посилити триваючу війну Росії проти України. Д. Кочіс бачить у «брязканні шаблями» прагнення Росії посилити тиск на Україну. Оглядач німецької «Frankfurter Allgemeine» Ф. Шмідт констатує, що Захід побоюється чергового вторгнення Росії в Україну після збільшення військової присутності російських військ на українському кордоні. Натомість Росія регулярно відкидає занепокоєння Заходу й наголошує, що нікому не загрожує. Крім того, іронізує журналіст, як завжди проти



звинувачень Заходу Президент Росії В. Путін висуває власні звинувачення, у цьому випадку йдеться про американські військові кораблі у Чорному морі. Дописувач американської «Time» А. Нарделлі зауважує, що США та їхні європейські союзники обговорюють потенційну відповідь, якщо Президент Росії В. Путін запровадить військові дії проти України, включаючи нові санкції проти Росії та подальшу допомогу Україні в безпеці. Естонське видання «Eesti Päevaleht» в огляді міжнародної політики зазначає, що напруженість на польсько-білоруському кордоні та російсько-український конфлікт змусили західних лідерів голосніше заявити про себе. Ідеться про те, що ключові країни ЄС змушені реагувати. Так, у телефонній розмові з Президентом Росії В. Путіним Президент Е. Макрон заявив, що Франція готова захищати територіальну цілісність України. Своєю чергою, Прем'єр-міністр Великої Британії Б. Джонсон підтвердив свою підтримку як Польщі, так і Україні та розкритикував російсько-німецький газовий проєкт «Північний потік-2».

Тема активізації співпраці України з НАТО, як наслідок російської військової загрози, вийшла на друге місце оглядів зарубіжних ЗМІ (13 %). Китайська «Жэньмінь жибао» цитує Генерального секретаря Альянсу Є. Столтенберга, який під час спільного брифінгу з головою МЗС України Д. Кулебою заявив, що присутність НАТО в Чорноморському регіоні має виключно оборонний характер і не становить загрози для Росії. У статті підкреслюється, що НАТО збільшує свою присутність у регіоні з 2014 р. через воєнний конфлікт на Донбасі. Чеський портал «Aktualne.cz» також повідомляє, що Альянс стурбований агресивною риторикою Москви, триваючою дезінформацією або кібератаками та нещодавнім знищенням супутника випробувальною ракетною. За словами оглядача німецької «Frankfurter Allgemeine», Генеральний секретар НАТО Є. Столтенберг посилив тон щодо Росії в українській кризі. Він заявив, що будь-яке застосування сили проти України матиме наслідки. Автор вважає, що Генсек Альянсу вперше не лише говорив про «велике та незвичайне скупчення військ у регіоні», а й конкретизував це. «Frankfurter Allgemeine» також інформує своїх читачів про те, що міністри закордонних справ країн НАТО зустрінуться в Ризі, щоб обговорити ситуацію на кордонах України. Латвійське видання «Neatkarīgā Rīta Avīze», яке активно моніторить ситуацію на східних кордонах ЄС, наголошує на словах Президента Польщі А. Дуди, який під час зустрічі

з генеральним секретарем НАТО Є. Столтенбергом запропонував збільшити військову присутність Альянсу у Східній Європі у контексті присутності російських військ на українському кордоні. На думку польського Президента, це «покаже потенційним агресорам», що НАТО готове захищати не тільки своїх членів, але й «приділити увагу нашим союзникам поза межами Альянсу, таким, як Україна, з якою ми співпрацюємо». На переконання заступника директора Євразійського центру Атлантичної Ради М. Херінг, висловлене американському виданню «Foreign Affairs», Росія хоче постійних гарантій того, що такі країни, як Україна та інші країни колишнього СРСР, не приєднуються до НАТО й залишаються нейтральними. Пол Тейлор, редактор бельгійської «POLITICO», автор колонки «Європа в цілому», пише про те, що, пообіцявши Україні та Грузії членство в НАТО, не уточнюючи, як і коли, Альянс фактично несе свою частку провини за те, що цей регіон Східної Європи, що довгий час був частиною Радянського Союзу та Російської імперії, знаходиться в стані тривалої кризи.

Проблема газогонів із часткою 11 % займає третє місце в міжнародних оглядах зарубіжних ЗМІ. Китайська «Жэньминь жибао» пише про ті зусилля, які докладає Україна для виходу Європи з енергетичної кризи. Зокрема, Україна готова знизити тарифи на транзит російського газу своєю територією для сприяння запобіганню енергетичній кризі в Європі. Видання наводить слова Президента України В. Зеленського, який зазначив, що Україна готова надати ЄС свої підземні сховища для закачування стратегічного резерву блакитного палива. Справжньою трагедією для України називає «Північний потік-2» болгарський журналіст «Дневника» А. Стайков. Він переконаний, що в разі запуску газопроводу Росія може отримати ще один ресурс, яким вона може скористатися у переговорному процесі з Україною та західними країнами. Оглядач британської «The Independent» зауважує, що німецький мережевий регулятор призупинив процедуру сертифікації оператора трубопроводу «Північний потік-2», який доставлятиме російський газ до країни, через проблеми зі статусом компанії відповідно до німецького законодавства. Пояснюється, що це спірний проєкт, проти якого виступають Україна та США. У статті редактора польського «Biznes Alert» В. Якубіка зазначається, що ТОВ «Оператор ГТС України» бере участь у процесі сертифікації разом з НАК «Нафтогаз України» та PGNiG. Є бачення

суперечки і, незважаючи на те, що цей газопровід технічно завершено, ще є хороші шанси не допустити його запуску на повну потужність, – вважає В. Якубик. Німецька «Frankfurter Allgemeine» інформує про подальші санкції США щодо трубопроводу «Північний потік-2». Оголошення про останні санкції, стверджує оглядач видання, було частиною звіту Конгресу США, який уряд зобов'язаний подавати за законом кожні три місяці щодо газопроводу. Про додаткові санкції пише ще одне німецьке видання – «Die Zeit». Уточнюється, що уряд США продовжує виступати проти проекту газопроводу, але США працюватимуть із Німеччиною та іншими союзниками, щоб зменшити ризики проекту для України та інших країн. Практично таку саму інформацію подають сербська «Политика», болгарський «Дневник», берлінський «Focus» та ряд інших німецьких видань.

Серед країн зарубіжжя, які найбільше опікувалися міжнародною діяльністю нашої країни, слід назвати: Литву («Lietuvos rytas», 9 %), Болгарію («Факти», 9 %), Латвію («Neatkarīgā Rīta Avīze», 7 %), Польщу («Biznes Alert», 6 %), Туреччину («Daily Sabah», 6 %) та Німеччину («Frankfurter Allgemeine», 6 %) (див. діаграми 6, 10).

Упродовж аналізованого періоду більшість зарубіжних оглядачів у висвітленні загальноукраїнської проблематики займала нейтральну позицію (88 %). 8 % повідомлень мали виражене позитивне спрямування і лише 4 % – негативне (див. діаграму 11).

Найчастіше зарубіжні ЗМІ з нейтральних позицій оцінювали діяльність нашої держави на міжнародній арені (224 повідомлення). При цьому 17 повідомлень містили позитивний контент, а 5 – негативний. Що стосується внутрішньої політики, то оціночні тенденції були загалом схожими: 50 нейтральних публікацій, проте негативні повідомлення дещо переважили позитивні (8 та 6 відповідно) (див. діаграму 12).

Лише нейтральний контекст прослідковується в матеріалах ЗМІ Ізраїлю, Великої Британії, Німеччини, Латвії, Канади, Австрії, Іспанії, Болгарії, Португалії, Сербії, Естонії та Пакистану (див. діаграму 13). Переважно з нейтральних позицій розглядаються дії української влади та дипломатів щодо захисту територіальної цілісності й суверенітету держави, зменшення енергетичної залежності тощо. Так, австрійська «Die Presse» вміщує короткі інформаційні повідомлення про військові

навчання в Україні на Чорноморському й Азовському узбережжях, «спецоперації» поблизу білоруського кордону як превентивні заходи на випадок прориву кордону мігрантами тощо. Ізраїльська «The Times of Israel» відзначає нарощування російських військ поблизу України і висловлює переконання, що це може сигналізувати про плани Росії вторгнутися в Україну. У статті міститься виклад реакції лідерів західних держав та їхні кроки на підтримку нашої держави. Також видання вміщує матеріали про українсько-ізраїльські відносини. Зокрема, інформується про Київський Єврейський форум, який пройде 15–16 грудня 2021 р. у режимі онлайн-конференції за участю багатьох світових лідерів, які обговорюватимуть найактуальніші питання, що стоять сьогодні перед євреями та всім світом. Німецькі видання «Die Zeit», «Focus» та «Frankfurter Allgemeine», висвітлюючи актуальну й близьку для них тематику газопроводу «Північний потік-2», із нейтральних позицій подають прагнення нашої держави взяти участь у сертифікації і відтермінувати початок його роботи, а також отримати гарантії газопостачання через територію України. У нейтральному світлі наводять матеріали про перебіг Covid-19 в Україні пакистанська «The News», турецька «The News», болгарський «Дневник» та ін.

Позитивні оцінки щодо подій в Україні превалюють у виданнях таких країн, як Італія («Українська газета в Італії», 68 %), Китай («Жэньминь Жибао», 47 %), Сербія («Политика», 26 %). Зокрема, «Українська газета в Італії» схвально розцінює затвердження Угоди між Кабінетом Міністрів України та урядом Італії про взаємне визнання й обмін водійських посвідчень, яка дозволить обмінювати свої національні водійські посвідчення на аналогічні документи країни проживання громадянам України, які легально проживають в Італії, та італійцям, які законно проживають в Україні. Наголошується, що власник українського посвідчення водія зможе обміняти його на італійське без складання теоретичних та практичних іспитів і внесення відповідної плати. «Українська газета в Італії» також інформує про захід «Україна від імперій до Незалежності», присвячений нашій державі, мета якого – привернути увагу італійського суспільства до держави на кордоні ЄС. Китайська «Жэньминь Жибао» у позитивній тональності повідомляє про покращення ситуації з COVID-19 – зниження рівня шпиталізації та смертності, а також зростання кількості вакцинованих громадян. Також китайські оглядачі вітають готовність України знизити тарифи на транзит

російського газу своєю територією для сприяння запобіганню енергетичній кризі в Європі, зростання на 20 % товарообігу між Україною та країнами Азії в аграрній сфері за перші три квартали 2021 р. у порівнянні з минулим роком тощо. Сербська «Политика» згадує Україну переважно в контексті енергетичного протистояння з Росією та протидії газогону «Північний потік-2», із розумінням ставлячись до заходів нашої держави щодо протидії російській загрозі на кордонах та спроб заблокувати сертифікацію і початок роботи «Північного потоку-2».

Що стосується негативного контенту по відношенню до України, то тут передусім слід виділити ЗМІ Франції («Le Figaro», «Le Monde», 32 %) та Угорщини («Magyar Nemzet», «Nepszava», 18 %). Так, французька «Le Figaro» повідомляє, що у Франції вважають досить складним питанням відвідати Україну, не домовившись із Росією, щоб не образити В. Путіна. В Україні з цього приводу вважають, що Франція, коли дивиться на Україну лише крізь російську призму, ставить Україну в центр своїх відносин із Росією, а це означає, що справи «не рухатимуться вперед». Ще одне французьке видання «Le Monde» із сумом констатує про закриття 8 листопада незалежної української англомовної газети «Kyiv Post» її власником А. Ківаном. Угорська «Magyar Nemzet» передусім переймається високим рівнем захворюваності на COVID-19 в сусідній Україні, а також низькими темпами вакцинації населення. Крім того, у негативному для України контексті подається заява пресекретаря Президента Росії Д. Пєскова, який заявив, що, всупереч заявам США та України про те, що Росія готується атакувати Україну, саме Україна готується до агресивних дій проти «республік» Донецького басейну.

Варто відзначити, що більшість зарубіжних ЗМІ все ж нейтрально висвітлює як внутрішню, так і міжнародну політику нашої держави, оперативно подаючи найактуальнішу інформацію. Серед головних позитивних здобутків досліджуваного періоду – міжнародне співробітництво України у сфері національної безпеки й оборони та поліпшення ситуації з COVID-19 у нашій державі.

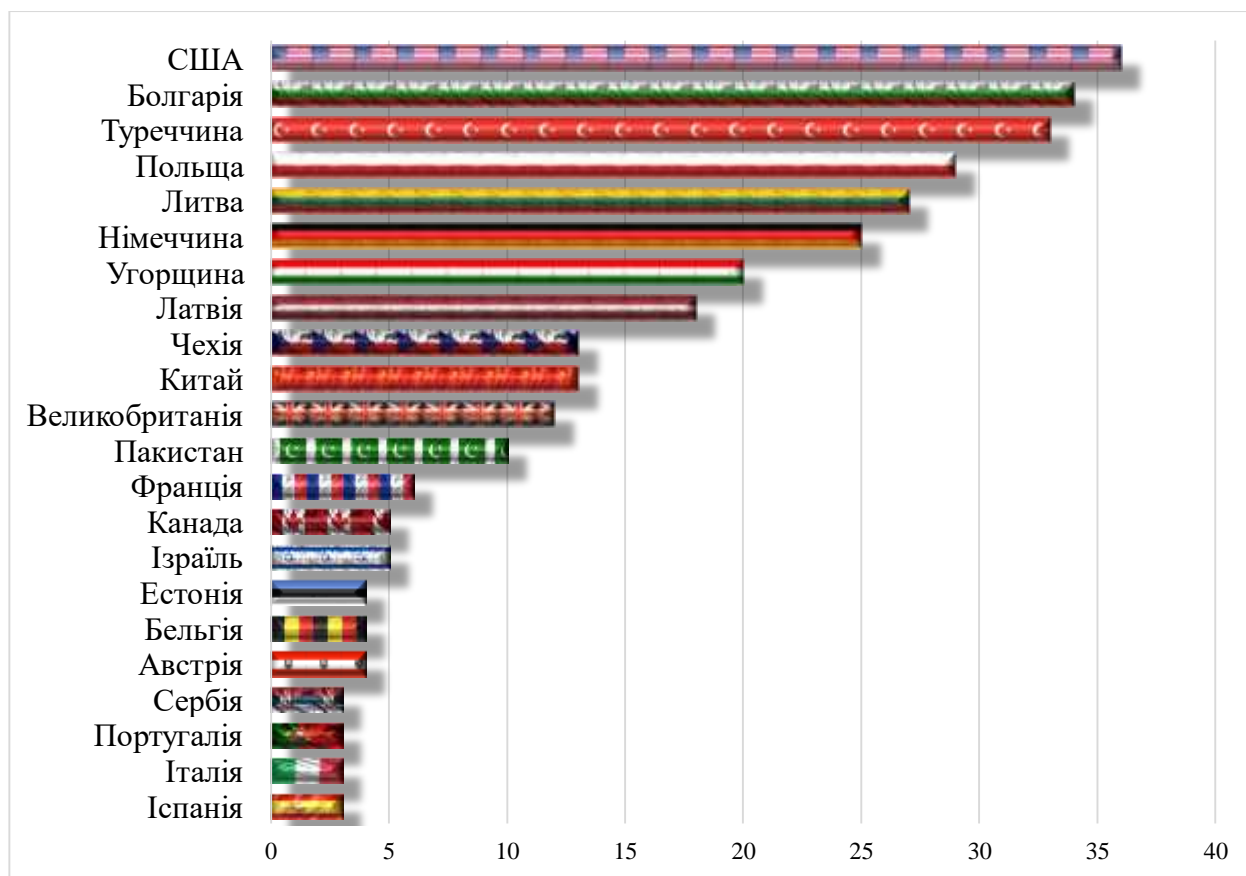
Таким чином, переважно нейтральний контекст інформаційних повідомлень, авторських статей, тематичних оглядів, експертних оцінок та аналітичних коментарів, проаналізованих за період з 16 до 30 листопада 2021 року, свідчить, що закордонні журналісти й експерти загалом суголосні з позицією нашої держави щодо захисту

національних інтересів і прав людини. Водночас негативні відгуки передусім пов'язані із недостатнім рівнем вакцинації населення, а також передруком російських інформаційних наративів щодо подій на Донбасі.

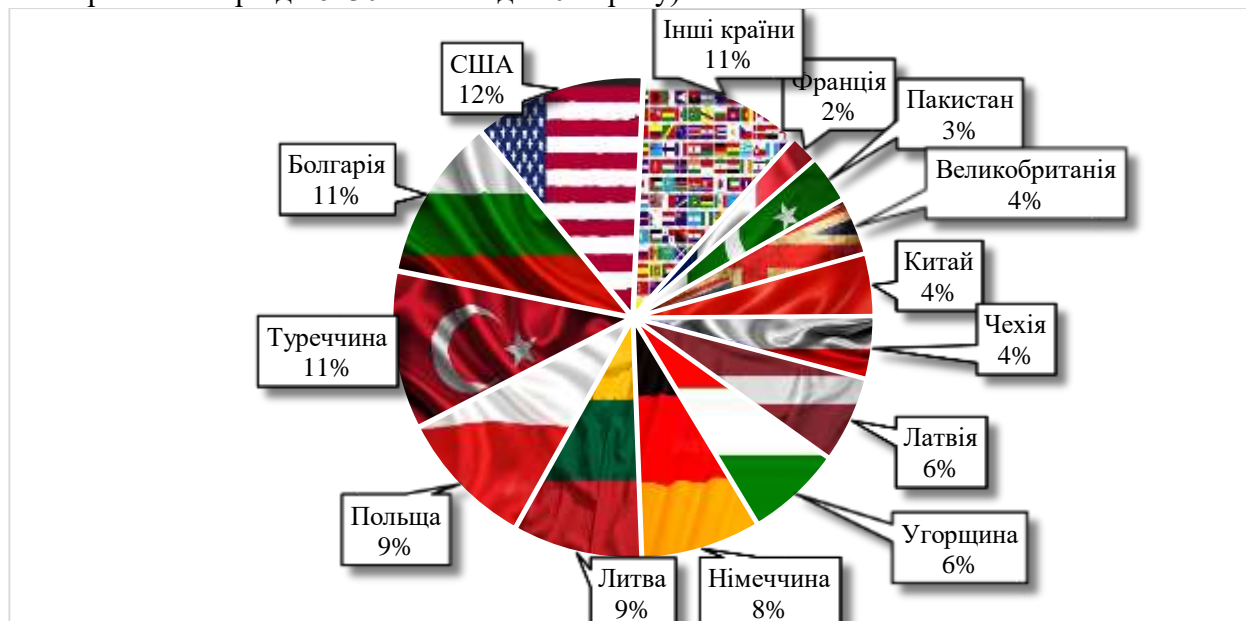


## ІНФОГРАФІКА

### АКТИВНІСТЬ ПРЕСИ У ВИСВІТЛЕННІ ПОДІЙ В УКРАЇНІ

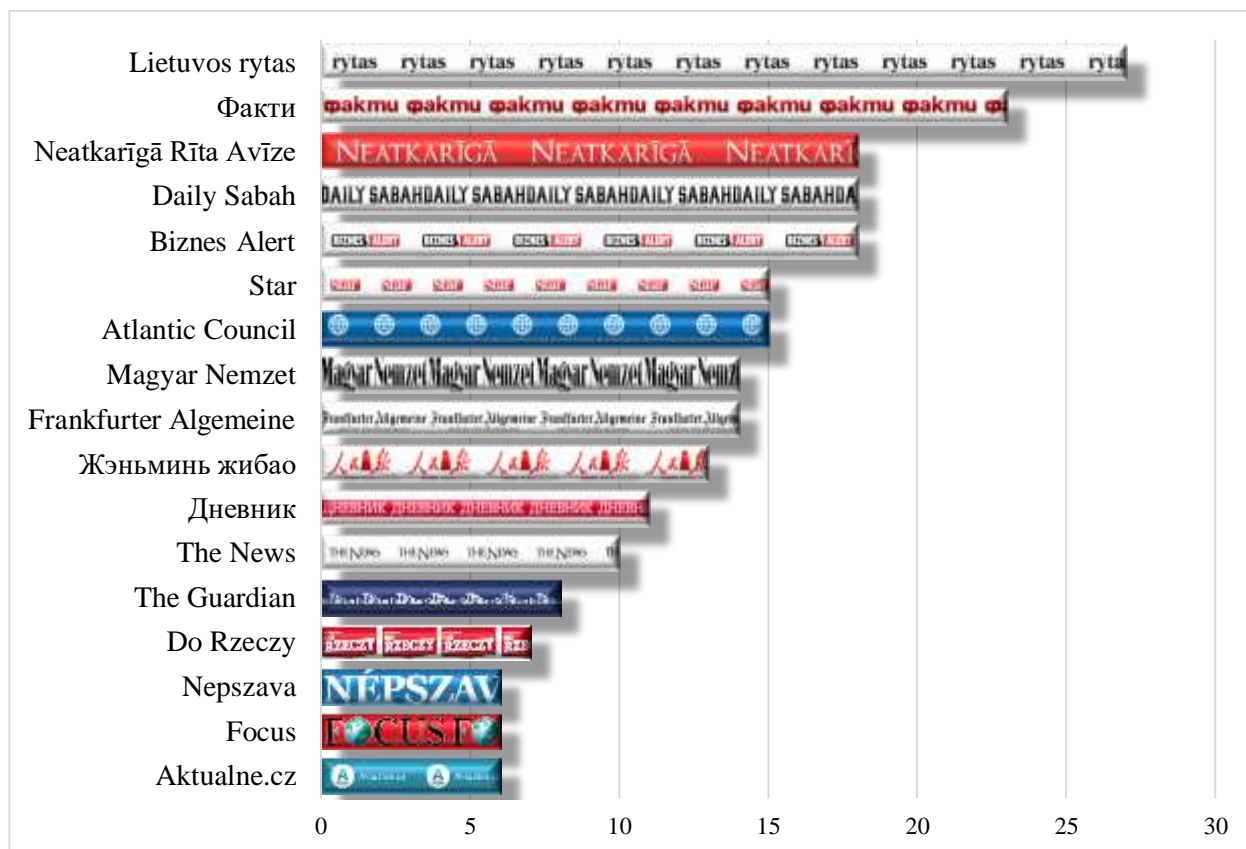


Діаграма 1. Активність країн у висвітленні України (ранжування за кількістю публікацій в ЗМІ країни за період 16–30 листопада 2021 року)

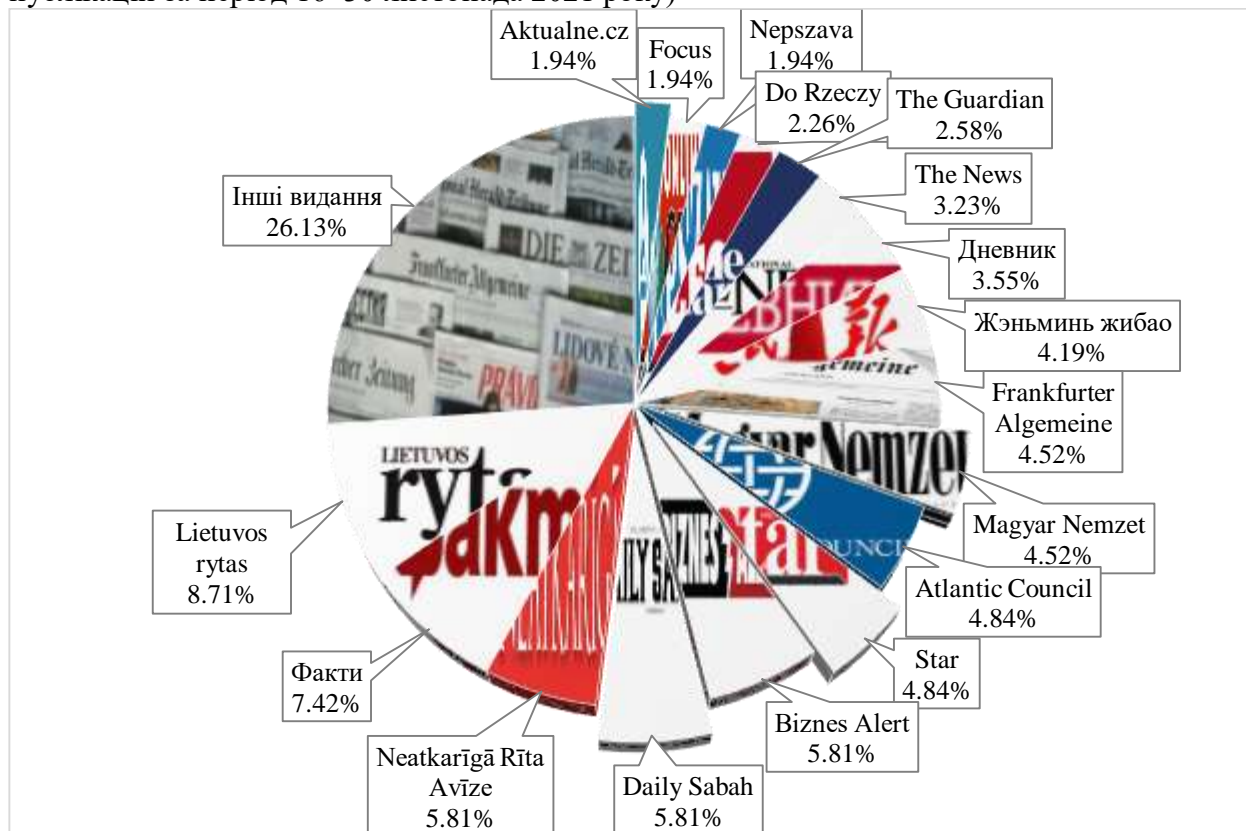


Діаграма 2. Активність країн у висвітленні України (доля публікацій ЗМІ країни за період 16–30 листопада 2021 року)





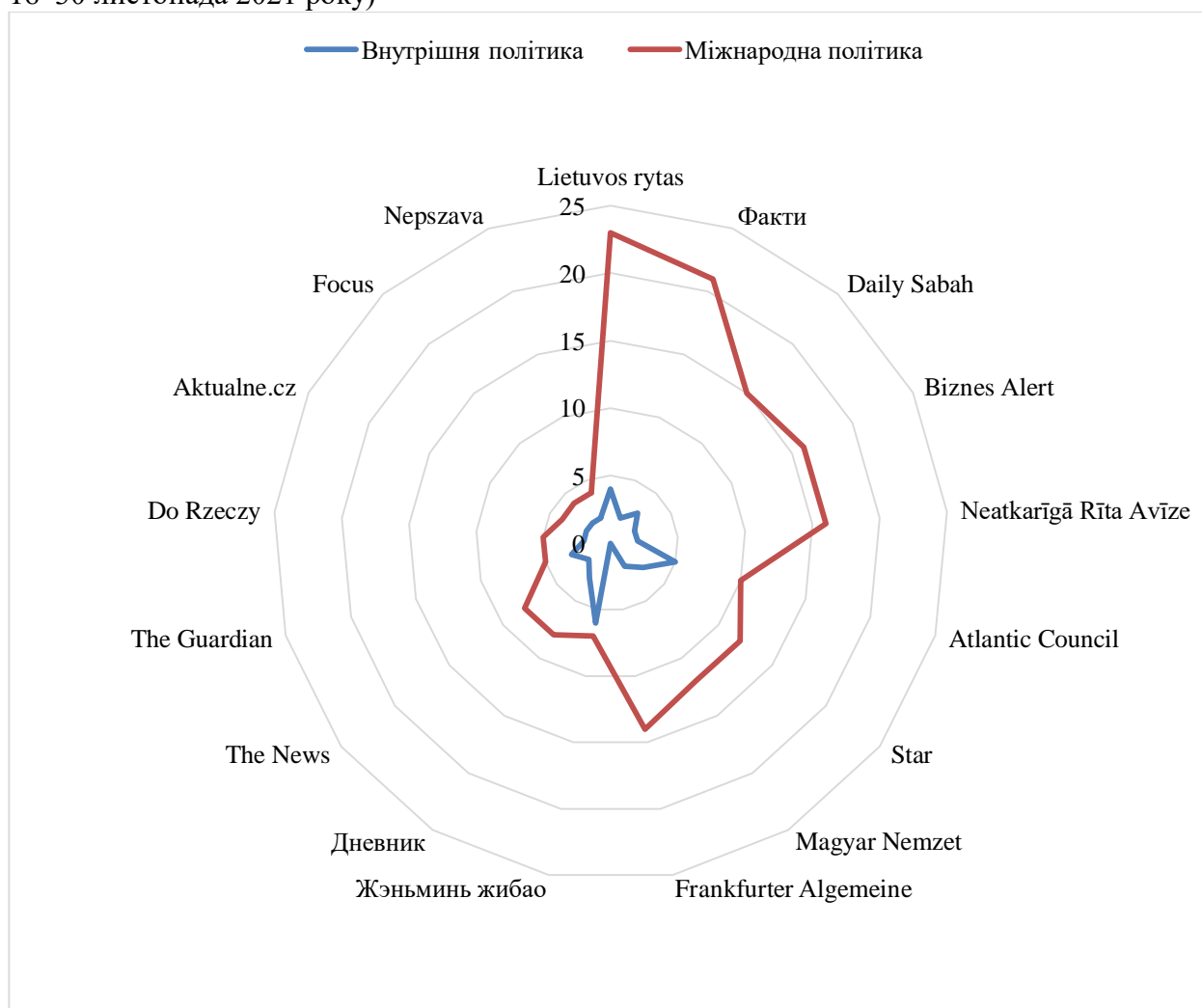
Діаграма 3. Активність видань світу у висвітленні України (ранжування за кількістю публікацій за період 16–30 листопада 2021 року)



Діаграма 4. Активність видань світу у висвітленні України (доля публікацій за період 16–30 листопада 2021 року)

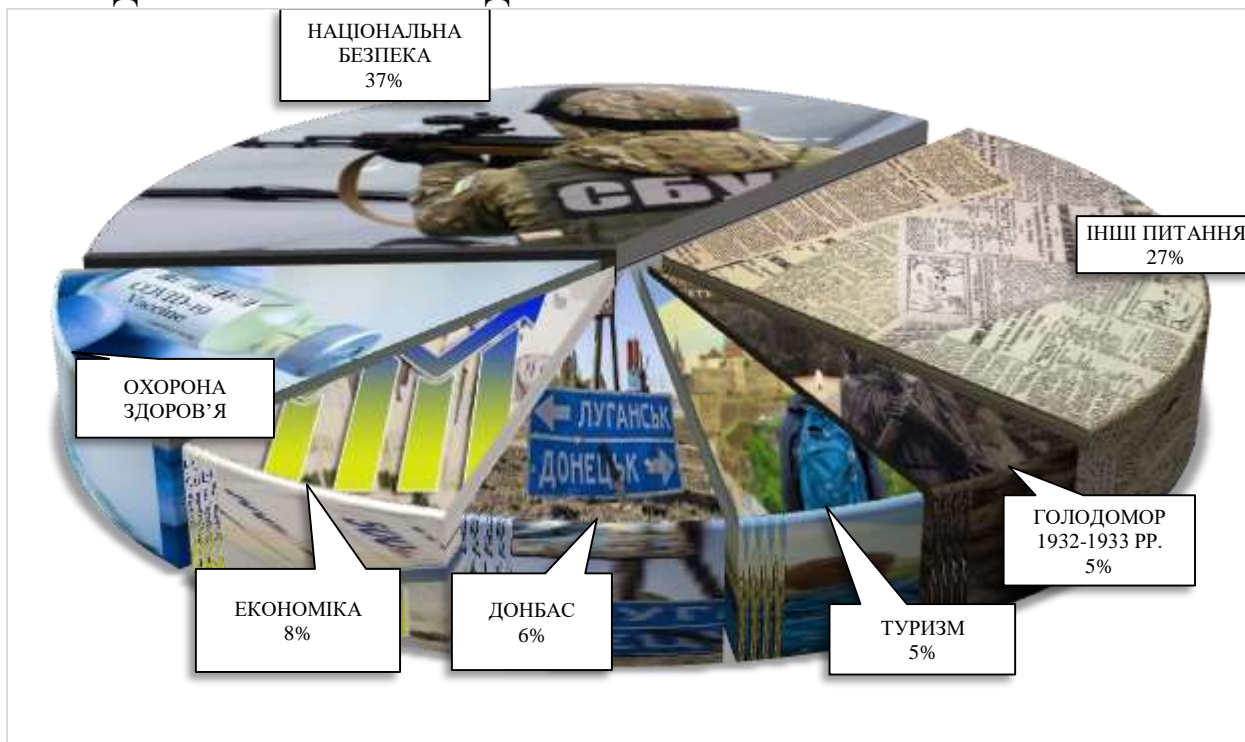


Діаграма 5. Співвідношення сфер огляду України світовими ЗМІ (доля публікацій за період 16–30 листопада 2021 року)

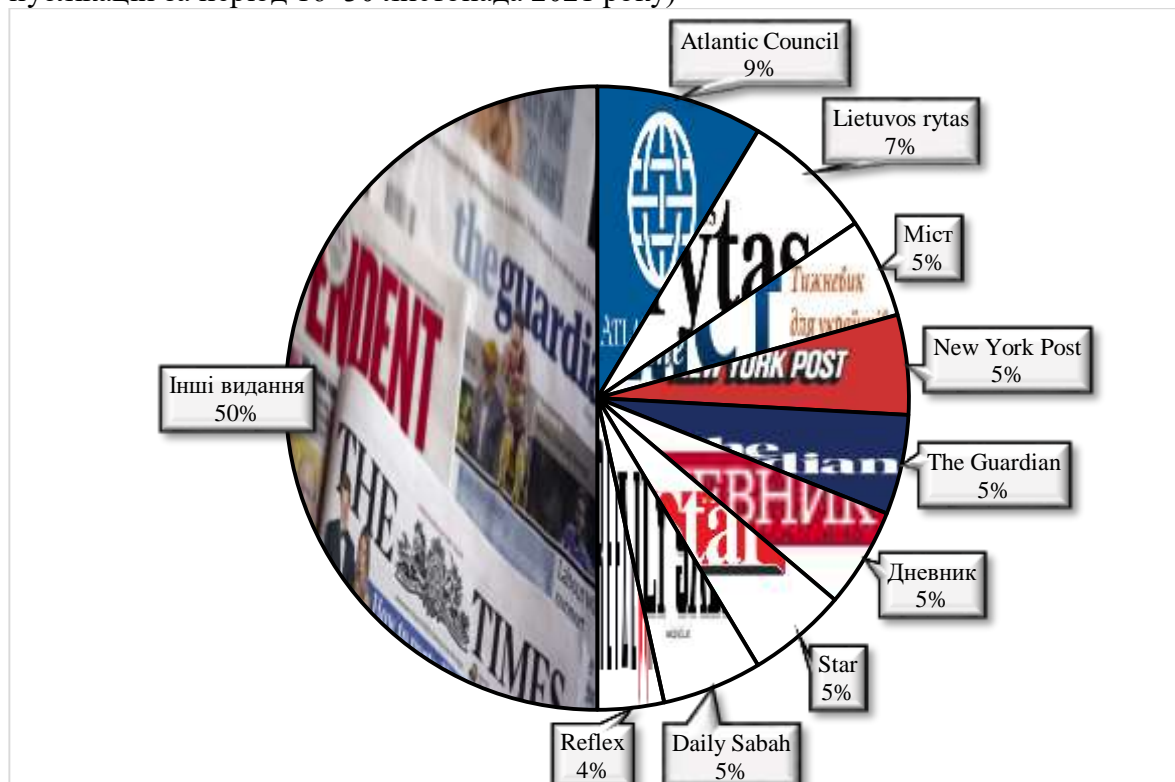


Діаграма 6. Розподіл тематики публікацій про Україну в найбільш інформативних іноземних ресурсах (16–30 листопада 2021 року)

## РОЗБУДОВА УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ ОЧИМА ЗАРУБІЖНИХ ЗМІ



Діаграма 7. Питання внутрішньої політики у висвітленні України в іноземних ЗМІ (доля публікацій за період 16–30 листопада 2021 року)



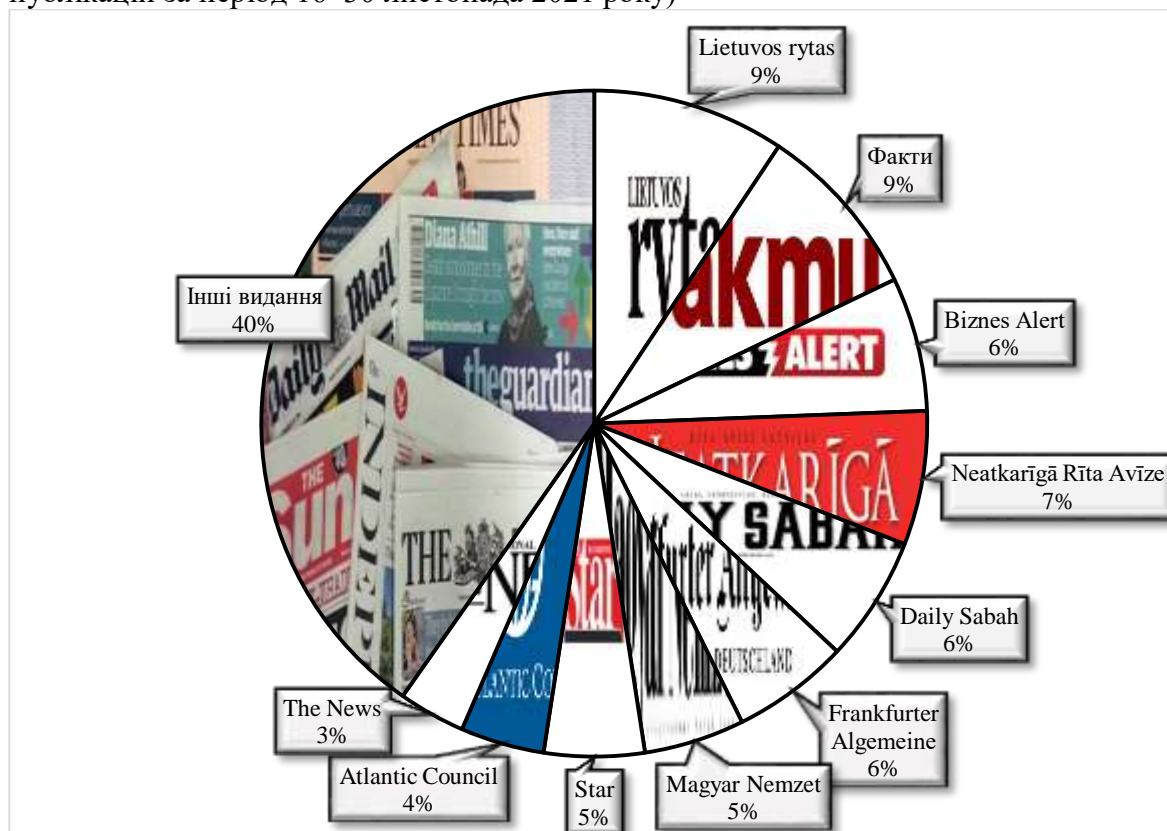
Діаграма 8. Внутрішня політика України в найбільш інформативних іноземних ресурсах (доля публікацій 10 найбільш інформативних видань за період 16–30 листопада 2021 року)



## ІМІДЖ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНІЙ СФЕРІ

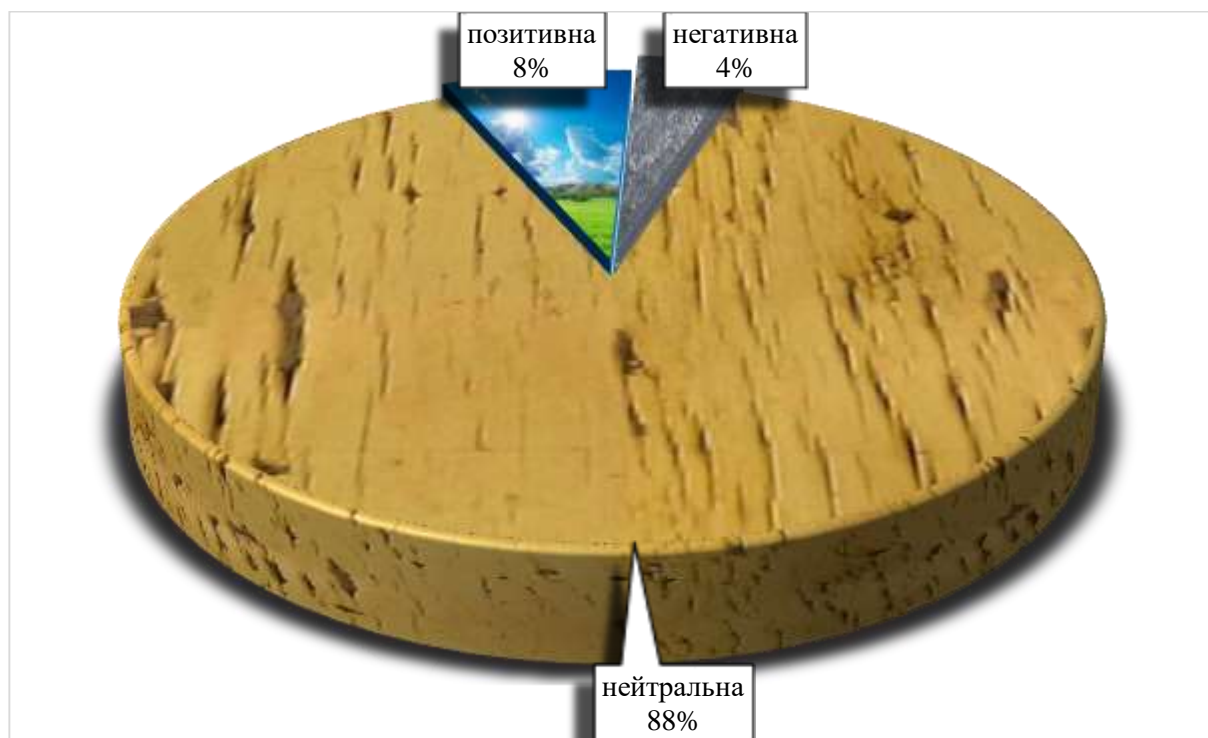


Діаграма 9. Питання зовнішньої політики у висвітленні України в іноземних ЗМІ (доля публікацій за період 16–30 листопада 2021 року)

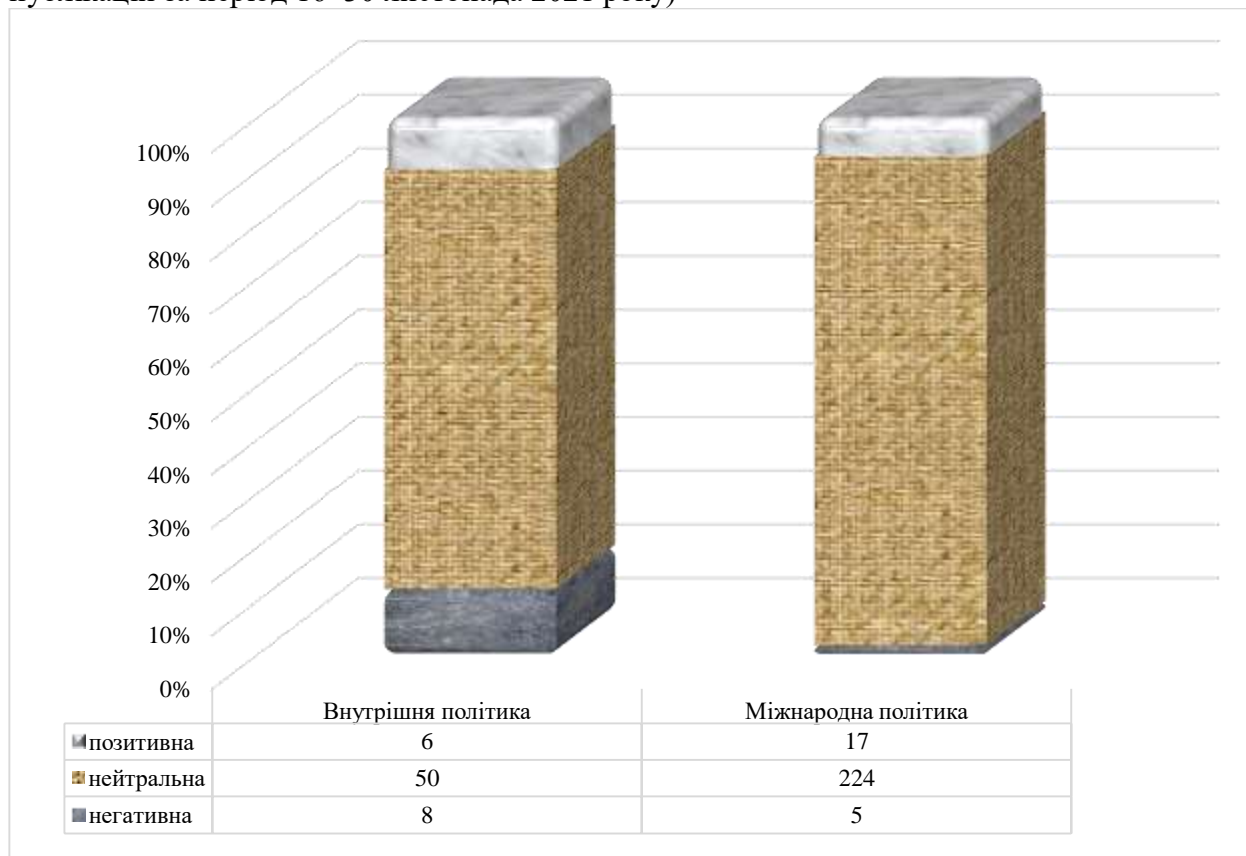


Діаграма 10. Міжнародна політика України в найбільш інформативних іноземних ресурсах (доля публікацій 10 найбільш інформативних видань за період 16–30 листопада 2021 року)

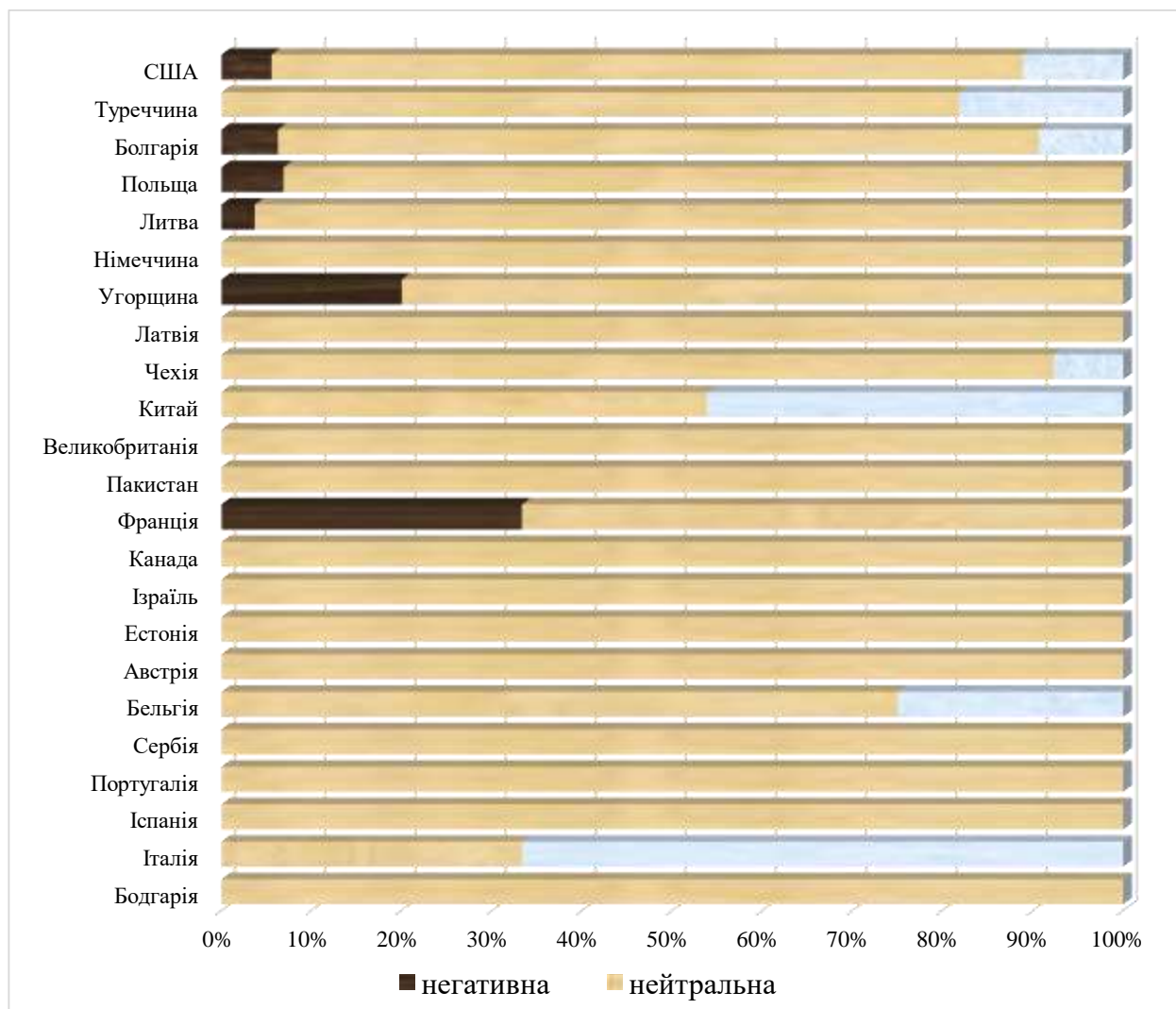
## ТОНАЛЬНІСТЬ ПУБЛІКАЦІЙ ПРО УКРАЇНУ



Діаграма 11. Співвідношення тональності матеріалів про Україну в світових ЗМІ (доля публікацій за період 16–30 листопада 2021 року)



Діаграма 12. Модальність публікацій про Україну в іноземних ЗМІ в ракурсі загальних рубрик (питома вага публікацій за період 16–30 листопада 2021 року)



Діаграма 13. Розподіл тональності публікацій про Україну в іноземних ЗМІ в ресурсах окремих країн (питома вага публікацій за період 16–30 листопада 2021 р.)

## ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОГРАФІЧНІ МАТЕРІАЛИ

### ВНУТРІШНЯ ПОЛІТИКА

#### АКЦІЇ ПРОТЕСТУ

**Недобір антивакцинаторів під ВРУ компенсували проплаченими мітинггарями // Гомін України. – Торонто, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <http://www.homin.ca/news.php/news/24478/group/28>.**

Колишній заступник голови СБУ В. Ягун розповів деталі антивакцинаторського мітингу, який пройшов під ВРУ і який підтримала РПЦУ. У той день в Україні від коронавірусу померло 720 людей. Самі мітингарі проти вакцинації не приховували своїх дружніх стосунків із Росією, попри те, що остання воює з Україною та окупувала Крим і ОРДЛО, вбиваючи десятки тисяч українців.

\*\*\*

**Ukraina: Protest przeciwników szczepień w Kijowie. Rosyjskie wpływy w tle [Україна: У Києві протест проти вакцинації. На задньому плані вплив Росії] // Do Rzeczy. – Warsaw, 2021. – 24.11. – Режим доступу : <https://dorzeczy.pl/zdrowie/230683/protest-przeciwnikow-szczepien-na-ukrainie-w-tle-rosyjska-partia-rzadzaca.html>.**

В центрі Києва відбулася кількатисячна демонстрація проти вакцинації від Covid-19. Протестувальники зібралися перед будівлею парламенту, потім частина з них пішла до штаб-квартири СБУ. Учасники т. зв. «Маршу Свободи» тримали банери з гаслами проти вакцинації та плакатами «анти QR-код». Як повідомляли українські ЗМІ, після сканування QR-кодів на плакатах смартфон відкрив сайт російської правлячої партії «Єдина Росія».

#### БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ ТА ЗЛОЧИННІСТЮ

**Rudik, Kira. Ukraine's Anti-Oligarch Law: President Zelenskyu's populist power grab? [Український антиолігархічний закон: популістське захоплення влади президентом Зеленським?] / K. Rudik // Atlantic Council. – Washington, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/ukraines-anti-oligarch-law-president-zelenskyys-populist-power-grab/>.**

Антиолігархічний закон, який нещодавно підписав Президент України В. Зеленський, проголошується його прихильниками як знаковий крок у боротьбі за зниження політичного впливу олігархічної еліти України. На думку лідерки партії «Голос» К. Рудік, закон «більше схоже на популістський хід з метою посилення президентських повноважень і ймовірно, що новий антиолігархічний закон застосовуватиметься вибірково і викличе нові конфлікти між урядом та великим бізнесом».

#### ГОЛОДОМОР 1932-1933 РР.

**Михайлов, Венцислав. 23 ноември 1932 г. – Голодомор [23 листопада 1932 р. – Голодомор] / В. Михайлов // Факти. – Sofia, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://fakti.bg/world/631006-23-noemvri-1932-g-golodomor>.**



23 листопада Україна вшановує пам'ять жертв Голодоморів. Задовго до концтаборів у нацистській Німеччині Й. Сталін організував масовий голод в Україні. Його жертвами є близько 7 мільйонів українців. За даними вчених, найбільше від голоду постраждали тодішні Харківська та Київська області (сьогодні Полтавська, Сумська, Київська, Харківська). На них припадає 52,8 % смертей. Смертність населення тут перевищила середній рівень у 8-9 і більше разів. У сучасних Вінницькій, Одеській, Дніпропетровській областях смертність була в 5-6 разів вищою, на Донбасі – в 3-4 рази. Фактично голод охопив всю Центральну, Південну, Північну та Східну частини сучасної України.

\*\*\*

**Bodnar, Vasyli. Remembering the Great Famine [Згадуючи Великий голод] / V. Bodnar // Daily Sabah. – Istanbul, 2021. – 27.11. – Режим доступу : <https://www.dailysabah.com/opinion/op-ed/remembering-the-great-famine>.**

У День пам'яті жертв Голодоморів українці у різних частинах світу, зокрема в Туреччині запалили свічку на згадку про голод, як знак скорботи за жертвами та віри в те, що подібні трагедії більше не повторяться. Тільки із відновленням незалежності України у 1991 р. про Голодомори заговорили відкрито.

\*\*\*

**Poláček, Dan. Hladomor na Ukrajině ve 30 [Голод в Україні 1930-х років] / D. Poláček // Aktualne.cz. – Praga, 2021. – 29.11. – Режим доступу : <https://zpravky.aktualne.cz/zahranici/obrazem-stalinuv-hladomor-na-ukrajine-v-30-letech-stal-zivot/r~2cdbbe8836c611e993a6ac1f6b220ee8/>.**

У 1932 р. Україна переживала величезний голод. На думку деяких істориків, верхівка Радянського Союзу хотіла таким чином придушити прагнення України до незалежності. Наприкінці листопада в Україні відзначають День пам'яті жертв Голодоморів, як одного із найстрашніших геноцидів ХХ ст. На думку істориків, катастрофа була штучно спричинена сталінським режимом, в результаті чого загинули мільйони людей. Неспокійне минуле, яке в СРСР намагалися приховати, все ще впливає на відносини між Росією та Україною.

## ДЕРЖАВНІ СВЯТА

**Клен, Євген. В Україні відзначили День гідності та свободи / Є. Клен // Міст. – Торонто, 2021. – 24.11. – Режим доступу : <https://meest-online.com/ukraine/celebration/v-ukrajini-vidznachyly-den-hidnosti-ta-svobody-2/>.**

В Україні щороку 21 листопада відзначають День Гідності та Свободи. Саме цього дня відбулися перші акції протесту 2013 р., з яких і розпочалася Революція гідності. Дата встановлена згідно з Указом Президента від 13 листопада 2014 р. на честь початку цього дня двох знаменних і доленосних подій у новітній українській історії: Помаранчевої революції 2004 р. та Революції гідності 2013 р. День Гідності та Свободи став наступником свята Дня свободи, який відзначали на честь Помаранчевої революції 22 листопада у 2005-2011 рр.

## ДОНБАС

**Rytų Ukrainoje per separatistų ataką žuvo ukrainiečių karys [Унаслідок нападу сепаратистів на сході України загинув український військовий] // Lietuvos rytas. –**

Vilniaus, 2021. – 19.11. – Режим доступу :  
<https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2021/11/19/news/rytu-ukrainoje-per-separatistu-ataka-zuvo-ukrainieciu-karys-21458105>.

Україна заявила, що потребує додаткової військової допомоги від своїх союзників на Заході так, як стурбована переміщенням російських військ уздовж українського кордону. Українські військові заявили, що сепаратисти обстріляли урядові сили з артилерії та мінометів, внаслідок чого один військовий отримав смертельне поранення.

\*\*\*

Украина не планирует проводить военную операцию в Донбассе [Україна не планує проводити військову операцію на Донбасі] // Жэньминь жибао. – Пекін, 2021. – 24.11. – Режим доступу : <http://russian.people.com.cn/n3/2021/1124/c31519-9923384.html>.

Глава МЗС України Д. Кулеба заявив, що Україна залишається прихильною до політико-дипломатичного шляху вирішення конфлікту на Донбасі й не планує проводити там наступальну військову операцію, спростовуючи, висунуті Росією звинувачення у намірах вдатися до силового сценарію. За його словами, водночас докладаються зусилля до зміцнення обороноздатності України.

\*\*\*

Украина готова к диалогу с РФ по установлению мира в Донбассе – В. Зеленский [Україна готова до діалогу з РФ щодо встановлення миру на Донбасі – В. Зеленський] // Жэньминь жибао. – Пекін, 2021. – 27.11. – Режим доступу : <http://russian.people.com.cn/n3/2021/1127/c31519-9925171.html>.

Президент України В. Зеленський заявив, що Україна готова до розмови з Росією про встановлення миру на Донбасі як в «нормандському», так і в паралельному форматах. Виступаючи на пресмарафоні, присвяченому підсумкам першої половини президентського терміну, В. Зеленський зазначив, що Україна розраховує на проведення чергового засідання лідерів країн-членів «нормандської четвірки». Паралельним форматом діалогу можуть стати переговори між Росією та США, оскільки до їхніх головних тем незмінно входить ситуація на Донбасі.

## ЕКОНОМІКА

Industrieobjekte in der Ukraine für Deutsche und Schweizer Investoren [Промислова нерухомість в Україні для німецьких та швейцарських інвесторів] // Focus. – Berlin, 2021. – 19.11. – Режим доступу : [https://www.focus.de/presseportal/industrieobjekte-in-der-ukraine-fuer-deutsche-und-schweizer-investoren\\_id\\_24443771.html](https://www.focus.de/presseportal/industrieobjekte-in-der-ukraine-fuer-deutsche-und-schweizer-investoren_id_24443771.html).

Президент України В. Зеленський розпочав програму «Велика приватизація», до якої входять понад 3 тис. державних компаній, багато з яких є пережитками радянських часів та є економічно невивідними. Нерухомість цікавить німецьких інвесторів через розташування та розміри ділянок у великих містах України. Наразі уряд України шукає інвесторів з Німеччини та Швейцарії, які бажають придбати нерухомість.

\*\*\*

Marszałkowski, Mariusz. Węgiel z USA, Kolumbii i... Polski trafia na Ukrainę [Вугілля із США, Колумбії та ... Польщі надходить в Україну] / M. Marszałkowski //

**Biznes Alert. – Warsaw, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://biznesalert.pl/wegiel-z-usa-kolumbii-i-polski-trafia-na-ukraine/>.**

Перший із семи балкерів, контрактованих з вантажем вугілля із США та Колумбії, прибув до порту Південний поблизу Одеси. Ця поставка здійснюється для енергетичного концерну DTEK, що належить Р. Ахметову. Також концерн імпортує вугілля з Польщі.

\*\*\*

**Weiter auf Wachstumskurs: Avenga übernimmt Perfectial [Постійне зростання: Avenga купує Perfectial] // Focus. – Berlin, 2021. – 25.11. – Режим доступу : [https://www.focus.de/presseportal/weiter-auf-wachstumskurs-avenga-uebernimmt-perfectial\\_id\\_24463402.html](https://www.focus.de/presseportal/weiter-auf-wachstumskurs-avenga-uebernimmt-perfectial_id_24463402.html).**

Міжнародний постачальник ІТ-послуг Avenga, який спеціалізується на цифровій трансформації, продовжує розвиватися і оголосив про приєднання до своєї платформи української ІТ-компанії Perfectial. Українська технологічна компанія залучає до Avenga команду з 500 інженерів та спеціалістів із UX. Як частина довгострокової корпоративної стратегії, поглинання підкреслює мету Avenga Group утвердити себе як одного з провідних гравців на міжнародному ринку ІТ. Зараз Avenga налічує понад 3 тис. співробітників в офісах США, Європи та Азії. Одне з найчисельніших представництв є в Україні. Після приєднання Perfectial їхня кількість зросте до 3500.

\*\*\*

**Ukraina žada nacionalinės aviakompanijos įkūrimą – naudosis 22 «Airbus» lėktuvais [Україна обіцяє створити національну авіакомпанію – використовуватиме 22 літаки «Airbus»] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 25.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/verslas/rinkos-pulsas/2021/11/25/news/ukraina-zada-nacionalines-aviakompanijos-ikurima-naudosis-22-airbus-lektuvais-21519267>.**

Президент України В. Зеленський заявив, що Україна створить національного авіаперевізника, залучивши до проєкту європейського авіавиробника «Airbus». В. Зеленський наголосив, що Україна отримала висновки від французької консалтингової компанії «Aerogestion», які підтверджують економічну доцільність створення національної авіакомпанії, додавши, що проєкт буде спрямований не лише на отримання прибутку та збільшення пасажиропотоку, а й на покращення іміджу України. Міністерство інфраструктури України підписало меморандум про співпрацю з «Airbus», який передбачає можливість оренди або придбання 22 літаків.

\*\*\*

**Tsivkach, Sergiy. Transforming Ukraine into an international manufacturing hub [Перетворення України на міжнародний виробничий центр] / S. Tsivkach // Atlantic Council. – Washington, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/transforming-ukraine-into-an-international-manufacturing-hub/>.**

Виконавчий директор урядового агентства сприяння інвестиціям UkraineInvest С. Цивкач в статті для видання пише, що Україна вживає заходів для розвитку величезного потенціалу країни як великого міжнародного виробничого центру і зараз прагне залучити міжнародні інвестиції, які можуть стимулювати подальше

економічне зростання. UkraineInvest нещодавно запустив програму MAKE in UA, яка буде реалізована в партнерстві з регіонами України та міжнародними партнерами. Програма MAKE in UA спрямована на розвиток українського виробництва шляхом підтримки цільових інвестицій.

## ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

**What happened to the Kyiv Post? [Що трапилося з Kyiv Post?] // Atlantic Council. – Washington, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <https://www.atlanticcouncil.org/commentary/event-recap/what-happened-to-the-kyiv-post/>.**

Закриття українського англомовного видання Kyiv Post спричинило здивування та відповідну реакцію американських і європейських дипломатів. Головний редактор видання Б. Боннер запевняє, що йде з посади за власним бажанням, а не через тиск, зокрема з боку Офісу Президента. Разом із тим фахівці зауважують, що ситуація навколо Kyiv Post вкотре привертає увагу до становища, в якому перебувають незалежні медіа України.

\*\*\*

**Minisini, Lucas. Le quotidien «Kyiv Post» veut renaître de ses cendres [Щоденна газета «Kyiv Post» хоче воскреснути з попелу] / L. Minisini // Le Monde. – Париж, 2021. – 24.11. – Режим доступу : [https://www.lemonde.fr/m-le-mag/article/2021/11/24/on-a-ete-les-traducteurs-de-l-ukraine-pour-le-reste-du-monde-a-kiev-le-quotidien-kyiv-post-veut-renaitre-de-ses-cendres\\_6103365\\_4500055.html](https://www.lemonde.fr/m-le-mag/article/2021/11/24/on-a-ete-les-traducteurs-de-l-ukraine-pour-le-reste-du-monde-a-kiev-le-quotidien-kyiv-post-veut-renaitre-de-ses-cendres_6103365_4500055.html).**

У Twitter-акаунті #savekyivpost 16 листопада близько тридцяти журналістів у пресрелізі повідомили про майбутнє створення свого нового медіа: призначення нового головного редактора О. Руденко і майбутню краудфандингову кампанію. Залишилося знайти правильну юридичну конструкцію та назву. Ці події сталися після того, як цю незалежну українську англомовну газету закрити 8 листопада її власник А. Ківан.

## КІБЕРТЕРОРИЗМ

**Drošības dienests: Ukrainā situāciju destabilizē apmēram 7000 Krievijas specdienestu darbinieku [Служба безпеки: Близько 7 тисяч співробітників російських спецслужб дестабілізують ситуацію в Україні] // Neatkarīgā Rīta Avīze. – Rīga, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://nra.lv/pasaule/365088-drosibas-dienests-ukraina-situaciju-destabilize-apmeram-7000-krievijas-specdienestu-darbinieku.htm>.**

Начальник Департаменту кібербезпеки СБУ І. Вітук повідомив, що в Україні ситуацію дестабілізують близько 7 тис. співробітників російських спецслужб. І. Вітук повідомив, що з початку 2021 р. його відомство заблокувало 15 розгалужених мереж з інтернет-кампаніями, націленими на Україну, і закрило 20 ботів із загальною кількістю понад 150 тис. акаунтів у соціальних мережах. За словами начальника відділу кібербезпеки СБУ, була проведена спецоперація проти хакерської групи «Армагедон», яка діє в ФСБ Росії і працює з території Криму.

## КРИМ

**Атанасова, Мария. Русия увеличава войските си в Крим [Росія нарощує свої війська в Криму] / М. Атанасова // Факти. – Sofia, 2021. – 18.11. – Режим доступу : <https://fakti.bg/world/630376-rusia-uvelicava-voiskite-si-v-krim>.**

За останні роки Росія значно збільшила свою військову міць на Кримському півострові. У 2018 р., за 30 км від кордону з Україною, на бойове чергування заступив четвертий дивізіон 400-ї зенітної дивізії. До цього три дивізії дислокувалися в Феодосії, у Севастополі на півдні та в Євпаторії на заході. Узбережжя Криму захищають Чорноморський флот РФ, морська авіація та авіаційна оборона.

## НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

**Ukraine holds military drill amid rising tensions with Russia [Україна проводить військові навчання на тлі зростаючої напруженості у відносинах з Росією] // Daily Sabah. – Istanbul, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://www.dailysabah.com/world/europe/ukraine-holds-military-drill-amid-rising-tensions-with-russia>.**

Міністерство оборони заявило, що Україна провела чергові військові навчання повітрянодесантних військ на тлі зростання напруженості на кордоні з Росією. Навчання, що пройшли під Києвом, імітували висадку десантників та бронетранспортерів для атаки на ворожу мету. Українські морські піхотинці провели навчання біля кордонів анексованого Росією Криму.

\*\*\*

**Moore, Mark. Ukraine holds new drills after top general warns of Russian attack in 2022 [Україна проводить нові навчання після того, як головний генерал попередив про напад Росії у 2022 році] / M. Moore // New York Post. – New York, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://nypost.com/2021/11/22/ukraine-holds-drills-after-general-warns-of-russian-attack/>.**

Україна провела військові навчання за межами столиці, Києва. Глава оборонної розвідки України попередив, що вторгнення російської армії може відбутися на початку наступного року. У навчаннях брали участь десантники, бронетранспортери, які імітували атаку на ворога.

\*\*\*

**Zagrozenie ze strony Rosji. Ukraina przeprowadzila cwiczenia wojskowe [Загроза з боку Росії. Україна провела військові навчання] // Do Rzeczy. – Warsaw, 2021. – 24.11. – Режим доступу : <https://dorzeczy.pl/swiat/230413/ukraina-cwiczenia-wojskowe-na-poludniu-kraju.html>.**

Через загрозу Росії українці провели військові навчання на полігонах на півдні країни. Тренування стосувались Повітряних сил Збройних сил України, особливо навчань з авіаударів. Повідомляється, що Україна активізувала військову підготовку через «зростаючу стурбованість переміщенням російських військ поблизу українських кордонів». У Міністерстві оборони України повідомили, що для проведення індивідуальних оперативних заходів Збройних сил України використовувалися літаки Су-24М і Су-25, а також винищувачі МіГ-29 і Су-27, які проводили навчання. Польоти військової авіації, а також моделювання ударів по повітряних і надводних цілях проводили на Чорному морі.

\*\*\*

**Ukraina spartina svarbaus karinio projekto statybas: mesti iššūkį Maskvai bandys jūroje [Україна прискорює будівництво важливого воєнного проєкту: кинути виклик**



Москві спробують на морі] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 24.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/pasaulis/konfliktai-ir-saugumas/2021/11/24/news/ukraina-spartina-svarbaus-karinio-projekto-statybas-mesti-issuki-maskvai-bandys-juroje-21496135>.

Міністр оборони України О. Резніков під час візиту до міста Бердянськ заявив, що дасть доручення щодо прискорення будівництва нової української військово-морської бази в Азовському морі. О. Резніков та Головнокомандувач ЗСУ В. Залужний ознайомилися з проектом будівництва військово-морської бази, яка включає гідротехнічні споруди на набережній кордону з майбутніми казармами. О. Резніков відзначив важливість такого будівництва, коли «після окупації Криму та окремих районів Донбасу Росія намагається де-факто окупувати Азовське море, що становить системну загрозу для судноплавства».

\*\*\*

Son model silah milislerin elinde! Uydu görüntüleriyle ortaya çıktı [Остання модель зброї в руках міліції, виявлені на супутникових знімках] // Star. – Istanbul, 2021. – 24.11. – Режим доступу : <https://www.star.com.tr/dunya/son-model-silah-milislerin-elinde-uydu-goruntuleriyle-ortaya-cikti-haber-1669918/>.

Хоча Україна планує завершити свою військово-морську базу в Бердянську протягом 2-х років, супутникові знімки показали, що проросійські сепаратисти мають останню модель реактивної системи залпового вогню «Град-К». Висока напруженість спостерігається в Азовському та Чорному морях на кораблях української берегової охорони. Бойовий корабель «Кременчук» відплив із порту Бердянська до Азовського моря. Київ має план не дати Росії взяти під контроль водний перехід, який з'єднує два найбільші порти України – Бердянськ і Маріуполь.

\*\*\*

Na Ukrajině se za pár dní chystá převrat, varoval v projevu tamní prezident Zelenský [За кілька днів в Україні має статися переворот, попередив президент Зеленський у своїй промові] // Aktualne.cz. – Praga, 2021. – 25.11. – Режим доступу : <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/na-ukrajine-se-chysta-prevrat-varoval-v-projevu-tamni-prezid/r~369733ce4eb211ec8a900cc47ab5f122/>.

Президент України В. Зеленський виступив на телебаченні з нагоди половини свого п'ятирічного терміну на посаді глави держави. Стосовно поточної напруженості на українсько-російському кордоні він зазначив, що країна повністю готова до можливої агресії з боку Росії.

\*\*\*

Mañueco, Rafael M.. El presidente ucraniano anuncia que el 1 de diciembre habrá un «golpe de Estado» para derrocarlo [Президент України заявив, що 1 грудня відбудеться «державний переворот»] / R. M. Mañueco // ABC. – Madrid, 2021. – 26.11. – Режим доступу : [https://www.abc.es/internacional/abci-presidente-ucraniano-anuncia-1-diciembre-habra-golpe-estado-para-derrocarlo-202111261857\\_noticia.html](https://www.abc.es/internacional/abci-presidente-ucraniano-anuncia-1-diciembre-habra-golpe-estado-para-derrocarlo-202111261857_noticia.html).

На тлі зростання напруженості через зосередження російських військ на кордоні з Україною Президент України В. Зеленський заявив на пресконференції, що існує змова щодо здійснення «державного перевороту» 1 грудня з метою його повалення. В. Зеленський пояснив, що до перевороту причетні «російські



представники». Проте пресекретар Кремля Д. Песков спростував наявність таких планів у Росії.

\*\*\*

**Zelenskyu says Ukraine uncovered coup plot planned for next week** [Зеленський заявив, що Україна розкрила змову, заплановану на наступний тиждень] // *Daily Sabah*. – Istanbul, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://www.dailysabah.com/world/europe/zelenskyv-says-ukraine-uncovered-coup-plot-planned-for-next-week>.

Президент України В. Зеленський на пресконференції говорив про загрозу військової ескалації з боку Росії, повідомивши, що Україна розкрила змову про спробу державного перевороту. В. Зеленський наголосив, що Україна готова протистояти Росії, якщо та вирішить перекинути війська через кордон.

\*\*\*

**Ukrainischer Präsident warnt vor Staatsstreich in Kiew** [Президент України попередив про державний переворот у Києві] // *Die Presse*. – Vienna, 2021. – 26.11. – Режим доступу : [https://www.diepresse.com/6066546/ukrainischer-prasident-warnt-vor-staatsstreich-in-kiew?from\\_rss](https://www.diepresse.com/6066546/ukrainischer-prasident-warnt-vor-staatsstreich-in-kiew?from_rss).

Президент України В. Зеленський попередив про спробу державного перевороту в країні за підтримки Росії. В. Зеленський на пресконференції заявив, що має розвідувальну інформацію про те, що 1 або 2 грудня 2021 р. планується державний переворот.

\*\*\*

**Wolodymyr Selenskyj warnt vor angeblichen Umsturzplänen** [Володимир Зеленський попереджає про нібито плани державного перевороту] // *Die Zeit*. – Hamburg, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://www.zeit.de/politik/ausland/2021-11/ukraine-wolodymyr-selenskyj-putsch-warnung>.

На пресконференції Президент України В. Зеленський попередив про можливий державний переворот в Україні. У президента є розвідувальна інформація про те, що 1 або 2 грудня відбудеться переворот. На запитання, чи причетна до цього Росія, В. Зеленський відповів, що не може про це говорити. Речник Кремля Д. Песков заявив, що Росія не планувала брати участі у перевороті.

\*\*\*

**Colás, Xavier. Zelensky denuncia que representantes rusos y un oligarca ucraniano preparan un golpe de Estado contra él** [В. Зеленський наголошує, що російські представники та український олігарх готують переворот] / X. Colás // *El Mundo*. – Madrid, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://www.elmundo.es/internacional/2021/11/26/61a0d6cafdddf51b28b458b.html>.

Президент України В. Зеленський заявив, що має інформацію про підготовку спроби державного перевороту в Україні 1 грудня. За словами В. Зеленського, у цій операції будуть задіяні представники Росії та український мільярдер Р. Ахметов, власник донецького футбольного клубу «Шахтар».

\*\*\*

**Ukrainā atklāta valsts apvērsuma gatavošana [В Україні почалася підготовка до державного перевороту] // Neatkarīgā Rīta Avīze. – Rīga, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://nra.lv/pasaule/364799-ukraina-atklata-valsts-apversuma-gatavosana.htm>.**

Президент України В. Зеленський на пресконференції повідомив про підготовку до державного перевороту за участю громадян Росії. Він не повідомив подробиць запланованого перевороту, не звинувачував безпосередньо Росію, хоча широко говорив про концентрацію російських військ на українському кордоні, підкреслюючи, що Україна готова до військової ескалації. Кремль одразу заперечив будь-яку причетність до підготовки перевороту, заявивши, що не планує брати участі в подібних заходах.

\*\*\*

**Zelenszkij: Államcsíny előkészítését leplezte le az ukrán titkosszolgálat [Зеленський: українські спецслужби розкрили підготовку до державного перевороту] // Nepszava. – Budapest, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://www.nepszava.hu/3139141-zelenszkij-allamcsiny-elokesziteset-leplezte-le-az-ukran-titkosszolgalat>.**

Президент України В. Зеленський на пресконференції повідомив, що українськими спецслужбами було розкрито підготовку до перевороту. Глава Української держави не став прямо звинувачувати Росію, але зазначив, що, згідно з отриманою інформацією, спроба державного перевороту пов'язана з «деякими представниками Росії» та українським олігархом Р. Ахметовим.

\*\*\*

**Nelson, Steven. Biden 'concerned' over alleged pro-Russia coup plot in Ukraine, likely to call Putin [Д. Байден «занепокоєний» нібито проросійським переворотом в Україні, ймовірно, зателефонує В. Путіну] / S. Nelson // New York Post. – New York, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://nypost.com/2021/11/26/biden-concerned-about-alleged-pro-russia-ukraine-coup-plot/>.**

На пресмарафоні, присвяченому екватору його каденції, Президент України В. Зеленський заявив, що бізнесмен Р. Ахметов може бути причетним до підготовки державного перевороту за участі Росії. Відповідаючи на питання, чи буде в Україні великомасштабна війна з Росією, він сказав, що така ймовірність може бути щодня. Президент Д. Байден заявив, що він стурбований імовірною змовою проросійського перевороту в Україні і, ймовірно, зателефонує президенту Росії В. Путіну, щоб обговорити звинувачення, висунуті Президентом України В. Зеленським.

\*\*\*

**Bartkiewicz, Artur. Prezydent Ukrainy: Mamy informacje o możliwym zamachu stanu z udziałem Rosjan [Президент України: У нас є інформація про можливий державний переворот за участю росіян] / A. Bartkiewicz // Rzeczpospolita. – Warsaw, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://www.rp.pl/polityka/art19140551-prezydent-ukrainy-mamy-informacje-o-mozliwym-zamachu-stanu-z-udzialem-rosjan>.**

Виступаючи на пресконференції, Президент України В. Зеленський заявив, що українська розвідка має інформацію про можливу спробу державного перевороту в Україні, яка може відбутися в грудні за участю росіян. В. Зеленський зазначив, що Україна «повністю контролює свої кордони і готова до ескалації відносин з Росією».

Президент України наголосив, що Україна стикається з викликами, не тільки з боку Російської Федерації та можливою ескалацією, але й з внутрішніми викликами.

\*\*\*

**Zelenskiy'den darbe girişimi iddiası! Tarih vererek duyurdu** [Заява про спробу державного перевороту від В. Зеленського! Оголошено дату] // *Star*. – Istanbul, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://www.star.com.tr/dunya/zelenskiden-darbe-iddiasi-tarih-vererek-duyurdu-haber-1670503/>.

Президент України В. Зеленський заявив, що має інформацію про підготовку на 1-2 грудня за участю «представників Росії» державного перевороту в Україні. За його словами, представники Росії та України обговорюють участь у змові Р. Ахметова та його російських союзників. Водночас Президент України наголосив, що бізнесмена Р. Ахметова «підставляють» і що його оточення «його втягує в цю війну», і це «велика помилка».

\*\*\*

**Ukraine has uncovered Russian-linked coup plot, says president** [Президент заявив, що в Україні розкрито змову про переворот, пов'язану з Росією] // *The Guardian*. – London, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2021/nov/26/ukrainian-intelligence-warns-russia-backed-december-coup>.

Президент України В. Зеленський на пресконференції заявив, що спецслужбами розкрито змову щодо спроби державного перевороту в країні за участю росіян, яка має відбутися наступного тижня. В. Зеленський не повідомив повних подробиць змови про переворот і не звинуватив у причетності російську державу, хоча на пресконференції також довго говорив про загрозу російської військової ескалації і наголосив, що Україна готова до цього. Кремль швидко заперечив участь у будь-якій змові, заявивши, що не планує брати участі в таких акціях.

\*\*\*

**Зеленски съобщи за разкрит опит за преврат** [В. Зеленський оголосив про спробу державного перевороту] // *Дневник*. – Sofia, 2021. – 26.11. – Режим доступу : [https://www.dnevnik.bg/sviat/2021/11/26/4286545\\_zelenski\\_suobshti\\_za\\_razkrit\\_opit\\_zaprevrat/](https://www.dnevnik.bg/sviat/2021/11/26/4286545_zelenski_suobshti_za_razkrit_opit_zaprevrat/).

Президент України провів пресконференцію, на якій заявив, що отримав інформацію про підготовку перевороту на початку грудня і спроби залучити до нього бізнесмена Р. Ахметова. На пресконференції В. Зеленський говорив також про військову загрозу з боку Росії. Прессекретар президента Росії Д. Песков прокоментував слова В. Зеленського і заявив, що Росія не має жодного відношення до підготовки перевороту в Україні.

\*\*\*

**На востоке Украины прошли антитеррористические учения** [На сході України пройшли антитерористичні навчання] // *Жэньминь жибао*. – Пекін, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <http://russian.people.com.cn/n3/2021/1126/c31519-9924464.html>.

Служба безпеки України повідомила, що на Луганщині на сході країни пройшли антитерористичні навчання. До тренування було залучено регіональні підрозділи СБУ, Збройних сил України, Національної гвардії, Державної прикордонної служби, Національної поліції, Держслужби з надзвичайних ситуацій та інших відомств. Головними цілями навчань стали перевірка готовності всіх антитерористичних органів до протидії можливим диверсіям та підвищення рівня міжвідомчої співпраці під час проведення спецоперацій.

\*\*\*

**Hyde, Lily. Ukraine's president alleges coup attempt involving country's richest man [Президент України заявив про спробу державного перевороту за участю найбагатшої людини країни] / L. Hyde // POLITICO. – Brussels, 2021. – 27.11. – Режим доступу : <https://www.politico.eu/article/ukraine-zelenskiy-coup-akhmetov-russia/>.**

Президент України В. Зеленський стверджує, що проти нього буде організовано державний переворот за підтримки Росією та за участю одного з провідних українських олігархів – Р. Ахметова. В. Зеленський виклав звинувачення на терміново запланованій пресконференції, повідомивши, що у нього є записи людей з оточення Р. Ахметова в Україні та Росії, на яких вони обговорюють державний переворот з ціною в 1 млрд дол. В. Зеленський не назвав інших імен але заявив, що Р. Ахметова «втягують у війну проти української держави». Автор наголошує, що між В. Зеленським і бізнесменом Р. Ахметовим «роки злих кровних відносин».

\*\*\*

**Karmanau, Yuras. Ukraine's Zelensky alleges Russia, top oligarch plotting coup planned for next week [Президент України В. Зеленський звинувачує Росію та українського олігарха у плануванні перевороту на наступний тиждень] / Y. Karmanau // The Times of Israel. – Jerusalem, 2021. – 29.11. – Режим доступу : <https://www.timesofisrael.com/ukraines-zelensky-alleges-russia-top-oligarch-plotting-coup-planned-for-next-week/>.**

Президент України В. Зеленський заявив, що розвідувальна служба його країни розкрила плани підтримуваного Росією державного перевороту в країні у якому нібито бере участь один із найбагатших олігархів України Р. Ахметов. Український політолог і голова аналітичного центру «Пента» В. Фесенко заявив, що В. Зеленський націлився на Р. Ахметова після того, як на телеканалах, якими володіє олігарх, проти президента велася «інформаційна війна». Аналітик вказав на велике невдоволення В. Зеленського Р. Ахметовим і назвав інформацію щодо імовірного перевороту «попереджувальним сигналом» для олігарха.

\*\*\*

**Moszkvát vádolja a nemrégiben meghiúsított puccskísérlet megszervezésével az ukrán miniszterelnök [Прем'єр-міністр України звинуватив Москву в організації нещодавньої невдалої спроби державного перевороту] // Nepszava. – Budapest, 2021. – 30.11. – Режим доступу : [https://www.nepszava.hu/3139493\\_moszkvat-vadolja-a-nemregiben-meghiusitott-puccskiserlet-megszervezesével-az-ukran-miniszterelnok](https://www.nepszava.hu/3139493_moszkvat-vadolja-a-nemregiben-meghiusitott-puccskiserlet-megszervezesével-az-ukran-miniszterelnok).**

Прем'єр-міністр України Д. Шмигаль заявив, з посиланням на розвідку, що Росія «повністю» стоїть за спробою перевороту з метою повалення прозахідного уряду. Прем'єр зазначив, що у країні немає революційних настроїв. Він також

торкнувся пересування російських військ на кордоні з Україною. За його словами, Росія хоче зірвати спроби України вступити до ЄС.

\*\*\*

**Moore, Mark. Ukraine's prime minister says Russia 'absolutely' plotting coup attempt [Прем'єр-міністр України заявив, що Росія «абсолютно» планує спробу державного перевороту] / М. Moore // New York Post. – New York, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://nypost.com/2021/11/30/ukraine-pm-says-russia-absolutely-plotting-coup-attempt/>.**

Прем'єр-міністр України Д. Шмигаль заявив, що Росія «абсолютно» стоїть за підозрюваною спробою повалення прозахідного уряду в Києві, посилаючись на дані розвідки, що вказують на причетність Росії до потенційного перевороту. Д. Шмигаль також зазначив, що нарощування Росією військ і техніки на східному кордоні України свідчить про те, що «вони щось готують»

\*\*\*

**Başbakan Şmygal: Darbe girişiminin arkasında Rusya var [Прем'єр-міністр Д. Шмигаль: За спробою державного перевороту стоїть Росія] // Star. – Istanbul, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://www.star.com.tr/dunya/basbakan-shmygal-darbe-girisiminin-arkasinda-rusya-var-haber-1671503/>.**

Прем'єр-міністр України Д. Шмигаль на основі розвідувальних даних заявив, що план повалення уряду є організованою спробою державного перевороту і що за цим стоїть Росія. Прем'єр-міністр України перебуває в Брюсселі для зустрічі з високопоставленими дипломатами Європейського Союзу, додав, що причиною агресивної позиції Росії, нагромадження військ на кордоні та анексії Криму в 2014 р. є бажання України увійти в ЄС.

## ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

**Pfizer strikes deal for Covid pill; Ukraine reports record-high virus deaths; Munich cancels Christmas market over Covid surge [Pfizer уклала угоду на таблетки від Covid; В Україні зафіксовано рекордно високий рівень смертності від вірусу; Мюнхен скасував Різдвяний ярмарок через сплеск коронавірусу] // The News. – Islamabad, 2021. – 17.11. – Режим доступу : <https://www.thenews.com.pk/print/909234-pfizer-strikes-deal-for-covid-pill-ukraine-reports-record-high-virus-deaths-munich-cancels-christmas-market-over-covid-surge>.**

За даними МОЗ, Україна повідомила про найвищу кількість смертей від Covid-19 за один день (станом на 16.11.) – 838, внаслідок чого загальна кількість смертей від цієї хвороби досягла 77 985. З середини жовтня в Україні спостерігається сплеск щоденних смертей від Covid-19 через відносно повільні темпи вакцинації. Станом на 16.11. близько 8,88 мільйона людей у країні були повністю вакциновані. Президент України В. Зеленський оголосив, що уряд витратить близько 6 млрд грн (близько 227 млн дол.) на грошові стимули для тих, хто повністю імунізований проти коронавірусу.

\*\*\*

**Петров, Ангел. Локдаун за невакцинованими ввечері – за що «вакцинована» Західна Європа врятує обмеження [Карантин на невакцинованих та вечірні години – чому «щеплена» Західна Європа повертає обмеження] / А. Петров //**



**Дневник. – Sofia, 2021. – 17.11. – Режим доступу : [https://www.dnevnik.bg/sviat/2021/11/17/4281053\\_lokdaun\\_za\\_nevaksinirani\\_i\\_vecheren\\_chas\\_zashto/](https://www.dnevnik.bg/sviat/2021/11/17/4281053_lokdaun_za_nevaksinirani_i_vecheren_chas_zashto/).**

Тенденція із захворюванням на коронавірус у всіх країнах залишається невтішною. З наближенням зими все може змінитися, але поки що і шпиталізації, і смертність значно нижчі в Європі ніж у Болгарії, Румунії чи Україні, де вакцинованих людей у два-три рази менше. Але в Україні навіть захворюваність останніми тижнями набагато вища, ніж у Румунії чи Болгарії.

\*\*\*

**Lövöldözésbe torkollott egy maszkviselés miatti vita Ukrajnában [Суперечка про маски в Україні завершилася стріляниною] // Magyar Nemzet. – Budapest, 2021. – 18.11. – Режим доступу : <https://magyarnemzet.hu/kulfold/2021/11/lovoldozesbe-torkollott-egy-maszkviseles-miatti-vita-ukrajnaban>.**

У метро в Харкові колишній працівник податкової міліції зробив зауваження групі студентів щодо неправильно вдягнених масок, через що спалахнув конфлікт. Чоловік дістав пістолет і вистрілив у ногу молодика. В Україні станом на 18.11 кількість інфікованих зросла на 20 591 – до 3 284 008, померлих – на 752 – до 79 506, активних хворих – понад 200 – до 500 285. За 17.11 шпиталізовано 3907 пацієнтів з коронавірусом та підозрою на інфекцію. За останніми даними, обидві дози вакцини наразі введені 9 257 319 особам в Україні з населенням близько 42 мільйонів, а ще 3 297 016 отримали лише першу дозу. 17.11 в країні було вакциновано 297 832 людини.

\*\*\*

**Димитрова, Йовка. Коронавірусът по света: Словакия забрани на неваксинираните шопинг и развлечения [Коронавірус у всьому світі: Словаччина забороняє нещепленим здійснення покупок та розваги] / Й. Димитрова // Дневник. – Sofia, 2021. – 23.11. – Режим доступу : [https://www.dnevnik.bg/sviat/2021/11/23/4284078\\_koronavirusut\\_po\\_sveta\\_slovakiia\\_zabrani\\_na/](https://www.dnevnik.bg/sviat/2021/11/23/4284078_koronavirusut_po_sveta_slovakiia_zabrani_na/).**

Міністр охорони здоров'я В. Ляшко повідомив, що Україна продовжила контракт із виробником вакцин проти COVID-19 «Pfizer» і отримає 25 мільйонів доз у найближчі роки. Наразі лише 10 мільйонів з 41 мільйона населення України були повністю вакциновані. Зафіксовано 3,4 мільйона випадків COVID-19, 82 318 померли з початку пандемії.

\*\*\*

**Neto, Streisand. Covid live news: cases increase in 75 % of UK local authorities; France reports sharp rise in cases [Новини Covid в прямому ефірі: кількість випадків захворювання зросла на 75 %, Франція повідомляє про різке зростання випадків захворювання] / S. Neto // The Guardian. – London, 2021. – 24.11. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/live/2021/nov/23/covid-news-live-india-records-smallest-daily-rise-in-cases-in-18-months-despite-festivals?filterKeyEvents=false&page=with:block-619c94c88f0812dc63d040f1>.**

Міністерство охорони здоров'я України повідомило, що станом на 22 листопада було зафіксовано 12 729 нових підтверджених випадків Covid (з них 1 058 у дітей та 231 у медичних працівників). Середня кількість щоденних щеплень за сім



днів становить 17 202. Ця цифра зменшилась з 21 174 тиждень тому. 270 258 людей вакциновано проти COVID-19. Понад 10 мільйонів українців завершили імунізацію від COVID-19!

\*\*\*

**Latest coronavirus developments from around the world** [Останні події щодо коронавірусу з усього світу] // The News. – Istanbul, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://www.thenews.com.pk/latest/912835-latest-coronavirus-developments-from-around-the-world>.

Всесвітня організація охорони здоров'я попередила, що новий варіант Covid Omicron становить «дуже високий» ризик. Найбільше смертей від нового вірусу в Росії, за нею йде Україна.

\*\*\*

**В Украине зафиксировали улучшение ситуации с COVID-19** [В Україні зафіксували покращення ситуації з COVID-19] // Жэньминь жибао. – Пекін, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <http://russian.people.com.cn/n3/2021/1123/c31519-9923111.html>.

В Україні спостерігається покращення ситуації з коронавірусом нового типу – зниження рівня шпиталізації та смертності. Глава МОЗ В. Ляшко також повідомив, що у країні четвертий тиждень поспіль спостерігається високий рівень вакцинації від COVID-19. З початку імунізаційної кампанії, хоча б одну дозу вакцини отримав 41 % дорослого населення країни, майже 32 % завершили вакцинацію другою дозою.

\*\*\*

**December elején újabb szigorítások lépnek életbe Ukrajnában** [На початку грудня 2021 р. в Україні почне діяти подальше посилення карантинних обмежень] // Magyar Nemzet. – Budapest, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://magyarnemzet.hu/kulfold/2021/11/december-elejen-ujabb-szigoritasok-lepnek-életbe-ukrajnaban>.

В Україні з 6 грудня 2021 р. не вакциновані від коронавірусу більше не зможуть відвідувати ресторани, кафе, заклади культури та спортзали в регіонах з найнижчим рівнем ризику. Уряд розширив коло працівників, які мають пройти вакцинацію. Також змінився термін дії, так званої, «жовтої» Covid-картки, яка видається після одноразової дози, з 120 днів до 30 днів. З 9 грудня 2021 р. вакцинацію в Україні мають приймати не лише освітяни в центральних та місцевих адміністраціях, а й підприємства, установи, організації, соціальна сфера та стратегічні компанії такі, як пошта та залізниця.

## ПОЛІТВ'ЯЗНІ, ПОЛОНЕНІ ТА ЗАРУЧНИКИ

**D'Anieri, Andrew. New book recounts prisoner torture in Russian-occupied eastern Ukraine** [Нова книга розповідає про тортури ув'язнених на окупованій Росією Східній Україні] / A. D'Anieri // Atlantic Council. – Washington, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/new-book-recounts-prisoner-torture-in-russian-occupied-eastern-ukraine/>.

Існування секретних в'язниць на окупованому Росією Донбасі – один із маловідомих аспектів війни В. Путіна проти України, що триває, але протягом років поступово з'являються подробиці, що вказують на серйозні порушення прав людини

в районах, які нині перебувають під контролем Росії. Нова книга українського журналіста, колишнього політв'язня С. Асеєва «Табір тортур на Райській вулиці» має на меті привернути увагу міжнародної громадськості до цього тривожного явища.

## ПОЛІТИЧНА ЕЛІТА

**Віллу Зеленського в Італії виставлено на продаж за 4,5 млн євро // Українська газета в Італії. – Рим, 2021. – 24.11. – Режим доступу : <https://www.gazetaukrainska.com/>.**

Джерело в місцевому агентстві з нерухомості повідомило, що розташовану в муніципалітеті Форте-дей-Мармі (регіон Тоскана) віллу В. Зеленського в Італії виставлено на продаж у вересні 2021 р. В останні три роки маєток на березі Лігурійського моря здавався в оренду.

\*\*\*

**Szozzyn, Ruslan. Ukraina: Czolgi przy granicy, a prezydent w górach [Україна: танки біля кордону, а президент у горах] / R. Szozzyn // Rzeczpospolita. – Warsaw, 2021. – 25.11. – Режим доступу : <https://www.rp.pl/polityka/art19138061-ukraina-czolgi-przy-graniczy-a-prezydent-w-gorach>.**

Автор пише, що Президент України В. Зеленський провів чотири дні в Карпатах. У той час як Захід був вражений повідомленнями про неминуче вторгнення Росії в Україну. В. Зеленський разом із главою офісу А. Єрмаком поїхали до Синьогори, президентської резиденції в Карпатах. Там А. Єрмак мав відсвяткувати своє 50-и річчя. Випадок розкрив відомий портал «Українська правда» (УП). Журналісти спираються на власні джерела та дані з онлайн-радарів польотів. І припускають, що президенту та голові його офісу в Карпатах запропонували літак від компанії олігарха Ігоря Коломойського (з яким В. Зеленський був пов'язаний до того, як пішов у політику). Тоді, за матеріалами УП, Президент України і керівник його офісу мали повернутися до Києва на святкування Дня Гідності та Свободи, а в другій половині дня повернутися в Карпати. За словами авторів матеріалу, гостей заходу мали доставити урядові гелікоптери МНС та Міноборони. Лідер країни мав повернутися до Києва пізніше. Тобто під час такої напруженої внутрішньої та зовнішньої ситуації Президент України на чотири дні літав на дачу в горах, підсумовують автори та нагадують, що водночас увесь світ говорив про підготовку Росії до агресії проти України.

## ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЇ

**Fedorska, Aleksandra. Fedorska: Ukraina nie splaca dlugu za OZE [Україна не сплачує борг з ВДЕ] / A. Fedorska // Biznes Alert. – Warsaw, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <https://biznesalert.pl/fedorska-ukraina-nie-splaca-dlugu-za-oze/>.**

Україна роками намагається знизити випромінювальну здатність свого енергетичного сектору. 2020 р. майже 7 % виробництва електроенергії в країні було отримано з відновлюваних джерел таких, як сонце та вітер. Якщо до цього додати великі ГЕС, то це вже 12,4 %. Це приблизно половина того, що Україна має намір досягти в найближчі 15 років. Тим часом виявляється, що Україна не в змозі сплатити гарантовані тарифи. Інвестори виявляють неабияке терпіння, бо спокійно дочекалися зміни системи підтримки виробників електроенергії з ВДЕ в Україні. Однак поки що, схоже, не так вже й багато, адже західні компанії ще чекають на перекази платежів.

## РОБОТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Клен, Євген. Заарештували «головного ката ДНР» / Є. Клен // Міст. – Торонто, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://meest-online.com/ukraine/crime/zaareshtuvaly-holovnoho-kata-dnr/>.

У Києві затримали Дениса Куликовського, який керував незаконною в'язницею «Ізоляція» в окупованому Донецьку. За версією українських спецслужб, він причетний до тортур і вбивств полонених українських військових і цивільних осіб.

## СУСПІЛЬСТВО

Kacėnaitė, Ona. Jauni ukrainiečiai išdrįso būti savimi: «Nenoriu slapstyti. Noriu būti rokių dalimi» [Українська молодь наважилася бути собою: «Я не хочу ховатися. Я хочу бути частиною змін»] / O. Kacėnaitė // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/pasaulis/rytai-vakarai/2021/11/28/news/jauni-ukrainieciai-isdriso-buti-savimi-nenoriu-slapstyti-noriu-buti-pokyciu-dalimi--21531908>.

ГО «КиївПрайд» організовує щорічний марш у місті Києві за рівні права для для ЛГБТ+ в Україні. Цього року в марші брали участь близько 7 тис. осіб. За словами автора, в українській столиці демонструвати свою сексуальну орієнтацію ризиковано, про що свідчать постійні спалахи ненависті до гомосексуалістів. Уряд Президента України В. Зеленського стурбований безпекою таких важливих подій, оскільки вони контролюються за кордоном. Демонстрація дружнього курсу щодо ЛГБТ-спільноти має на меті відкрити двері до ЄС. Більше того, така стратегія дає можливість відмежуватися від абсолютно гомофобної Росії. Але, як пише автор, українські політики майже не вживають заходів щодо громадянських і людських прав ЛГБТ.

## ТУРИЗМ

Yermak, Michaela. Ukrajina očima Češky: Sociální zabezpečení obyvatel je zde opravdu minimální [Україна очима Чехії: Соціальне забезпечення населення тут дійсно мінімальне] / Michaela Yermak // Reflex. – Praga, 2021. – 19.11. – Режим доступу : <https://www.reflex.cz/clanek/lide-a-zeme-evropa/110092/ukrajina-ocima-cesky-socialni-zabezpeni-obyvatel-je-zde-opravdu-minimalni.html>.

Громадянка Чехії, яка живе в Україні більше п'яти років, розповідає про життя в Україні, порівнюючи його з життям у Чехії. Вона рекомендує туристичні місця як в Києві, так і в Україні загалом, які треба відвідати тим, хто хоче подорожувати Україною.

\*\*\*

Grešliková, Ivana. Černovice, Černihiv nebo Kamenec Podolský: Objevte méně známá, ale o nic méně krásná města Ukrajiny [Чернівці, Чернігів чи Кам'янець-Подільський: відкрийте для себе менш відомі, але не менш красиві міста України] / I. Grešliková // Reflex. – Praga, 2021. – 24.11. – Режим доступу : <https://www.reflex.cz/clanek/lide-a-zeme-evropa/110187/cernovice-ernihiv-nebo-kamenec-podolsky-objevte-mene-znama-ale-o-nic-mene-krasna-mesta-ukrajiny.html>.

Автор розповідає про свої враження від мандрівки Україною. Тим, хто хоче подорожувати Україною він пропонує, крім Києва та Львова, відвідати менш відомі, але не менш красиві міста України. Наприклад, Кам'янець-Подільський є третім

містом України з найбільшою кількістю пам'яток після Львова та Києва. Чернівці, Чернігів, Одеса, Славутич, Харків, Вінниця – це міста, які теж вирізняються пам'ятниками, цікавими туристичними стежками, які мають особливий шарм.

\*\*\*

**Президент України анонсував створення національного авіаперевозчика** [Президент України анонсував створення національного авіаперевізника] // Жэньминь жибао. – Пекін, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <http://russian.people.com.cn/n3/2021/1126/c31519-9924864.html>.

Президент України В. Зеленський, виступаючи на форумі «Велике будівництво: авіація та туризм» у київському аеропорту «Бориспіль», анонсував створення першої української державної авіакомпанії. За словами В. Зеленського, необхідність національного авіаперевізника обумовлена тим, що український ринок не готовий повною мірою задовольняти державні інтереси у сфері авіатранспорту. Президент наголосив, що майбутня авіакомпанія, яку планують назвати Ukrainian National Airlines, допоможе збільшити пасажиропотік та підвищити престиж Української держави.

## УПРАВЛІННЯ ТА КАДРИ

**Zagorodnyuk, Andriy. Why wartime Ukraine's defense minister must be a civilian** [Чому міністр оборони України військового часу має бути цивільною особою] / A. Zagorodnyuk // Atlantic Council. – Washington, 2021. – 18.11. – Режим доступу : <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/why-wartime-ukraines-defense-minister-must-be-a-civilian/>.

На думку голови Центру оборонних стратегій А. Загороднюка, призначення О. Резнікова міністром оборони України є кроком у правильному напрямі від радянської моделі до стандартів НАТО щодо цивільного контролю над Збройними силами України. У перші кілька десятиліть після здобуття Україною незалежності відсутність цивільного контролю над Збройними силами була ключовим фактором неухильної деградації військового потенціалу країни.

\*\*\*

**Надтока, Світлана. Дмитро Ярош став радником Головнокомандувача ЗСУ** / С. Надтока // Міст. – Торонто, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://meest-online.com/ukraine/vijsko/dmytro-yarosh-stav-radnykom-holovnokomanduvacha-zsu/>.

Дмитра Яроша, колишнього лідера партії «Правий сектор», а тепер – командувача Української добровольчої армії, призначили радником В. Залужного, головнокомандувача Збройних сил України. Він повідомив, що знайомий із генерал-лейтенантом В. Залужним багато років і «взагалі не сумнівався», коли йому запропонували цю посаду.

## ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА

**Otte, Jedidajah. Belgium to accelerate plan for tighter measures; concern over rising Irish cases – as it happened** [Бельгія прискорить план більш жорстких заходів; занепокоєння зростанням ірландських випадків – як це сталося] / J. Otte // The Guardian. – London, 2021. – 16.11. – Режим доступу :

<https://www.theguardian.com/world/live/2021/nov/15/covid-news-live-israel-to-vaccinate-five-year-olds-austria-places-millions-without-jab-in-lockdown>.

Президент України В. Зеленський заявив, що людям, які зробили подвійну вакцинацію проти Covid-19, запропонують грошовий стимул в розмірі 1000 грн. За ці гроші можна придбати абонемент у спортклуб, квитки в кіно, театр чи музей, або купити квиток на потяг чи літак для подорожі по Україні. В найближчі місяці уряд схвалить 200 млн євро для програми, яка стартує з 19 грудня.

## МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА

### ЕКОНОМІЧНА ВІЙНА ТА САНКЦІЇ

**EU calls for sanctions on Russia's mercenary firm Wagner Group** [ЄС закликає запровадити санкції щодо російської найманої ПВК Вагнера] // *Daily Sabah*. – Istanbul, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://www.dailysabah.com/world/europe/eu-calls-for-sanctions-on-russias-mercenary-firm-wagner-group>.

Європейський парламент закликав країни Європейського Союзу прийняти санкції про заморожування активів та заборону на поїздки російської найманої компанії ПВК Вагнера. Відповідно до постанови Європейського парламенту, діяльність ПВК Вагнера відповідає розширенню зони впливу Росії, тому цілком імовірно, що російська держава відповідає за фінансування, навчання, управління та оперативне командування воєнізованим угрупованням. ПВК Вагнера діє у Криму та на сході України з 2014 р.

\*\*\*

**Eiroparlamenta deputāti nosoda Krievijas organizācijas «Vagner» rīcību; aicina ES noteikt sankcijas** [Депутати Європарламенту засуджують дії російської організації «ПВК Вагнер»; закликають ЄС ввести санкції] // *Neatkarīgā Rīta Avīze*. – Rīga, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://nra.lv/politika/eiropas-savieniba/364750-aicina-es-noteikt-sankcijas-pret-krievijas-uznemumu-vagner.htm>.

Європейський парламент ухвалив резолюцію, в якій закликає ЄС ввести санкції проти російської компанії ПВК Вагнера. Депутати Європарламенту найрішучішим чином засуджують жадливі злочини, вчинені російською мілітаризованою організацією ПВК Вагнера і пов'язаними з нею приватними військовими структурами в різних зонах конфлікту. У резолюції зазначається, що організація присутня у багатьох конфліктах по всьому світу, особливо в Україні, Сирії, Судані, Мозамбіку, Лівії, Центральноафриканській Республіці та Венесуелі.

### ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

**Bekannte Methoden? Belarus-Krise ruft Erinnerungen an 2015 wach** [Відомі методи? Білоруська криза повертає спогади про 2015 рік] // *Focus*. – Berlin, 2021. – 16.11. – Режим доступу : [https://www.focus.de/politik/fluechtlingskonflikt-an-polnischer-grenze-bekannte-methoden-belarus-krise-ruft-erinnerungen-an-2015-wach\\_id\\_24430501.html](https://www.focus.de/politik/fluechtlingskonflikt-an-polnischer-grenze-bekannte-methoden-belarus-krise-ruft-erinnerungen-an-2015-wach_id_24430501.html).

ЄС звинувачує Білорусь в організації незаконного ввезення мігрантів до зовнішніх кордонів ЄС і бажання таким чином дестабілізувати Європейський Союз. Австрійський соціолог і дослідник міграції Г. Кнаус бачить у подіях «наслідок нездатності вивчити правильні уроки з 2015 року», а саме те, що «гуманний



контроль» кордонів необхідний, щоб зберегти емпатію людей у Європі. Він тривалий час пропагує «концепції гуманного контролю», які ЄС не зміг вирішити останні роки. У випадку з Білоруссю він пропонує співпрацю з Україною чи Молдовою, подібно до угоди між ЄС та Туреччиною. Щоправда, Україна вже відмовилася від такої угоди. Однак експерт вважає, що Україні потрібно запропонувати «справді щедрий пакет підтримки».

\*\*\*

**Стайков, Анатоли. Меркел разговаря спешно с Лукашенко за мигрантската криза [А. Меркель успішно провела розмову з О. Лукашенко про мігрантську кризу] / А. Стайков // Факти. – Sofia, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <https://fakti.bg/world/629743-merkel-razgovara-speshno-s-lukashenko-za-migrantskata-kriza>.**

Виконуюча обов'язки канцлерки Німеччини А. Меркель поговорила по телефону з президентом Білорусі О. Лукашенко. Обговорювалася головним чином проблема міграційної кризи на кордоні Білорусі та країн Європейського Союзу. Верховний представник ЄС із закордонних справ і політики безпеки Ж. Боррель заявив, що міністри закордонних справ країн-членів узгодили п'ятий пакет санкцій проти Білорусі. Вони висловили невдоволення Росією та «загостренням» ситуації на сході України. Франція висловила готовність захищати територіальну цілісність України.

\*\*\*

**Situation an Grenze eskaliert: Sollte Deutschland jetzt Belarus-Flüchtlinge aufnehmen? [Ситуація на кордоні загострюється: чи варто Німеччині приймати в Білорусі біженців?] // Focus. – Berlin, 2021. – 18.11. – Режим доступу : [https://www.focus.de/politik/deutschland/der-meinungsueberblick-powered-by-buzzard-belarus-sollte-deutschland-jetzt-fluechtlinge-aufnehmen\\_id\\_24437024.html](https://www.focus.de/politik/deutschland/der-meinungsueberblick-powered-by-buzzard-belarus-sollte-deutschland-jetzt-fluechtlinge-aufnehmen_id_24437024.html).**

Австрійський соціолог і дослідник міграції Г. Кнауц виступає за прийняття близько 4 тис. біженців на польському кордоні, але не «без плану». Між ЄС і, за нетрадиційною пропозицією Г. Кнауца, з Україною та іншими країнами, що не входять до ЄС, має бути «пакт проти шантажу». Ідея Г. Кнауца передбачає план, згідно з яким Україна до певного терміну прийме близько 4 тис. біженців, а ЄС має надати Україні ресурси та підтримку в конфлікті з Росією.

\*\*\*

**В ЕС пока нет консенсуса относительно предоставления членства Украине – представитель Еврокомиссии [У ЄС поки немає консенсусу щодо надання членства Україні – представник Єврокомісії] // Жэньминь жибао. – Пекін, 2021. – 19.11. – Режим доступу : <http://russian.people.com.cn/n3/2021/1119/c31519-9921995.html>.**

Заступник гендиректора Єврокомісії з політики сусідства та переговорів про розширення К. Матернова заявила, що у Євросоюзі поки що немає єдиної думки щодо надання членства Україні в ЄС. На її думку, Україні слід поглиблювати економічну та регуляторну інтеграцію у співдружність. Одним із шляхів досягнення цієї мети є подальша реалізація Угоди про асоціацію з Євросоюзом. К. Матернова закликала українську владу продовжувати реформи, у тому числі у сфері боротьби з корупцією,



щоб не допустити відкату назад у позитивних перетвореннях, які є передумовою для вступу в ЄС.

\*\*\*

**Buchsteiner , Jochen. «Europa ist in Gefahr» [«Європа в небезпеці»] / J. Buchsteiner // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2021. – 21.11. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/ukraine-entsendet-8500-polizisten-an-die-grenze-zu-belarus-17639812.html>.**

Польща виправдовує ізоляцію кордону з Білоруссю «обороною Європи». Естонія та Великобританія взяли на себе зобов'язання направити війська до Варшави для підтримки міграційної суперечки. Уряд Великобританії також хоче більше захистити Україну від загроз з боку Росії, надаючи військову техніку, і розглядає можливість відправки військових. Прем'єр-міністр Польщі М. Моравецький заявив під час візиту до Естонії, що ЄС зіткнувся з «наростаючими, синхронізованими кризами», а також згадав про мобілізацію російських військ поблизу України.

\*\*\*

**Grzywaczewski, Tomasz. Hybridní válka s EU: Lukašenko spustil proti Západu velkou operaci. Má šanci úspěš? [Гібридна війна з ЄС: Лукашенко розпочав масштабну операцію проти Заходу. Чи є у нього шанси на успіх?] / T. Grzywaczewski // Reflex. – Praga, 2021. – 21.11. – Режим доступу : <https://www.reflex.cz/clanek/komentare/110226/hybridni-valka-s-eu-lukasenko-spustil-proti-zapadu-velkou-operaci-ma-sanci-uspet.html>.**

За словами автора, за мовчазної підтримки Росії білоруський режим штовхнув тисячі людей до кордонів Польщі та Литви, щоб перетнути кордони ЄС та НАТО, таким чином намагаючись дестабілізувати ситуацію в Європі. Автор вважає, що ситуація досі дуже напружена і Європа вирішує ще одну дуже чутливу проблему стосовно України.

\*\*\*

**Rasums, Roberts. Roberts Rasums: peame murdma Vene-Valgevene kuritegeliku tandemi selgroo [Робертс Расумс: Ми повинні зламати кістяк російсько-білоруського кримінального тандему] / R. Rasums // Eesti Päevaleht. – Tallinn, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://epl.delfi.ee/artikkel/95186273/roberts-rasums-peame-murdma-vene-valgevene-kuritegeliku-tandemi-selgroo>.**

За словами ризького історика Р. Расумса, у 2014 р., коли Росія захопила Крим, країни Балтії та Польща закликали до різкої та енергійної відповіді на російську агресію, проте ЄС не зміг змінити суттєво ситуацію. Історик пише, що війна в Грузії, Сирії і навіть в Україні здавалася далекою і вважалось неможливим, щоб щось подібне сталося. Зараз криза на польсько-білоруському кордоні ніби згасає, та, як вважає автор, Білорусь з благословення Росії здійснила публічний, прямий напад на східний кордон Євросоюзу та НАТО, що призвело до загибелі людей і підірвало єдність західного світу.

\*\*\*

**Leithäuser, Johannes. Maas: «Außenpolitik ohne Illusionen» [Маас: «Зовнішня політика без ілюзій»] / J. Leithäuser // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2021.**

– 23.11. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/politik/inland/maas-fuer-pragmatische-ausrichtung-deutschlands-in-der-welt-17647876.html>.

Міністр закордонних справ Німеччини Г. Маас сказав, що гібридні погрози та дезінформація «гризуть наші відкриті суспільства». Він хотів би «покращення відносин» з Росією, але для цього буде потрібний прогрес у вирішенні конфлікту на сході України. Проте, за його словами, зовсім недавно Росія відмовилася від зустрічі міністрів закордонних справ у «нормандському форматі». Г. Маас вважає, що «м'яч для рішень знаходиться на московському полі». Міністр передбачив, що ЄС «продовжуватиме говорити в один голос з приводу України».

\*\*\*

**Baptista Vicente, Diana. Agressão russa à Ucrânia pode levar a sanções da UE, avisa Merkel [Російська агресія проти України може призвести до санкцій ЄС, застерігає А. Меркель] / D. Baptista Vicente // Público. – Lisboa, 2021. – 25.11. – Режим доступу : <https://www.publico.pt/2021/11/25/mundo/noticia/agressao-russa-ucrania-levar-sancoes-ue-avisa-merkel-1986379>.**

Канцлерка Німеччини А. Меркель визнала можливість введення Європейським Союзом нових санкцій проти Росії у разі ескалації напруженості на східному кордоні України або на кордоні Польщі з Білоруссю. А. Меркель наголосила, що мотивація можливих заходів проти Росії пов'язана з широкомасштабним розміщенням російських військ уздовж українського кордону та відмовою Росії від діалогу з Україною, Францією та Німеччиною щодо зниження напруженості на Донбасі.

\*\*\*

**A. Kubilius apie situaciją Lietuvos pašonėje: «Mes esame ant tektoninių pokyčių ribos» [А. Кубілюс про ситуацію в Литві: «Ми стоїмо на порозі тектонічних змін»] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 27.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2021/11/27/news/a-kubilius-apie-situacija-lietuvos-pasoneje-mes-esame-ant-tektoniniu-pokyciu-ribos--21428311>.**

Член Європейського парламенту А. Кубілюс заявив, що якщо Україні, Грузії та Молдові треба дати можливість інтегруватися з дуже чіткою перспективою. А. Кубілюс пропонує надати можливість країнам-кандидатам брати участь в єдиному економічному ринку, пожинати всі переваги інтеграції, але не брати участь у прийнятті рішень. А. Кубілюс вважає, що «ЄС має бути набагато сміливішим і це піде на користь як сусіднім країнам, так і самому ЄС».

\*\*\*

**Po pokalbio su E. Macronu – G. Nausėdos žinutė: ES turi reaguoti į migrantų krizę ir Rusijos pajėgų telkimą [Після інтерв'ю з паном Макроном, повідомлення Г. Науседи: ЄС має відповісти на кризу мігрантів і мобілізацію російських сил] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2021/11/30/news/po-pokalbio-su-e-macronu-g-nausedos-zinute-es-turi-reaguoti-i-migrantu-krize-ir-rusijos-pajegu-telkima-21577661>.**

Після того, як президент Франції Е. Макрон висловив підтримку Литві у зв'язку з міграційною кризою, литовський лідер Г. Науседа заявив, що ЄС необхідно знайти шляхи врегулювання таких заворушень на східних кордонах ЄС. Він також

наголосив на необхідності деескалації напруженості на кордонах України, де Росія нещодавно активізувала військову активність.

\*\*\*

**Rinkēvičs aicina nekavējoties ieviest sankciju piekto kārtu pret Baltkrieviju [Рінкевичс закликає до негайного введення п'ятого раунду санкцій проти Білорусі] // Neatkarīgā Rīta Avīze. – Rīga, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://nra.lv/latvija/365101-rinkevics-aicina-nekavejoties-ievies-sankciju-piekto-kartu-pret-baltkrieviju.htm>.**

Міністр закордонних справ Латвії Е. Рінкевичс та міністр закордонних справ і міжнародного співробітництва Італії Луїджі Ді Майо під час зустрічі обмінялися думками щодо ситуації в Україні. Е. Рінкевичс зазначив, що ситуацію на російсько-українському кордоні необхідно розглядати в контексті гібридної атаки О. Лукашенка на кордони ЄС. Міністр також наголосив, що для України важливо й надалі отримувати потужну підтримку з боку ЄС та НАТО. Е. Рінкевичс висловив позицію, що майбутній саміт Східного партнерства має підтвердити стратегічну важливість цієї політики, зокрема існуючу співпрацю необхідно посилити з Україною, Грузією та Молдовою.

## МІЖНАРОДНА ВІЙСЬКОВА СПІВПРАЦЯ

**Великобританія продовжить оказувати підтримку Україні в военній сфері [Великобританія продовжить надавати підтримку Україні у військовій сфері] // Жэньминь жибао. – Пекін, 2021. – 18.11. – Режим доступу : <http://russian.people.com.cn/n3/2021/1118/c31519-9921501.html>.**

Міністр оборони Великобританії Б. Воллес відвідав Україну. До програми його поїздки увійшла зустріч із Президентом України В. Зеленським. У спільній заяві міністрів оборони України та Великобританії О. Резнікова та Б. Воллеса наголошується, що Україна та Великобританія є стратегічними партнерами у галузі безпеки та оборони і Великобританія продовжить надавати Україні підтримку у військовій сфері.

\*\*\*

**Latvija ES lobē iniciatīvu izveidot militāro armācības misiju Ukrainā [Латвія лобіює в ЄС ініціативу щодо створення військової навчальної місії в Україні] // Neatkarīgā Rīta Avīze. – Rīga, 2021. – 19.11. – Режим доступу : <https://nra.lv/politika/eiropas-savieniba/364090-latvija-es-lobe-iniciativu-izveidot-militaro-armacibas-misiju-ukraina.htm>.**

Міністр оборони Латвії А. Пабрікс закликав Раду закордонних справ ЄС у Брюсселі підтримати ініціативу Латвії, Литви та Польщі щодо створення в Україні військової навчальної місії «під прапором ЄС», оскільки вона є союзником ЄС, який потребує військової підтримки.

\*\*\*

**Ukraina iš JAV gavo du patruliavimo laivus [Україна отримала два патрульні кораблі від США] // Lietuvos rytas. – Vilnius, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2021/11/23/news/ukraina-is-jav-gavo-du-patruliavimo-laivus-21496173>.**

Україна отримала два патрульні кораблі, передані Сполученими Штатами для посилення Військово-Морські сили Збройних сил України. Передача кораблів класу

«Айленд» відбулася в рамках пакету допомоги у сфері безпеки. Разом із двома іншими кораблями такого ж типу, які Україна отримала у 2019 р., вони допоможуть забезпечити безпеку в Чорному та Азовському морях. Прессекретар президента Росії Д. Песков заявив, що Кремль стурбований тим, що сама Україна може готуватися до нового наступу на своїх східних територіях. Д. Песков також сказав, що збільшення США допомоги Україні через військову техніку та військових радників лише підсилює напруженість.

\*\*\*

**Horváth, Gábor. Fokozódó háborús veszély a Krim félszigeten [Зростаюча загроза війни у Криму] / G. Horváth // Nepszava. – Budapest, 2021. – 23.11. – Режим доступу : [https://www.nepszava.hu/3138803\\_fokozodo-haborus-veszely-a-krim-felszigeten](https://www.nepszava.hu/3138803_fokozodo-haborus-veszely-a-krim-felszigeten).**

Угорське видання пише, що Росія «із зростаючим занепокоєнням» спостерігає за тим, як Україна посилює свою армію і нещодавно отримала сучасну зброю від західних союзників. У ході конфлікту на сході України вперше було випущено американську протитанкову ракету типу «Джавелін». Згідно з російськими джерелами, США вже направили військових радників та розглядають можливість транспортування додаткової зброї. Військове керівництво США та України перебуває у практично повсякденному контакті.

\*\*\*

**Moore, Mark. Ukraine takes refurbished US Coast Guard boats amid Russia standoff [Україна отримала оновлені катери берегової охорони США на тлі протистояння з Росією] / M. Moore // New York Post. – New York, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://nypost.com/2021/11/23/ukraine-receives-us-coast-guard-boats-amid-russia-standoff/>.**

Україна отримала два переобладнаних судна колишньої берегової охорони США, призначені для посилення Військово-Морські сили Збройних сил України. ВМС України повідомили, що катери прибули до чорноморського порту Одеси. Судна є частиною понад 2,5 млрд дол. військової допомоги, яку Україна отримала від США з 2014 р., коли Росія незаконно анексувала Крим.

\*\*\*

**Стайков, Анатоли. САЩ обмислят да изпратят в Украина военни съветници и системи Stinger [Сполучені Штати планують відправити в Україну військових радників і системи Stinger] / А. Стайков // Факти. – Sofia, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://fakti.bg/world/631770-sasht-obmislat-da-izpratit-v-ukraina-voenni-savetnici-i-sistemi-stinger>.**

Адміністрація Д. Байдена оцінює можливість відправки в Україну військових радників та нової техніки, зокрема зенітно-ракетних комплексів Stinger. Стверджується, що ці кроки є відповіддю на скупчення військових сил Росії на кордоні з Україною. Як повідомляють поінформовані джерела, обговорення допомоги Україні ведеться на тлі ситуації в країні. За даними джерел, до пакету допомоги можуть входити протитанкові ракети Javelin, а також міномети.

\*\*\*

**Кравченко, Володимир. Україні дали грошей на флот: як це допоможе у війні з Росією / В. Кравченко // Українське Слово. – Чикаго, 2021. – 25.11. – Режим доступу : <https://www.ukrslovo.net/swa/107958.html>.**

Крок за кроком Київ і Лондон наближаються до остаточного юридичного оформлення досягнутих рік тому домовленостей про зміцнення Військово-Морських сил Збройних сил України. Нещодавно у британській столиці посол України у Сполученому Королівстві В. Пристайко, за дорученням Кабінету Міністрів, підписав із представником департаменту забезпечення експортних кредитів Великої Британії (UKEF) українсько-британську міжурядову угоду, яка передбачає виділення коштів на розвиток українських ВМС.

\*\*\*

**A. Anušauskas paragino ES atkreipti dėmesį į Rusijos pajėgų telkimą prie Ukrainos sienų [А. Анушаускас закликав ЄС звернути увагу на мобілізацію російських військ біля кордонів України] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2021/11/26/news/a-anusauskas-paragino-es-atkreipti-demesi-i-rusijos-pajegu-telkima-prie-ukrainos-sienu-21527278>.**

Міністр національної оборони Литви А. Анушаускас і голова Військового комітету ЄС генерал К. Граціано обговорили концентрацію російських військ на кордоні з Україною. Міністр підкреслив, що ЄС не може бути пасивним спостерігачем. К. Граціано у розмові привернув увагу до ініційованої Литвою військової консультативної та навчальної місії ЄС в Україні. За словами А. Анушаускаса, ЄС має підтримати рішучість України реформувати оборонний сектор і ця підтримка вплине на безпеку та стабільність не лише України, а й ЄС загалом. А. Анушаускас підкреслив, що військова місія в Україні буде зосереджена на системі професійної військової освіти.

\*\*\*

**Джамбазов, Денис. США ограничат военные учения в Европа [Сполучені Штати обмежують військові навчання в Європі] / Д. Джамбазов // Факти. – Sofia, 2021. – 27.11. – Режим доступу : <https://fakti.bg/world/632911-sasht-ogranichavat-voennite-uchenia-v-evropa>.**

Оглядач «Фактів» зазначає, що США можуть обмежити військові навчання в Європі та припинити постачання зброї в Україну, щоб зменшити напруженість на кордоні з Росією. Інший вірогідний сценарій полягає в тому, що США займуть «більш наполегливішу» позицію щодо Мінських домовленостей. У той же час Вашингтон може стати на шлях «зменшення ризику конфронтації з Росією».

## МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

**Україна затвердила угоду з Італією про визнання і обмін водійських посвідчень // Українська газета в Італії. – Рим, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://www.gazetaukrainska.com/>.**

Кабінет Міністрів України затвердив угоду з урядом Італії про взаємне визнання та обмін водійських посвідчень. Угода дозволить обмінювати свої національні водійські посвідчення на аналогічні документи країни проживання громадянам України, які легально проживають в Італії, та італійцям, які законно



проживають в Україні. Власник українського посвідчення водія зможе обміняти його на італійське без складання теоретичних та практичних іспитів і внесення відповідної плати.

\*\*\*

**Zelenskiy, Rusya'nın askeri uđınak tehdidine karşı Merkel ve Michel ile görüştü** [В. Зеленський зустрівся з А. Меркель і Ш. Мішелем для обговорення загрози збройного нарощування Росії] // Star. – Istanbul, 2021. – 25.11. – Режим доступу : <https://www.star.com.tr/dunya/zelenskiy-rusyanin-askeri-yiginak-tehdidine-karsi-merkel-ve-michel-ile-gorustu-haber-1670351/>.

Президент України В. Зеленський провів телефонні розмови з канцлеркою Німеччини А. Меркель і головою Ради Європейського Союзу Ш. Мішелем. Політики обговорювали концентрацію російської армії на кордонах України. Згідно із заявою Президента України, вони оцінили безпекову ситуацію, беручи до уваги військове нарощування Росії на українських кордонах. Під час зустрічі сторони заявили, що домовилися про співпрацю щодо обмеження загроз з боку Росії.

\*\*\*

**За три квартала 2021 года объем торговли агропродукцией между Украиной и Азией вырос на 20 процентов** [За три квартали 2021 року обсяг торгівлі агропродукцією між Україною та Азією зріс на 20 %] // Жэньминь жибао. – Пекин, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <http://russian.people.com.cn/n3/2021/1130/c31519-9926399.html>.

Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» повідомив, що за перші три квартали 2021 р. товарообіг між Україною та Азією в аграрній сфері склав 10 млрд дол., збільшившись на 20 % в порівнянні з аналогічним періодом 2020 р. З азіатських країн Україна здебільшого імпортувала екзотичні фрукти, пальмову олію, насіння олійних культур, чай та каву.

## МІЖНАРОДНІ КУЛЬТУРНІ ЗВ'ЯЗКИ

**Steinberg, Jessica. 'Fauda,' Israel's favorite action drama series, films fourth season** [Знімуть четвертий сезон улюбленого ізраїльського драматичного серіала «Фауда»] / J. Steinberg // The Times of Israel. – Jerusalem, 2021. – 17.11. – Режим доступу : <https://www.timesofisrael.com/fauda-israels-favorite-action-drama-series-films-fourth-season/>.

Зйомки четвертого сезону найтривалішого ізраїльського драматичного серіалу «Фауда», створеного і запущеного у 2016 р. на Netflix, будуть проводитися в Ізраїлі та Україні. Серіал розповідає історію бійців спеціального загону, які проникли до центру ворожого угруповання.

\*\*\*

**Сороневич, Маріанна. Запрошуємо у Тоді (Італія) на масштабний захід, присвячений Україні** / М. Сороневич // Українська газета в Італії. – Рим, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://www.gazetaukrainska.com/>.

28 листопада у Тоді (Італія) відбудеться захід «Україна від імперій до Незалежності», присвячений Україні, щоб привернути увагу італійського суспільства до держави на кордоні ЄС. Захід проходить з нагоди Дня пам'яті жертв Голодоморів і передбачатиме презентацію другого тому книги «Українська Абетка»

М. ді Паскуале, конференцію за участі політиків, науковців та громадських діячів у сфері україністики в Італії та концерту вокалістки і бандуристки К. Царькової.

## НАТО

**Nato chief warns Russia against ‘aggression’ at Ukraine border** [Глава НАТО застерігає Росію від «агресії» на кордоні з Україною] // *The News*. – Islamabad, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <https://www.thenews.com.pk/print/909069-nato-chief-warns-russia-against-aggression-at-ukraine-border>.

Глава НАТО Є. Столтенберг застеріг Росію від будь-якої агресії, наголосивши, що НАТО пильно стежить за українським кордоном. США висловлюють дедалі більше занепокоєння союзників у зв'язку з недавнім переміщенням російських військ на кордоні з Україною. Держсекретар Е. Блінкен заявив, що було б «серйозною помилкою для Росії повторити те, що вона зробила в 2014 р.», коли захопила Крим.

\*\*\*

**Присутствие НАТО в Черном море не представляет угрозы для России** [Присутність НАТО в Чорному морі не становить загрози для Росії] // *Жэньминь жибао*. – Пекін, 2021. – 17.11. – Режим доступу : <http://russian.people.com.cn/n3/2021/1117/c31519-9920387.html>.

Генеральний секретар НАТО Є. Столтенберг у ході спільного брифінгу з головою МЗС України Д. Кулебою заявив, що присутність НАТО в Чорноморському регіоні має виключно оборонний характер і не становить загрози для Росії. НАТО збільшує свою присутність у регіоні з 2014 р. через воєнний конфлікт на Донбасі.

\*\*\*

**Rinkēvičs: NATO jāturpina īstenot atturēšanas politika pret agresīvām rīcībām no Krievijas puses** [Рінкевичс: НАТО має продовжувати проводити політику стримування проти агресивних дій Росії] // *Neatkarīgā Rīta Avīze*. – Rīga, 2021. – 18.11. – Режим доступу : <https://nra.lv/latvija/364042-rinkevics-nato-jaturpina-istenot-atturesanas-politika-pret-agresivam-ricibam-no-krievijas-puses.htm>.

Міністр закордонних справ Латвії Е. Рінкевичс наголосив, що НАТО має продовжувати свою політику щодо Росії, яка має стримувати будь-які можливі агресивні дії, особливо проти членів Альянсу. Е. Рінкевичс вважає, що потрібен діалог з питань обміну інформацією, щоб запобігти та зменшити ризики інцидентів у цій напруженій обстановці. Зокрема, міністр наголошує на вирішенні питання щодо запобігання ескалації на кордонах України.

\*\*\*

**Haring, Melinda. Why Is Russia Surging Troops to the Border Again?** [Чому Росія знову наближає війська до кордону?] / М. Haring // *Foreign Affairs*. – Washington, 2021. – 19.11. – Режим доступу : <https://www.foreignaffairs.com/articles/ukraine/2021-11-19/ukraine-crosshairs>.

Нарощування російських військ на кордоні з Україною викликало занепокоєння багатьох на Заході щодо вторгнення. На переконання заступника директора Євразійського центру Атлантичної ради М. Харінг, насправді відбувається не війна, а висловлюються різні погляди та цілі НАТО. Скоріше, нарощування покликане підтримати чіткі вимоги, які В. Путін висунув Україні та Заходу. Аналітик

вважає, що Росія хоче постійних гарантій того, що такі країни, як Україна та інші країни колишнього СРСР, не приєднаються до НАТО і залишаться нейтральними.

\*\*\*

**Rinkēvičs: Ja mēs nebūtu NATO, domāju, ka mēs diskutētu par sarežģītākiem izaicinājumiem** [Рінкевичс: Якби ми не були в НАТО, я думаю, ми б обговорювали складніші виклики] // *Neatkarīgā Rīta Avīze*. – Rīga, 2021. – 20.11. – Режим доступу : <https://nra.lv/latvija/politika/364134-rinkevics-ja-mes-nebutu-nato-domaju-ka-mes-diskutetu-par-sarezgitakiem-izaicinajumiem.htm>.

Міністр закордонних справ Латвії Е. Рінкевичс заявив, що майбутня зустріч міністрів закордонних справ НАТО в Ризі символічно продемонструє консенсус країн-членів Альянсу щодо безпеки Балтійського регіону, в тому числі Латвії. Він додав, що для Латвії важливо, щоб НАТО продовжило свою розширену присутність у Латвії до 2023 р., також дуже важливо продовжити діалог і підтримку України та Грузії, а також якнайтіснішу співпрацю Альянсу зі Швецією та Фінляндією.

\*\*\*

**Polijas premjers: Uz Latvijas pusi Baltkrievijā tiek vesti daži desmiti līdz daži simti migrantu** [Прем'єр-міністр Польщі: Від кількох десятків до кількох сотень мігрантів перевозять до Білорусі з Латвії] // *Neatkarīgā Rīta Avīze*. – Rīga, 2021. – 21.11. – Режим доступу : <https://nra.lv/pasaule/364219-polijas-premjers-uz-latvijas-pusi-baltkrievija-tiek-vesti-dazi-desmiti-lidz-dazi-simti-migrantu-papildinats-plkst-20-15.htm>.

Під час зустрічі в Ризі прем'єр-міністра Польщі М. Моравецького з прем'єр-міністром Латвії К. Каріньшем обговорювалася поточна ситуація на зовнішньому кордоні ЄС з Білоруссю та питання регіональної безпеки. Польський прем'єр зазначив, що союзники по НАТО попередили, що країни Балтії та Польща мають бути стурбовані збільшенням російських військ на кордоні України та в Калінінградській області. Він підкреслив, що введення військ є спробою створити тиск на країни, які мають кордон з Росією.

\*\*\*

**Taylor, Paul. Ukraine: NATO's original sin** [Україна: першородний гріх НАТО] / Р. Taylor // *POLITICO*. – Brussels, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://www.politico.eu/article/ukraine-nato-georgia-europe-european-union-united-states/>.

Пол Тейлор, редактор POLITICO, автор колонки «Європа в цілому», пише про те, що Росія вдруге цього року збрала близько 100 тис. військовослужбовців біля кордоїв України, що зумовило попередження президенту Володимиру Путіну з Вашингтона та Брюсселю. Проте, пообіцявши Україні та Грузії, що вони стануть членами НАТО ще у 2008 р., не уточнюючи, як і коли, західний альянс фактично несе свою частку провини за те, що цей регіон Східної Європи, що довгий час був частиною Радянського Союзу та Російської імперії, знаходиться в стані тривалої кризи. На саміті НАТО в Бухаресті 2008 р. під інтенсивним лобюванням тодішнього президента США Д. Буша лідери НАТО знехтували інтересами Росії та розпалили ілюзії захисту Заходу в Києві та Тбілісі, які були розвіяні за кілька місяців. Незважаючи на опір Франції та Німеччини, союзники дали обіцянку, яку вони не зможуть виконати, але й не можуть відмовитися від неї.

\*\*\*

**Russia will attack Ukraine if it joins NATO: Kremlin adviser** [Росія нападе на Україну, якщо вона вступить в НАТО – радник Кремля] // Daily Sabah. – Istanbul, 2021. – 25.11. – Режим доступу : <https://www.dailysabah.com/world/europe/russia-will-attack-ukraine-if-it-joins-nato-kremlin-adviser>.

Провідний експерт із зовнішньої політики, який очолює Раду із зовнішньої та оборонної політики Росії Ф. Лук'янов заявив, що Росія нападе на Україну в той самий момент, коли вона приєднається до міждержавного військового альянсу НАТО. У своїй статті директор Міжнародного дискусійного клубу «Валдай», пояснив нещодавні пересування російських військ біля кордону з Україною та попередив про «новий конфлікт», якщо військовий альянс ухвалить рішення щодо розширення свого впливу далі на схід.

\*\*\*

**Rusko ponese následky, pokud napadne Ukrajinu, řekl Stoltenberg** [Столтенберг сказав, що Росія понесе втрати, якщо вторгнеться в Україну] // Aktualne.cz. – Praga, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://www.aktualne.cz/autori/ctk/1-i:author:155/?offset80>.

Генеральний секретар Північноатлантичного альянсу Є. Столтенберг під час пресконференції в Латвії заявив, що Росія понесе втрати, якщо використає нинішнє нарощування військових сил на східних кордонах України для нападу на країну-партнера НАТО. На додаток, Альянс також стурбований агресивною риторикою Москви, триваючою дезінформацією або кібератаками, а також нещодавнім знищенням супутника випробувальною ракетою.

\*\*\*

**NATO's Stoltenberg warns Russia of “costs” if it moves on Ukraine** [Столтенберг із НАТО попереджає Росію про «витрати», якщо атакує Україну] // Daily Sabah. – Istanbul, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://www.dailysabah.com/world/europe/natos-stoltenberg-warns-russia-of-costs-if-it-moves-on-ukraine>.

Генеральний секретар НАТО Є. Столтенберг попередив Росію, що будь-яка спроба вторгнення в Україну «коштуватиме дорого». НАТО не зможе вчасно надати Україні суттєву військову підтримку, щоб вплинути на ситуацію проти російських сил, тому економічні заходи такі, як західні санкції, з більшою ймовірністю, будуть використані для нанесення фінансових втрат Росії.

\*\*\*

**Gutschker, Thomas. Stoltenberg warnt Moskau vor Konsequenzen** [Столтенберг попереджає Москву про наслідки] / T. Gutschker // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/aggressionen-gegen-ukraine-stoltenberg-warnt-moskau-17654819.html>.

За словами автора, генеральний секретар НАТО Є. Столтенберг посилив тон щодо Росії в українській кризі. Він заявив, що будь-яке застосування сили проти України матиме наслідки. Автор вважає, що він вперше не лише говорив про «велике та незвичайне скупчення військ у регіоні», а й конкретизував це. Міністри

закордонних справ країн НАТО зустрінуться в Ризі, щоб обговорити ситуацію на кордонах України.

\*\*\*

**Polijas prezidents aicina pastiprināt NATO klātbūtni Austrumeiropā** [Польський президент закликає посилити присутність НАТО у Східній Європі] // *Neatkarīgā Rīta Avīze*. – Rīga, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://nra.lv/pasaule/364745-duda-aicina-pastiprinat-nato-klatbutni-austrumeiropa.htm>.

Президент Польщі А. Дуда під час зустрічі з генеральним секретарем НАТО Є. Столтенбергом запропонував збільшити військову присутність Альянсу у Східній Європі у контексті присутності російських військ на українському кордоні. Він додав, що це «покаже потенційним агресорам», що НАТО готова захищати не тільки своїх членів, але й «приділити увагу нашим союзникам поза межами Альянсу таким, як Україна, з якою ми співпрацюємо».

\*\*\*

**Джамбазов, Денис. Русия ще нападне Україна, ако влезе в НАТО** [Росія нападе на Україну, якщо вона вступить в НАТО] / Д. Джамбазов // *Факти*. – Sofia, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://fakti.bg/world/632600-rusia-shte-napadne-ukraina-ako-vleze-v-nato>.

Експерт із зовнішньої політики Росії Ф. Лук'янов заявив, що як тільки Україна стане членом НАТО, Росія вторгнеться в Україну. Він стверджує, що ризик військового конфлікту зростає, коли країни, що не входять до НАТО, така, як Україна, «починають грати в ту ж гру, що й інші».

\*\*\*

**Merkel zeigt Solidarität mit Polen – Morawiecki verteidigt Grenzsicherung** [Меркель солідарна з Польщею – Моравецький захищає безпеку кордону] // *Focus*. – Berlin, 2021. – 28.11. – Режим доступу : [https://www.focus.de/politik/ausland/belarus-streit-im-newsticker-merkel-telefonat-mit-lukaschenko-aus-sicht-des-belarussischen-volkes-sehr-seltsam\\_id\\_24408548.html](https://www.focus.de/politik/ausland/belarus-streit-im-newsticker-merkel-telefonat-mit-lukaschenko-aus-sicht-des-belarussischen-volkes-sehr-seltsam_id_24408548.html).

Генеральний секретар НАТО Є. Столтенберг заявив, що Північноатлантичний альянс стурбований інформацією про концентрацію російських військ на кордоні з Україною та закликає Росію до деескалації ситуації. Таку заяву Є. Столтенберг зробив після зустрічі з головою Європейської комісії У. фон дер Ляен та прем'єр-міністром Латвії К. Каріньшем.

\*\*\*

**Gutschker, Thomas. EU und NATO bekräftigen Solidarität mit Balten** [ЄС і НАТО підтверджують солідарність з балтами] / Т. Gutschker // *Frankfurter Allgemeine*. – Frankfurt am Main, 2021. – 28.11. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/stoltenberg-und-von-der-leven-warnen-russland-und-belarus-17656798.html>.

Генеральний секретар НАТО Є. Столтенберг разом з головою Європейської комісії У. фон дер Ляен відвідав Литву та Латвію. Метою візиту була демонстрація солідарності із союзниками по НАТО та країнами-членами ЄС у Балтійському регіоні. У Литві генеральний секретар обговорив із президентом Литви Г. Науседою



та прем'єр-міністром І. Шимоніте події на кордоні Литви, а також нарощування Росією військової присутності поблизу України.

\*\*\*

**Steiniger, Peter. Drohkulisse gegen Belarus und Russland [Загрозливий фон проти Білорусі та Росії] / P. Steiniger // Neues Deutschland. – Berlin, 2021. – 28.11. – Режим доступу : [https://www.nd-aktuell.de/artikel/1159056.krise-an-der-eu-aussengrenze-drohkulisse-gegen-belarus-und-russland.html?sstr\\_ukraine](https://www.nd-aktuell.de/artikel/1159056.krise-an-der-eu-aussengrenze-drohkulisse-gegen-belarus-und-russland.html?sstr_ukraine).**

Генеральний секретар НАТО Є. Столтенберг перед дводенною зустріччю міністрів закордонних справ Альянсу, яка відбудеться у Ризі, закликав Росію до стриманості щодо переміщення російських військ у прикордонній зоні з Україною. Значна частина зустрічі буде присвячена обговоренню напруженої ситуації в Україні.

\*\*\*

**Haszczyński, Jerzy. Samotna Ukraina [Самотня Україна] / J. Haszczyński // Rzeczpospolita. – Warsaw, 2021. – 28.11. – Режим доступу : <https://www.rp.pl/komentarze/art19144441-jerzy-haszczynski-samotna-ukraina>.**

Зі штаб-квартир США та НАТО надійшло повідомлення про те, що Росія готова до вторгнення в Україну і українцям в основному доведеться захищатися самим. Автор вважає, що можливо, хоча це не певно, Україна отримає серйозні поставки американської зброї. Майже кожна західна країна також відчула на собі наслідки ворожих дій Росії – від хакерських атак, через атаки з використанням хімічної зброї чи підриву арсеналів, до енергетичного шантажу. Проте, наголошує автор, Україна буде змушена сама захищатися від агресії, як кілька днів тому заявив генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг.

\*\*\*

**Стоянов, Михаил. НАТО и ЕС обещала подкрепа в миграционната криза на съседните на Беларус страни [НАТО та ЄС пообіцяли підтримати сусідів Білорусі в міграційній кризі] / М. Стоянов // Дневник. – Sofia, 2021. – 28.11. – Режим доступу : [https://www.dnevnik.bg/sviat/2021/11/28/4287091\\_nato\\_i\\_es\\_obeshtaha\\_podkrepa\\_v\\_migracionnata\\_kriza\\_na/](https://www.dnevnik.bg/sviat/2021/11/28/4287091_nato_i_es_obeshtaha_podkrepa_v_migracionnata_kriza_na/).**

НАТО та Євросоюз пообіцяли підтримку Польщі, Литві та Латвії щодо вирішення кризи з мігрантами, які приїжджають з Білорусі. Генеральний секретар Альянсу Є. Столтенберг озвучив ще одну проблему на східному фланзі НАТО – посилення військової присутності Росії на кордонах України. Ці питання будуть обговорені на зустрічі міністрів закордонних справ країн НАТО у Ризі.

\*\*\*

**L'Otan surveille la mobilisation russe alors que les craintes d'une invasion de l'Ukraine se multiplient [НАТО відстежує мобілізацію Росії, оскільки побоюється вторгнення в Україну] // Le Figaro. – Paris, 2021. – 29.11. – Режим доступу : <https://www.lefigaro.fr/international/l-otan-surveille-la-mobilisation-russe-alors-que-les-craintes-d-une-invasion-de-l-ukraine-se-multiplient-20211130>.**

Міністри закордонних справ країн НАТО зустрінуться 30 листопада у Ризі, щоб обговорити, як реагувати на посилення російської військової присутності на кордоні з Україною. Союзники намагатимуться знайти відповідь на посилення російської

військової присутності на кордоні та обговорюватимуть плани на випадок вторгнення. Давно запланована дводенна зустріч відбудеться в момент нестабільності на східному фланзі НАТО, тим більше, що союзники також повинні вирішити міграційну кризу, організовану Білоруссю, союзником Росії.

\*\*\*

**Stoltenbergs: Mēs vēlamies nevis karot, bet tieši otrādi – novērst jebkādu Krievijas agresiju** [Столтенберг: Ми не хочемо воювати, а навпаки – не допускати будь-якої російської агресії] // *Neatkarīgā Rīta Avīze*. – Rīga, 2021. – 29.11. – Режим доступу : <https://nra.lv/pasaule/365041-stoltenbergs-mes-velamies-nevis-karot-bet-tiesi-otradi-noverst-jebkadu-krievijas-agresiju.htm>.

На пресконференції на військовій базі «Адажі» в Латвії генеральний секретар НАТО Є. Столтенберг заявив журналістам, що діалог НАТО з Росією можливий, але Альянс повинен проявити єдність, щоб запобігти нападу Росії. Говорячи про ситуацію на українському кордоні, Є. Столтенберг зазначив, що Альянсу невідомо, які справжні військові наміри Росії щодо України, «але ми бачимо, що велика кількість російської військової техніки зосереджена на українському кордоні та в Криму».

\*\*\*

**NATO ģenerālsēkretārs: Ja nākotnē Krievija mēģinās uzbrukt Ukrainai, tai nāksies maksāt augstu cenu** [Генеральний секретар НАТО: Якщо Росія спробує атакувати Україну їй доведеться заплатити високу ціну] // *Neatkarīgā Rīta Avīze*. – Rīga, 2021. – 29.11. – Режим доступу : <https://nra.lv/pasaule/365053-nato-generalsekretars-ja-nakotne-krievija-meginas-uzbrukt-ukrainai-tai-naksies-maksat-augstu-cenu.htm>.

Генеральний секретар НАТО Є. Столтенберг після зустрічі з президентом Латвії Е. Левітсом підтвердив, що якщо Росія спробує атакувати Україну, їй доведеться заплатити високу ціну – політичні та економічні наслідки будуть далекосяжними. Він підкреслив, що Альянс продовжує стежити за ситуацією на українському кордоні та стурбований поточною ситуацією.

\*\*\*

**EU, Nato vow action against hybrid threats on Baltic visit** [ЄС і НАТО обіцяють діяти проти гібридних загроз під час візиту в Балтію] // *The News*. – Islamabad, 2021. – 29.11. – Режим доступу : <https://www.thenews.com.pk/print/912527-eu-nato-vow-action-against-hybrid-threats-on-baltic-visit>.

Лідери ЄС і НАТО зібралися в Литві для обговорення актуальних проблем регіона. Керівники парламентів підтримали пропозицію голови Сейму Литви А. Паулаускаса приділити більшу увагу прискоренню інтеграції України в ЄС. Парламентарі висловилися за поглиблення зв'язків з Україною. Генеральний секретар НАТО Є. Столтенберг також повторив свій заклик до Росії припинити нарощування військ на кордоні з Україною та попередити про «витрати та наслідки» у разі застосування сили.

\*\*\*

**Cook, Lorne. NATO chief warns Russia of ‘costs’ if it moves on Ukraine** [Глава НАТО попереджає Росію про «втрати», якщо вторгнеться в Україну] / L. Cook // *The*

**Times of Israel. – Jerusalem, 2021. – 29.11. – Режим доступу : <https://www.timesofisrael.com/nato-chief-warns-russia-of-costs-if-it-moves-on-ukraine/>.**

Захід стурбований тим, що нарощування російських військ поблизу України може сигналізувати про плани Росії вторгнутися в країну. Генеральний секретар НАТО Є. Столтенберг напередодні зустрічі міністрів закордонних справ 30-и державних військових організацій у Латвії заявив, що будь-яка спроба вторгнення в Україну матиме наслідки. Радник США з національної безпеки Д. Салліван провів розмову з головою Офісу Президента України А. Єрмаком. Як заявила речник Ради національної безпеки Е. Хорн, вони обговорили спільну стурбованість з приводу поточної військової діяльності Росії біля кордону з Україною. Д. Салліван підкреслив непохитну відданість США суверенітету та територіальній цілісності України.

\*\*\*

**Russia to pay for any aggression against Ukraine: NATO [Росія заплатить за будь-яку агресію проти України: НАТО] // Daily Sabah. – Istanbul, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://www.dailysabah.com/world/europe/russia-to-pay-for-any-aggression-against-ukraine-nato>.**

Держсекретар США Е. Блінкен, міністр закордонних справ Німеччини Г. Маас та міністр закордонних справ Великобританії Л. Трасс попередили Росію, що вторгнення в Україну буде стратегічною помилкою і їй доведеться заплатити високу ціну за будь-яку форму агресії. Президент В. Путін, у свою чергу, заявив, що Росія стурбована військовими навчаннями НАТО на кордоні з його країною.

\*\*\*

**Gutschker, Thomas. USA warnen Russland [США попереджають Росію] / T. Gutschker // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/politik/blinken-bekraeftigt-bei-nato-treffen-amerikanische-solidaritaet-17659766.html>.**

Перед початком зустрічі міністрів закордонних справ країн НАТО в Ризі держсекретар США Е. Блінкен застеріг Росію від нападу на Україну і підтвердив свою обіцянку безпеки країнам Балтії. Е. Блінкен заявив, що російська агресія на східному фланзі НАТО, включаючи Україну, матиме серйозні наслідки. Федеральний міністр закордонних справ Г. Маас перед приїздом до Риги сказав, що разом вони передадуть «однозначний меседж» російському уряду.

\*\*\*

**Gutschker, Thomas. Was führt Wladimir Putin im Schilde? [Що задумав Володимир Путін?] / T. Gutschker // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/nato-besorgt-ueber-russische-truppen-was-hat-putin-vor-17658873.html>.**

Нарощування військових сил РФ поблизу України стало ключовою темою міністерської зустрічі НАТО в Ризі. Вашингтон стурбований концентрацією російських військ на кордоні з Україною: американські служби вважають можливим вторгнення Росії в Україну наприкінці січня. Метою має бути майже повна окупація, щоб розірвати відносини України з НАТО.

\*\*\*

**«Oroszország nagy árat fog fizetni, ha erőszakot alkalmaz Ukrajna ellen»** [«Росія заплатить високу ціну за застосування насильства проти України»] // Magyar Nemzet. – Budapest, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://magyarnemzet.hu/kulfold/2021/11/oroszorszag-nagy-arat-fog-fizetni-ha-eroszakot-alkalmaz-ukrajna-ellen>.

За словами Є. Столтенберга, Росія може заплатити високу ціну за відновлення військового насильства проти України, порушуючи незалежність і територіальну цілісність країни. Він підкреслив, що в останні роки Захід продемонстрував свою здатність реагувати на військові дії Росії. За його словами, міжнародне співтовариство, яке підтримує Україну, здатне накласти на Росію жорсткі економічні, фінансові та політичні санкції. Він зазначив, що Україна є цінним партнером НАТО, військовий Альянс може надати політичну та практичну підтримку країні. Він пояснив, що НАТО може забезпечити навчання та військову підготовку української армії та підтримати розвиток потенціалу, додавши, що важливо розрізняти Україну та країни Балтії, які, як члени НАТО, користуються взаємними гарантіями оборони з іншими країнами Альянсу.

\*\*\*

**Rinkēvičs: NATO un ES jāšūta skaidrs signāls, ka Ukrainas suverenitātes apdraudēšana tiks atvairīta ar politiskiem un ekonomiskiem līdzekļiem** [Рінкевичс: НАТО та ЄС повинні дати чіткий сигнал, що загрози суверенітету України можна буде уникнути політичними та економічними засобами] // Neatkarīgā Rīta Avīze. – Rīga, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://nra.lv/latvija/politika/365151-rinkevics-nato-un-es-jasuta-skaidrs-signals-ka-ukrainas-suverenitates-apdraudesana-tiks-atvairita-ar-politiskiem-un-ekonomiskiem-lidzekliem.htm>.

Міністр закордонних справ Латвії Е. Рінкевичс заявив журналістам після зустрічі з держсекретарем США Е. Блінкеном, що МЗС Латвійської Республіки, НАТО і ЄС повинні рішуче відповісти, надіславши чіткий сигнал, що будь-яка загроза територіальній неподільності або суверенітету України буде усунена політичними та економічними засобами, які є в їхньому розпорядженні. Він зазначив, що погодився з держсекретарем США про те, що мобілізація російських збройних сил викликає занепокоєння.

\*\*\*

**«Ukrainā var notikt sliktas lietas»; Polijas premjers aicina NATO «pamosties»** [«В Україні можуть статися погані речі»; Прем'єр Польщі закликав НАТО «прокинутися»] // Neatkarīgā Rīta Avīze. – Rīga, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://nra.lv/pasaule/365122-ukraina-var-notikt-sliktas-lietas-polijas-premjers-aicina-nato-pamosties.htm>.

Прем'єр-міністр Польщі М. Моравецький перед зустріччю міністрів закордонних справ країн НАТО в Ризі сказав, що «діяти ще не пізно», зокрема, на його думку, в Україні можуть статися погані речі або може виникнути ще одна величезна міграційна проблема для всієї Європи».

\*\*\*

**Szóban már összefeszült egymással a NATO és Oroszország [НАТО та Росія вже у напруженості] // Nepszava. – Budapest, 2021. – 30.11. – Режим доступу : [https://www.nepszava.hu/3139490\\_szoban-mar-osszefeszult-egymással-a-nato-es-oroszország](https://www.nepszava.hu/3139490_szoban-mar-osszefeszult-egymással-a-nato-es-oroszország).**

Генеральний секретар НАТО Є. Столтенберг на зустрічі міністрів закордонних справ країн НАТО підкреслив, що міжнародне співтовариство, яке підтримує Україну, здатне накласти на Росію жорсткі економічні, фінансові та політичні санкції. Він заявив, що Україна є цінним партнером НАТО, військовий Альянс може надати країні політичну та практичну підтримку, а також може забезпечити навчання та військову підготовку української армії та підтримати нарощування потенціалу.

\*\*\*

**NATO olarak birlik içindeyiz deyip paylaştı! «En kötüsüne hazırlıklı olmalıyız» [Він сказав, що ми в єдності, як НАТО, і разом! «Ми повинні бути готові до гіршого»] // Star. – Istanbul, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://www.star.com.tr/dunya/nato-olarak-birlik-icindeviz-deyip-pavlasti-en-kotusune-hazirlikli-olmalimiz-haber-1671557/>.**

У столиці Латвії Ризі відбулась зустріч міністрів закордонних справ НАТО. Генеральний секретар НАТО Є. Столтенберг заявив, що є невизначеність про наміри Росії щодо України, і «всі повинні бути готові до гіршого». Нагадуючи, що Росія раніше застосовувала силу проти таких країн, як Грузія та Україна, Є. Столтенберг заявив, що вона може зробити це знову. Відповідаючи на питання про вступ України в НАТО, Є. Столтенберг сказав, що НАТО підтримує євроатлантичну інтеграцію України та процес вступу в НАТО.

\*\*\*

**Roth, Andrew. Russia will act if Nato countries cross Ukraine ‘red lines’, Putin says [Росія буде діяти, якщо країни НАТО перетнуть українські «червоні лінії», сказав В. Путін] / A. Roth // The Guardian. – London, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2021/nov/30/russia-will-act-if-nato-countries-cross-ukraine-red-lines-putin-says>.**

Президент Росії В. Путін попередив країни НАТО, що розміщення зброї або військ НАТО в Україні перетне «червону лінію» для Росії і викличе рішучу відповідь, включаючи потенційне розгортання російських ракет на Європу. Країни НАТО застерегли В. Путіна від подальшої агресії проти України, коли міністри закордонних справ зібралися в Латвії, щоб обговорити непередбачувані можливості військового Альянсу щодо потенційного російського вторгнення.

\*\*\*

**Стайков, Анатоли. Столтенберг и Блинкэн предупредиха Русия да не изпользва сила срещу Украина [Є. Столтенберг і Е. Блінкєн застерігають Росію не застосовувати силу проти України] / А. Стайков // Факти. – Sofia, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://fakti.bg/world/633728-stoltenberg-i-blinkan-preduprediha-rusia-da-ne-izpolzva-sila-sreshthu-ukraina>.**

Генеральний секретар НАТО Є. Столтенберг і держсекретар США Е. Блінкєн попередили Росію, що якщо вона вторгнеться в Україну, то заплатить високу ціну. Про це вони заявили в Ризі, де проходила зустріч міністрів закордонних справ НАТО. Було наголошено, що будуть запроваджені економічні та політичні санкції, а також



збільшиться військова присутність у зазначених регіонах. Дій Росії представляють велику занепокоєність для Сполучених Штатів і інших держав.

## ПРИКОРДОННИЙ РЕЖИМ

**Nahaylo, Bohdan. Escalating Belarus border crisis could pose a security threat to Ukraine [Ескалація білоруської прикордонної кризи може загрожувати безпеці України] / В. Nahaylo // Atlantic Council. – Washington, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/escalating-belarus-border-crisis-could-pose-a-security-threat-to-ukraine/>.**

Ескалація мігрантської кризи на польсько-білоруському кордоні створює потенційну загрозу для України, яка має довгий і вразливий кордон з Білоруссю протяжністю 1000 км і може служити альтернативним шляхом до ЄС. Український уряд посилив безпеку на кордоні з Білоруссю, місцева влада в регіонах, що межують з Білоруссю, була переведена в режим підвищеної готовності.

\*\*\*

**A. Anušauskas: migrantų krizė pasienyje gali būti priedanga veiksams prieš Ukrainą [А. Анушаускас: Мігрантська криза на кордоні може стати прикриттям для дій проти України] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2021/11/16/news/a-anusauskas-migrantu-krize-pasienyje-gali-but-priedanga-veiksams-pries-ukraina-21413379>.**

На білоруському кордоні з Польщею зібралось кілька тисяч мігрантів. Вони намагаються прорвати бар'єри для в'їзду до Польщі. Литовські чиновники також побоюються подібного сценарію на кордоні з Білоруссю, що призведе до введення надзвичайного стану на кордоні країни. Міністр національної оборони А. Анушаускас каже, що не виключає, що міграційна криза на кордоні Білорусі з Євросоюзом може стати прикриттям для активних дій Росії проти України.

\*\*\*

**Megtámadták a lengyel határöröket a Belarusz felől érkező migránsok [На польських прикордонників напали мігранти з Білорусі] // Magyar Nemzet. – Budapest, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <https://magyarnemzet.hu/kulfold/2021/11/megtamadtak-a-lengyel-hataroroket-a-belarusz-felol-erkezo-migransok>.**

Радник Президента України М. Подоляк заявив, що Україна не погоджується з ініціативою направити біженців з польсько-білоруського кордону в Україну, а в уряді вважають, що оскільки мігранти можуть потрапити до Білорусі через Росію, німецьке керівництво має домовитися з Росією з цього приводу. Посол України в Берліні А. Мельник вважає, що деякі політики не вважають Україну рівноправним партнером, а лише використовують країну для того, щоб за будь-яких умов не допускати мігрантів до ЄС. Він додав, що Україна також побоюється, що О. Лукашенко відправить мігрантів на кордон, куди вже відправлено понад 8 тис. поліцейських.

\*\*\*

**«Лукашенко відвертає увагу від дій РФ на кордоні з Україною» // Гомін України. – Торонто, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <http://www.homin.ca/news.php/news/24451/group/6>.**

Дії режиму О. Лукашенка, який спричинив міграційну кризу на кордоні з Польщею, мають на меті відвернути увагу від активності Росії поблизу території України. Про це голова американського зовнішньополітичного відомства Е. Блінкен сказав у розмові з очільником МЗС Польщі З. Рау. У Державному департаменті додали, що Е. Блінкен висловив Польщі глибоку вдячність за активну підтримку суверенітету й територіальної цілісності України.

\*\*\*

**Бечев, Димитър. Европейският съюз – жертва или съучастник на Лукашенко [Євросоюз – жертва чи поплічник О. Лукашенка] / Д. Бечев // Дневник. – Sofia, 2021. – 16.11. – Режим доступу : [https://www.dnevnik.bg/analizi/2021/11/16/4280706\\_evropeiskiiat\\_sujuz\\_-\\_jertva\\_ili\\_suuchastnik\\_na/](https://www.dnevnik.bg/analizi/2021/11/16/4280706_evropeiskiiat_sujuz_-_jertva_ili_suuchastnik_na/).**

Своїми діями на кордоні Білорусі диктатор О. Лукашенко має на меті покарати Європу за критику та санкції проти очолюваного ним режиму. Він використовує мігрантів, щоб спричинити хаос і спровокувати політичну нестабільність в ЄС. Відома громадська організація Європейська ініціатива стабільності (ESI) виступила з пропозицією щодо угоди з Україною. Згідно з пропозицією ESI, Україна має приймати мігрантів з Польщі, Литви в обмін на отримання солідної фінансової та політичної допомоги від ЄС. Замість того, щоб дестабілізувати Європейський Союз, ситуація на польському кордоні має поглибити зв'язки з Україною.

\*\*\*

**Roache, Madeline. In the Standoff Between Belarus and Europe, Migrants Are Being Used as Human Weapons [У протистоянні Білорусі та Європи мігранти використовуються як людська зброя] / М. Roache // Time. – New York, 2021. – 17.11. – Режим доступу : <https://time.com/6119488/belarus-poland-border-dispute-humanitarian/>.**

Протистояння між Польщею, країнами Балтії та Білоруссю переростає у геополітичний конфлікт, який може загрожувати безпеці Європи. Україна заявила, що планує відправити 8500 військовослужбовців до кордону з Білоруссю, побоюючись, що може стати наступним кордоном у міграційній кризі.

\*\*\*

**Ukraine entsendet 8500 Polizisten an die Grenze zu Belarus [Україна відправила на кордон з Білоруссю 8,5 тисяч поліцейських] // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2021. – 18.11. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/ukraine-entsendet-8500-polizisten-an-die-grenze-zu-belarus-17639812.html>.**

Охороняти кордон з Білоруссю мають близько 8,5 тис. співробітників Державної прикордонної служби України. За словами посла України в Німеччині А. Мельника, Україна побоюється, що біженців можуть відправити з кордону Білорусі та Польщі на український кордон.

\*\*\*

**Alçi, Nagehan. Humanism dying at Belarus-Poland border [Гуманізм помирає на кордоні Білорусі та Польщі] / N. Alçi // Daily Sabah. – Istanbul, 2021. – 19.11. – Режим доступу : <https://www.dailysabah.com/opinion/columns/humanism-dying-at-belarus-poland-border>.**

У відповідь на запропоновану ЄС угоду щодо прийняття Україною мігрантів, радник Президента України М. Подоляк заявив, що Україна не погоджується із запропонованою міграційною угодою. Він сказав, що пропозиція є неповажною щодо мігрантів, адже до них не можна ставитися як до предметів, які можна переміщати з одного місця до іншого в політичних цілях.

\*\*\*

**Großbritannien und Estland wollen Soldaten nach Polen schicken [Великобританія та Естонія хочуть відправити військових до Польщі] // Die Zeit. – Hamburg, 2021. – 19.11. – Режим доступу : <https://www.zeit.de/politik/ausland/2021-11/grenze-belarus-grossbritannien-estland-migration>.**

Тисячі біженців з Близького Сходу намагаються перетнути зовнішній кордон ЄС з Білоруссю. ЄС звинувачує білоруського правителя О. Лукашенка у навмисному ввезенні людей у прикордонну зону, щоб чинити тиск на ЄС. За словами польських прикордонників, попри велику кількість силовиків перетинів відбувається все більше. Польща та Україна також підозрюють Росію в кризі з міграцією. Міністр внутрішніх справ України Д. Монастирський попередив, що Росія може спробувати перенести міграційний рух на білорусько-український кордон.

\*\*\*

**Ukraina įspėja migrantus nebandyti patekti į jos teritoriją iš Baltarusijos [Україна застерігає мігрантів не намагатися потрапити на її територію з Білорусі] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 19.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2021/11/19/news/ukraina-ispeja-migrantus-nebandyti-patekti-i-jos-teritorija-is-baltarusijos-21454805>.**

Тисячі мігрантів намагаються потрапити до ЄС з Білорусі, але Польща, Литва та Латвія не пропускають мігрантів. Україна, яка межує як з Білоруссю, так і з Польщею, побоюється, що мігранти можуть спробувати потрапити на її територію, а потім дістатися сусідніх країн ЄС. Міністр внутрішніх справ України Д. Монастирський заявив, що у разі загрози життю та здоров'ю прикордонників та правоохоронців будуть використовувати всі передбачені законодавством запобіжні заходи, у тому числі вогнепальну зброю. ЄС звинувачує авторитарного президента Білорусі О. Лукашенка в тому, що він навмисно спровокував міграційну кризу на кордоні. Польща та Україна також звинувачують Росію в тому, що вона головна фінансова та політична підтримка О. Лукашенка в міграційній кризі.

\*\*\*

**Šimtai migrantų vėl bandė iš Baltarusijos patekti į Lenkiją [Сотні мігрантів знову намагаються потрапити до Польщі з Білорусі] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 19.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2021/11/19/news/simtai-migrantu-vel-bande-is-baltarusijos-patekti-i-lenkija-21458063>.**

Захід звинуватив президента Білорусі О. Лукашенка в фальшивих обіцянках, заманюючи тисячі мігрантів – переважно іракських курдів – на кордон, у відповідь за санкції ЄС, накладені на його режим за репресії проти опозиції. Білорусь заперечує ці звинувачення та критикує ЄС за те, що він не допускає мігрантів. Україна, яка межує з Білоруссю та Польщею, побоюється, що мігранти можуть спробувати потрапити на її територію, а потім дістатися сусідніх країн ЄС.

\*\*\*

**Стайков, Анатоли. Україна иска да строи 2500 км ограда по границите си с Беларус и Русия [Україна хоче побудувати 2500 км огорожі на кордоні з Білоруссю та Росією] / А. Стайков // Факти. – Sofia, 2021. – 19.11. – Режим доступу : <https://fakti.bg/world/630966-ukraina-iska-da-stroi-2500-km-ograda-po-granicite-si-s-belarus-i-rusia>.**

Міністр внутрішніх справ Д. Монастирський заявив, що Україні потрібно побудувати 2500-т кілометровий паркан вздовж кордону з Росією та Білоруссю, щоб запобігти можливому напливу нелегальних мігрантів, а для цього Україна має передбачити необхідну суму в бюджет на наступний рік. Міністр також повідомив, що плануються на найближчі два тижні нові військові навчання, щоб підготуватися на випадок спроб мігрантів перетнути кордон.

\*\*\*

**Lenkijos URM vadovas: A. Lukašenka tėra platesnio plano vykdytojas, o režisierius sėdi Maskvoje [Глава МЗС Польщі: Лукашенко – це просто виконувач чергового плану, а директор сидить у Москві] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2021/11/23/news/lenkijos-urm-vadovas-a-lukasenka-tera-platesnio-plano-vykdytojas-o-rezisierius-sedi-maskvoje-21489975>.**

За словами міністра закордонних справ Польщі З. Рау, штучна міграція та політична криза є викликом не лише для ЄС, а й для НАТО. Він нагадав про свою розмову з держсекретарем США Е. Блінкеном і наголосив, що Польща і США розглядають ситуацію на кордоні з Білоруссю як фрагмент ширших дій Росії, яка зараз перенаправляє свої війська на кордон з Україною. Він запевнив, що і ЄС, і НАТО відчують спільність у цьому питанні. Глава МЗС Польщі додав, що наступна зустріч міністрів закордонних справ НАТО в Ризі буде присвячена кризі, викликаній Росією та Білоруссю. За словами З. Рау, розвідка НАТО підтверджує, що Росія зосереджує свої сили на кордоні з Україною.

\*\*\*

**Ukraina posiluje ostrahu hranice s Běloruskem, poslala tam 8500 vojáků a policistů [Україна посилює нагляд на кордоні з Білоруссю, посилаючи 8,5 тис. військових і поліцейських] // Aktualne.cz. – Praga, 2021. – 24.11. – Режим доступу : <https://www.aktualne.cz/autori/ctk/l-i:author:155/>.**

Україна розпочала спецоперацію на кордоні з Білоруссю. Посилення безпеки, 8,5 тис. солдатів і поліцейських, має на меті запобігти можливим спробам нелегального перетину кордону та не допустити міграційної кризи, що вибухнула на кордоні між Білоруссю, Польщею та Литвою. Український прикордонник, який координує операцію, повідомив про початок операції для захисту кордону. На кордоні працюватимуть придорожні пункти пропуску, а також патрульні перевірятимуть автобусний та залізничний вокзали.

\*\*\*

**Ukraina prie savo sienos su Baltarusija pradėjo «specialią operaciją» [Україна розпочала «спецоперацію» на кордоні з Білоруссю] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 24.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2021/11/24/news/ukraina-prie-savo-sienos-su-baltarusija-pradejo-specialia-operacija--21502880>.**

Україна, яка звинувачує Росію в розміщенні військ на своїх кордонах і побоюється, що Білорусь може почати посилати мігрантів на свою територію, за даними Державної прикордонної служби України, розпочала операцію зі зміцнення своїх кордонів. Україна заявила, що має відстоювати своє право на незалежність.

\*\*\*

**Különleges határvédelmi műveletbe kezdett Ukrajna** [Україна розпочала спеціальну операцію з охорони кордону] // Magyar Nemzet. – Budapest, 2021. – 24.11. – Режим доступу : <https://magyarnemzet.hu/kulfold/2021/11/kulonleges-hatarvedelmi-muveletbe-kezdet-ukrajna>.

Речник Державної прикордонної служби України повідомив, що в Україні біля білоруського кордону розпочато спеціальну прикордонну операцію з метою посилення безпеки та охорони прикордонної ділянки через міграційну кризу в регіоні та посилення боротьби з протиправною діяльністю. Операція координується Державною прикордонною службою України. До операції залучена Нацгвардія, Нацполіція та ЗСУ.

\*\*\*

**Стайков, Анатоли. Украина започна специална операция по границата с Беларус** [Україна розпочала спецоперацію на кордоні з Білоруссю] / А. Стайков // Факти. – Sofia, 2021. – 24.11. – Режим доступу : <https://fakti.bg/world/632076-ukraina-zapochna-specialna-operacia-po-granicata-s-belarus>.

Україна розпочала «спеціальну» військову операцію поблизу кордону з Білоруссю, намагаючись запобігти міграційній кризі та захистити себе від можливої кризи. В операції беруть участь військовослужбовці Нацгвардії, Нацполіції, Збройних сил та ВПС. Україна побоюється, що кордон з Білоруссю, близьким союзником Росії, може бути використаний Росією для військового нападу.

\*\*\*

**Kiew hält Militärübungen an der Grenze zu Belarus ab** [Київ проводить військові навчання на кордоні з Білоруссю] // Die Presse. – Vienna, 2021. – 24.11. – Режим доступу : [https://www.diepresse.com/6065367/kiew-halt-militarubungen-an-der-grenze-zu-belarus-ab?from\\_rss](https://www.diepresse.com/6065367/kiew-halt-militarubungen-an-der-grenze-zu-belarus-ab?from_rss).

На тлі зростання напруженості з Росією Україна підкреслює свою військову присутність на кордоні з Білоруссю. Українські прикордонники оголосили про проведення в регіоні «спецоперації». Відповідно, брали участь сили Нацгвардії, Нацполіції та ЗСУ. Також йшлося про військові навчання з протитанкової оборони та повітряного спостереження за допомогою авіації та безпілотників.

\*\*\*

**Украина начала спецоперацию на границе с Беларусью для недопущения миграционного кризиса** [Україна розпочала спецоперацію на кордоні з Білоруссю для недопущення міграційної кризи] // Жэньминь жибао. – Пекін, 2021. – 25.11. – Режим доступу : <http://russian.people.com.cn/n3/2021/1125/c31519-9924040.html>.

Україна розпочала спецоперацію щодо посилення охорони кордону з Білоруссю, щоб не допустити проникнення на свою територію нелегальних мігрантів. Спецоперація проводиться спільними зусиллями Державної прикордонної служби,



Національної гвардії, Національної поліції та Збройних сил України. Для моніторингу обстановки активно використовуватиметься авіація, безпілотники та технічні засоби спостереження.

\*\*\*

**A. Lukašenka: jeigu karas Donbase atsinaujintų, Baltarusija neliktų nuošalyje** [Лукашенко: якщо війна на Донбасі відновиться, Білорусь не залишиться осторонь] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 29.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2021/11/29/news/a-lukasenka-jeigu-karas-donbase-atsinaujintu-baltarusija-neliktu-nuosalyje-21561928>.

ЄС звинувачує Білорусь у навмисному розпалюванні хаосу на своїх кордонах, який країни Балтії та Польща називають гібридною агресією. У відповідь О. Лукашенко звинуватив західні країни в активізації військових дій біля кордонів Росії. Президент Білорусі також заявив, що його країна не залишиться «осторонь», якщо на сході України відновляться широкомасштабні військові дії між Збройними силами України та проросійськими сепаратистами.

## ПРОБЛЕМИ ГАЗОГОНІВ

**Jakóbiak, Wojciech. Nord Stream 2 może się znów opóźnić przez ekologów, Polaków i Ukraińców** [«Північний потік-2» знову можуть затримати екологи, поляки та українці] / W. Jakóbiak // Biznes Alert. – Warsaw, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <https://biznesalert.pl/nord-stream-2-moze-sie-znow-opoznic-przez-ekologow-polakow-i-ukraincow/>.

Зупинити «Північний потік-2» може приєднання НАК «Нафтогаз України», PGNiG та ТОВ «Оператор ГТС України» до процедури регулятивної сертифікації газогону, без якого не зможуть розпочатися поставки і це може тривати до травня 2022 р.

\*\*\*

**Vokietija sustabdė «Nord Stream 2» sertifikavimo procedūrą** [Німеччина призупиняє процедуру сертифікації «Північного потоку-2»] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/verslas/rinkos-pulsas/2021/11/16/news/vokietija-patenkino-ukrainos-prasymus-itrauke-i-nord-stream-2-sertifikavimo-procesa-21413373>.

Федеральне мережеве агентство Німеччини (Bundesnetzagentur) оголосило, що тимчасово призупиняє процес погодження суперечливого газопроводу «Північний потік-2» між Росією та Німеччиною. Для відновлення процедури сертифікації потрібне створення компанії-оператора газопроводу відповідно до законодавства Німеччини. Таким чином, «Bundesnetzagentur» задовольнив запити українського національного енергетичного холдингу «Нафтогаз України» та ТОВ «Оператор ГТС України» щодо включення в процес сертифікації другого російського експортного газопроводу Росії для німецького оператора «Північний потік-2». Про це повідомили голова правління «Нафтогаз України» Ю. Вітренко та директор ТОВ «Оператор ГТС України» С. Макогон.

\*\*\*

**Обуствалена сертификација за «Северни ток 2» [Сертификацију «Північного потоку-2» призупинено] // Политика. – Belgrad, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <https://www.politika.rs/scc/clanak/492283/Obustavljena-sertifikacija-za-Severni-tok-2>.**

Федеральне мережеве агентство Німеччини призупинило процес сертифікації газопроводу «Північний потік-2». Компанія, яка транспортує газ, має бути організована та юридично узгоджена з німецьким законодавством. Глава українського концерну «Нафтогаз України» привітав рішення німецького відомства. Україна виступає проти газопроводу «Північний потік-2» і звинувачує Росію у використанні газогону як політичної зброї.

\*\*\*

**German agency suspends approval process for Russia pipeline [Німецьке агентство призупинило процедуру погодження російського газопроводу] // The Independent. – London, 2021. – 17.11. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/united-states-baltic-sea-europe-russia-berlin-b1958472.html>.**

Німецький мережевий регулятор заявив, що призупинив процедуру сертифікації оператора нового трубопроводу, який доставлятиме російський газ до країни під Балтійським морем через проблеми зі статусом компанії відповідно до німецького законодавства. Будівництво газопроводу «Північний потік-2» було завершено на початку цього року, але він ще не введений в експлуатацію. Це спірний проєкт, проти якого виступають Україна та США.

\*\*\*

**Jakóbiak, Wojciech. Ukraina lobbuje w USA za sankcjami, które zatrzymalyby Nord Stream 2 [Україна лобіює санкції США, які зупинять «Північний потік-2»] / W. Jakóbiak // Biznes Alert. – Warsaw, 2021. – 19.11. – Режим доступу : <https://biznesalert.pl/ukraina-lobbuje-w-usa-za-sankcjami-ktore-zatrzymalyby-nord-stream-2/>.**

Палата представників Конгресу США вже внесла законопроект про введення санкцій проти «Північного потоку-2» до законопроекту Пентагону про бюджет NDAA 2022. Версія Сенату вже вийшла з комітету, але немає обмежень у часі для голосування. Президент України В. Зеленський використовує як аргумент скупчення 100 тис. російських солдатів на українському кордоні, у тому числі танків. Розвідувальна спільнота США попереджає про ризик нової агресії, а українці кажуть, що запуск «Північного потоку-2» зробить такий розвиток подій ймовірним. Поправка вводить санкції для оператора «Північного потоку-2» та компаній, які проводять технічну (завершену) та нормативну (триваючу, але призупинену) сертифікацію.

\*\*\*

**Marszałkowski, Mariusz. Ukraina proponuje powołanie funduszu gazowego [Україна пропонує створити газовий фонд] / M. Marszałkowski // Biznes Alert. – Warsaw, 2021. – 19.11. – Режим доступу : <https://biznesalert.pl/ukraina-proponuje-powolanie-funduszu-gazowego/>.**

Україна пропонує створити газовий фонд, мета якого – стабілізувати ціни на газ на континенті та мінімізувати ризики газового шантажу. З такою ініціативою виступило Міністерство енергетики України. Фонд допоможе створити запаси газу та стабілізувати цінову ситуацію на ринку. Українська влада вважає, що таке рішення

усуне можливість шантажу та маніпулювання енергетичним ринком. Це також забезпечення диверсифікації поставок природного газу. У міністерстві вказали, що необхідна повна інтеграція європейської та української газових систем, оскільки українські газопроводи є єдиними, які не контролюються «Газпромом».

\*\*\*

**Jakóbiak, Wojciech. Nord Stream 2 «to harakiri Europy». Polska może go zamrozić, ale potrzebuje Trybunału** [«Північний потік-2» – «харакірі Європи». Польща може його заморозити, але їй потрібен Трибунал] / W. Jakóbiak // Biznes Alert. – Warsaw, 2021. – 19.11. – Режим доступу : <https://biznesalert.pl/nord-stream-2-to-harakiri-europy-polska-moze-go-zamrozic-ale-potrzebuje-trybunalu/>.

За словами генерального директора ТОВ «Оператор ГТС України» С. Макогона, є «великі шанси», що «Північний потік-2» не зможе запрацювати на повну потужність. ТОВ «Оператор ГТС України» бере участь у процесі сертифікації разом з НАК «Нафтогаз України» та польським оператором PGNiG. У компанії є бачення суперечки і, незважаючи на те, що цей газопровід технічно завершено, ще є хороші шанси не допустити його запуску на повну потужність.

\*\*\*

**Украина готова снизить тарифы на транзит газа во избежание энергетического кризиса – В. Зеленский** [Україна готова знизити тарифи на транзит газу, щоб уникнути енергетичної кризи – В. Зеленський] // Жэньминь жибао. – Пекін, 2021. – 19.11. – Режим доступу : <http://russian.people.com.cn/n3/2021/1119/c31519-9921994.html>.

Президент України В. Зеленський у ході телефонної розмови з головою Європейської комісії У. фон дер Ляен заявив, що Україна готова знизити тарифи на транзит російського газу своєю територією для сприяння запобіганню енергетичній кризі в Європі. В. Зеленський зазначив, що Україна також готова надати ЄС свої підземні сховища для закачування стратегічного резерву блакитного палива. Крім того, співрозмовники обмінялися думками щодо ідеї створення регіональної платформи щодо зміцнення енергетичної безпеки.

\*\*\*

**USA verhängen wegen Nord Stream 2 weitere Sanktionen** [США ввели нові санкції через «Північний потік-2»] // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/unternehmen/sanktionen-der-usa-wegen-nord-stream-2-gegen-transadria-17647647.html>.

США оголосили про подальші санкції у суперечці щодо німецько-російського газопроводу «Північний потік-2». Тепер під санкції підпадають вісім осіб або об'єктів та 17 кораблів. Оголошення про останні санкції було частиною звіту Конгресу США, який уряд зобов'язаний подати за законом кожні три місяці щодо «Північного потоку-2». Держсекретар США Е. Блінкен наголосив, що нові покарання відповідають опозиції уряду США щодо газопроводу, який мав доставляти газ з Росії до Німеччини в обхід України.

\*\*\*

**Jakóbiak, Wojciech. Nowe sankcje USA uderzają w Nord Stream 2, ale nie w samym, by nie uderzyły w Niemcy** [Нові санкції США зачіпають «Північний потік-2», але

обмежено, щоб не вдарити по Німеччині] / W. Jakóbiak // *Biznes Alert*. – Warsaw, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://biznesalert.pl/nowe-sankcje-usa-uderzaja-w-nord-stream-2-ale-nie-w-samo-serce-by-nie-uderzyly-w-niemcy/>.

Україна стверджує, що альтернативою «Північному потоку-2» є легкодоступні потужності транзиту на її території, які «Газпром» використовує лише в мінімальних межах, передбачених тимчасовою угодою, що діє до 2024 р., і не завжди, оскільки іноді оплачує доступ до труб, але не використовує їх. Прем'єр-міністр України Д. Шмигаль заявив, що за ідеального сценарію контракт на транзит з Росією має бути продовжений на 15 років.

\*\*\*

**USA verhängen weitere Sanktionen wegen Nord Stream 2** [США ввели нові санкції через «Північний потік-2»] // *Die Zeit*. – Hamburg, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://www.zeit.de/politik/2021-11/nord-stream-2-gaspipeline-usa-sanktionen-russland>.

США ввели додаткові санкції щодо спірного газопроводу «Північний потік-2». Держсекретар США Е. Блінкен заявив, що уряд продовжує виступати проти проєкту газопроводу, але США працюватимуть з Німеччиною та іншими союзниками, щоб зменшити ризики проєкту для України та інших країн. Росія розкритикувала санкції як порушення міжнародного права. США продовжують намагатися ускладнити російсько-європейське енергетичне співробітництво, вживаючи заходів проти завершеного трубопроводу.

\*\*\*

**Biden-Regierung verhängt weitere Sanktionen gegen beteiligte Firma an Erdgas-Pipeline** [Байден вводить додаткові санкції проти компаній, що займаються газопроводом] // *Focus*. – Berlin, 2021. – 23.11. – Режим доступу : [https://www.focus.de/politik/ausland/nord-stream-2-usa-verhaengt-weitere-sanktionen-gegen-beteiligte-firma-an-erdgas-pipeline\\_id\\_24452544.html](https://www.focus.de/politik/ausland/nord-stream-2-usa-verhaengt-weitere-sanktionen-gegen-beteiligte-firma-an-erdgas-pipeline_id_24452544.html).

США знову оголосили про санкції проти тих, хто причетний до німецько-російського газопроводу «Північний потік-2». Цього разу вони спрямовані проти пов'язаної з Росією компанії Transadria. Оголошення про останні санкції є частиною звіту уряду США в Конгресі. Держсекретар США Е. Блінкен наголосив, що нові покарання відповідають позиції уряду США щодо газопроводу, який мав доставляти газ з Росії до Німеччини в обхід України. Е. Блінкен також зазначив, що буде продовжено співпрацю з Німеччиною та іншими союзниками, щоб зменшити ризик газопроводу для України та східних країн НАТО.

\*\*\*

**САЩ налагат нови санкции за «Северен поток 2»** [США ввели нові санкції проти «Північного потоку-2»] // *Дневник*. – Sofia, 2021. – 23.11. – Режим доступу : [https://www.dnevnik.bg/sviat/2021/11/23/4284228\\_sasht\\_shte\\_nalojat\\_novi\\_sankcii\\_za\\_severen\\_potok\\_2/](https://www.dnevnik.bg/sviat/2021/11/23/4284228_sasht_shte_nalojat_novi_sankcii_za_severen_potok_2/).

Сполучені Штати введуть нові санкції щодо газопроводу між Росією та Німеччиною «Північний потік-2». Цього разу під санкції потрапила пов'язана з Росією компанія та її судно. Росія назвала нові санкції незаконними і неправильними, особливо в той час, коли Москва і Вашингтон намагаються відновити діалог. США

категорично проти проекту постачання російського газу до Німеччини в обхід України. Україна стверджує, що Росія використовує ситуацію як зброю і що «Північний потік-2» позбавить її доходів від транзитних зборів.

\*\*\*

**Америка увела додатне санкції за гасовод Северни ток 2 [США ввели додаткові санкції щодо газопроводу «Північний потік-2»] // Политика. – Belgrad, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://www.politika.rs/scc/clanak/492795/Amerika-uvела-dodatne-sankcije-za-gasovod-Severni-tok-2>.**

Згідно з повідомленням держсекретаря Е. Блінкена, США ввели додаткові санкції щодо газопроводу «Північний потік-2». Додаткові санкції спрямовані на пов'язану з Росією компанію Transadria. Вашингтон виступає проти газопроводу, який проходить по дну Балтійського моря в обхід України.

\*\*\*

**Jakóbiak, Wojciech. Jakóbiak: Time for a preventive war in defense of Moldova against Gazprom [Час для превентивної війни на захист Молдови проти «Газпрому»] / W. Jakóbiak // Biznes Alert. – Warsaw, 2021. – 24.11. – Режим доступу : <https://biznesalert.com/jakobik-time-for-a-preventive-war-in-defense-of-moldova-against-gazprom/>.**

На думку польського аналітика з питань енергетики В. Якобіака, настав час превентивної атаки на плани Росії. Європейська комісія повинна долучитися до переговорів «Молдовагаз-Газпром», надати кошти, необхідні для виплати боргу Молдови на тимчасовій основі і прагнути укласти нову угоду відповідно до правил ЄС, а також реалізувати Третій енергетичний пакет для обмеження впливу Кремля на Молдову. У 2019 р. подібні кроки були зроблені в Україні, що дозволило уникнути газової кризи та стабілізувати ситуацію дотепер. Допомога Молдові усуне ще одну точку дестабілізації на карті Європи. Це буде необхідно перед обличчям триваючої загрози військового нападу на Україну.

\*\*\*

**Стайков, Анатоли. Киев: «Северен поток 2» е голяма трагедия за Украина [Київ: «Північний потік-2» – велика трагедія для України] / А. Стайков // Факти. – Sofia, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://fakti.bg/world/632803-kyiv-severen-potok-2-e-golama-tragedia-za-ukraina>.**

На думку оглядача «Фактів», російський газопровід «Північний потік-2» є трагедією для України. Як заявив Президент України В. Зеленський, трубопровід – не просто бізнес для РФ, а якщо потік запустять, Росія отримає нові інструменти для тиску на Україну. Глава держави зазначив, що дуже хотів би, щоб була практична реалізація енергетичної безпеки України. У разі запуску газопроводу Росія може отримати ще один ресурс, яким вона може скористатися у переговорному процесі з Україною та західними країнами. В. Зеленський зазначив, що хоче, щоб газовий проєкт відповідав європейському законодавству.

\*\*\*

**Morawiecki kritisiert Merkels Gespräche mit Lukaschenko [Моравецький критикує переговори Меркель з Лукашенком] // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2021.**



– 28.11. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/morawiecki-kritisiert-merkels-gespraech-mit-lukaschenko-17656294.html>.

Прем'єр-міністр Польщі М. Моравецький в інтерв'ю німецькій пресі сказав, що він сподівається, що новий федеральний уряд змінить курс щодо «Північного потоку-2», зробить усе можливе, щоб газопровід не став інструментом в арсеналі президента Росії В. Путіна. За його словами, трубопровід може бути використаний для шантажу України та Молдови, це також інструмент для маніпулювання цінами на енергоносії.

\*\*\*

**Žiniasklaida: Vokietija ragina JAV neįvesti sankcijų «Nord Stream 2» [ЗМІ: Німеччина закликає США не вводити санкції проти «Північного потоку-2»] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 28.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/verslas/rinkos-pulsas/2021/11/28/news/vokietija-ragina-jav-neivesti-sankciju-nord-stream-2--21554767>.**

Посольство Німеччини в США направило до Конгресу країни документ із закликом не вводити санкції щодо газопроводу «Північний потік-2». Уряд Німеччини заявив, що це послабить довіру до США і зашкодить трансатлантичній єдності. У документі зазначено, що газопровід «наразі не становить загрози для України, доки гарантується розумний транзит газу через цю країну». У ньому також говориться, що можливі санкції США щодо газопроводу «Північний потік-2» можуть стати «перемогою» Росії, що спричинить розбіжності із західними союзниками.

\*\*\*

**Богданова, Милена. Германия се моли на САЩ [Німеччина молиться Сполученим Штатам] / М. Богданова // Факти. – Sofia, 2021. – 28.11. – Режим доступу : <https://fakti.bg/world/633159-germania-se-moli-na-sasht>.**

Уряд Німеччини закликає Конгрес США не вводити санкції щодо «Північного потоку-2». Про це йдеться в секретному документі, який посольство Німеччини у Вашингтоні надіслало депутатам. В Берліні вважають, що виконання домовленостей, досягнутих у липні, «є найкращим способом захисту інтересів України». В уряді Німеччини наголошують, що «Північний потік-2» наразі не становить загрози для України.

\*\*\*

**Jakóbk, Wojciech. Wyciek: Atak zimy w Europie zwiększa ryzyko szantażu gazowego Rosji a Niemcy bronią Nord Stream 2 w USA [Витік інформації: зимова атака в Європі збільшує ризик шантажу російським газом, а Німеччина захищає «Північний потік-2» у США] / W. Jakóbk // Biznes Alert. – Warsaw, 2021. – 29.11. – Режим доступу : <https://biznesalert.pl/wyciek-atak-zimy-w-europie-zwieksza-ryzyko-szantażu-gazowego-rosji-a-niemcy-bronia-nord-stream-2-w-usa/>.**

Нинішній уряд Німеччини уклав угоду з адміністрацією США не вводити санкції щодо «Північного потоку-2» в обмін на дії щодо забезпечення поставок газу через Україну, що було відхилено в Києві та іншими критиками цього спірного газопроводу. На думку польського аналітика з питань енергетики В. Якобіка, новий уряд у Німеччині має бути обраний на початку грудня 2021 р., але в коаліційній угоді немає положень щодо «Північного потоку-2». Аналітик наголошує, що в угоді є

згадки про співпрацю з імпорту водню з Росії, який колись може постачатися цим газопроводом.

\*\*\*

**Jakóbiak, Wojciech. Nord Stream 2 może stać pusty jeszcze pół roku. Przyznają to Niemcy** [«Північний потік-2» може залишитися порожнім ще півроку. Німці це визнають] / W. Jakóbiak // *Biznes Alert*. – Warsaw, 2021. – 29.11. – Режим доступу : <https://biznesalert.pl/nord-stream-2-moze-stac-pusty-jeszcze-pol-roku-przyznaja-to-niemcy/>.

Посолка Німеччини в Україні А. Фельдхаузен повідомила, що «Північний потік-2», ймовірно, залишиться без газу протягом 6 місяців у відповідь на пропозицію України зробити доступними 55 млрд кубометрів пропускної здатності його газопроводів замість тієї, що пропонується за вищевказаним проектом. Українці звинувачують росіян у навмисному обмеженні поставок газу до Європи, щоб змусити «Північний потік-2» почати поставки до сертифікації.

\*\*\*

**Bielkova, Olga. Nord Stream 2 will test new German government's European solidarity** [«Північний потік-2» перевірить європейську солідарність нового уряду Німеччини] / O. Bielkova // *Atlantic Council*. – Washington, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/nord-stream-2-will-test-new-german-governments-european-solidarity/>.

Як пише в статті керівниця напряму з міжнародної діяльності та роботи з державними органами в ТОВ «Оператор ГТС України» О. Белькова, якщо новий уряд Німеччини не заблокує газопровід «Північний потік-2», Україна буде незворотно ослаблена. Припинення фізичного транспортування газу через Україну також покладе край віртуальним зворотним потокам як ефективного механізму для полегшення торгівлі природним газом між як мінімум десятьма європейськими країнами, з'єднаними між собою українською трубопровідною мережею. На переконання фахівця, втрата віртуального реверсу спричинить зростання непотрібних викидів CO<sub>2</sub> та знизить здатність європейських постачальників використовувати українську систему зберігання газу, що ще більше підірве європейську енергетичну безпеку.

\*\*\*

**Jakóbiak, Wojciech. Nord Stream 2: Republikanie blokuja, Niemcy bronia, Ukraińcy się boją i grożą sądem razem z Polakami** [«Північний потік-2»: Республіканці блокують, німці захищають, українці бояться та погрожують судом разом із поляками] / W. Jakóbiak // *Biznes Alert*. – Warsaw, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://biznesalert.pl/nord-stream-2-republikanie-blokuja-niemcy-bronia-ukraincy-sie-boja-i-groza-sadem-razem-z-polakami/>.

США та Німеччина стверджують, що вони можуть гарантувати безпеку поставок газу з Росії через Україну. Голова правління НАК «Нафтогаз України» Ю. Вітренко вважає, що НАК «Нафтогаз України» не може зупинити будівництво «Північного потоку-2» між Росією та Німеччиною, незважаючи на його роль у процесі сертифікації, а контракт на транспортування з росіянами може не бути продовжений. НАК «Нафтогаз України» заявляє, що якщо сертифікація «Північного потоку-2» у Німеччині не відповідає «букві законодавства ЄС», вони будуть

оскаржувати його в Суді Європейського Союзу. Подібну позицію мають поляки з державної нафтогазової компанії PGNiG.

\*\*\*

**US-Republikaner blockieren Verteidigungshaushalt wegen Pipeline [Республіканці США блокують оборонний бюджет через трубопровід] // Die Zeit . – Hamburg, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://www.zeit.de/politik/ausland/2021-11/streit-um-nord-stream-2-usa-senat-republikaner-verteidigungshaushalt-blockade>.**

Щоб запровадити санкції проти «Північного потоку-2» республіканці в Сенаті США запобігли голосуванню оборонного бюджету США на 2022 р. Лідер республіканської меншини М. Макконнелл виправдовував цей крок тим, що демократи відмовилися прийняти поправки, зокрема ту, яка б накладала обов'язкові санкції на газогін. Як зазначає видання, якщо нове регулювання, якого прагнуть республіканці, відбудеться, американсько-німецькі відносини, ймовірно, також постраждають.

\*\*\*

**Republikaner blockieren Verteidigungshaushalt [Республіканці блокують оборонний бюджет] // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/nord-stream-2-us-republikaner-blockieren-verteidigungshaushalt-17659237.html>.**

Суперечка щодо санкцій проти газопроводу «Північний потік-2» сприяла тимчасовій блокаді оборонного бюджету США на 2022 р. Республіканці в Сенаті США не допустили голосування за пакет оборонного бюджету. Лідер республіканської меншини М. Макконнелл обґрунтував цей крок тим, що демократи відмовилися включити в пакет зміну закону про «Північний потік-2», поправкою до закону хочуть не допустити роботи газопроводу, який повинен доставляти газ з Росії до Німеччини в обхід України. М. Макконнелл назвав «Північний потік-2» «трубопроводом, який рухає зазіхання Путіна на Європу».

\*\*\*

**Петров, Ангел. Спор за «Северен поток 2» блоkira военния бюджет на САЩ [Суперечка щодо «Північного потоку-2» заблокувала військовий бюджет США] / А. Петров // Дневник. – Sofia, 2021. – 30.11. – Режим доступу : [https://www.dnevnik.bg/sviat/2021/11/30/4287758\\_spor\\_za\\_severen\\_potok\\_2\\_blokira\\_voenii\\_a\\_bjudjet\\_na/](https://www.dnevnik.bg/sviat/2021/11/30/4287758_spor_za_severen_potok_2_blokira_voenii_a_bjudjet_na/).**

Сенат США заблокував щорічний законопроект про витрати на оборону через заперечення республіканців, які наполягли на поправках, що передбачили б санкції проти «Північного потоку-2». Трубопровід Балтійським морем для транспортування російського природного газу до Німеччини має супротивників у Конгресі США, які вважають, що він завдасть шкоди європейській енергетичній політиці та дозволить Росії перенаправити експорт газу до Європи в обхід України, позбавивши її доходів за транзитні збори.

\*\*\*

**Herbst, John. Biden's gift to Putin: Pressuring Democrats on Nord Stream 2 pipeline [Подарунок Д. Байдена В. Путіну: тиск на демократів щодо газопроводу «Північний**

потік-2»] / J. Herbst // *New York Post*. – New York, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://nypost.com/2021/11/30/bidens-gift-to-putin-pressuring-democrats-on-nord-stream-2-pipeline/>.

В статті для видання американський дипломат Д. Гербст пише, що протиріччя в російській політиці президента Д. Байдена стають очевидними. Діючи енергійно, щоб стримати вторгнення Росії в Україну, адміністрація працювала понаднормово, намагаючись змінити законодавство, яке зупинило б газопровід «Північний потік-2». Команда Д. Байдена швидко і потужно відреагувала на мобілізацію Росією до 100 тис. військовослужбовців, добре оснащених танками, бронетехнікою та артилерією, на відстані удару від кордону України та Білорусі. Вашингтон зробив публічні попередження Москві та запевнив Київ, що працюватиме з європейськими партнерами, щоб запровадити санкції, якщо Кремль суттєво посилить свою агресію, і навіть надішле більше військової допомоги, включаючи летальну зброю, щоб допомогти українцям протистояти наступу. З іншого боку, адміністрація США подвоїла своє рішення відмовитися від найпотужніших санкцій Конгресу щодо «Північного потоку-2».

## УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ВІДНОСИНИ

Åslund, Anders. *New US-Ukraine Charter underlines American commitment to Ukrainian security* [Нова американсько-українська хартія підкреслює відданість США забезпеченню безпеки України] / A. Åslund // *Atlantic Council*. – Washington, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/new-us-ukraine-charter-underlines-american-commitment-to-ukrainian-security/>.

На засідання нової комісії зі стратегічного партнерства США та України було прийнято американсько-українську хартію, в якій наголошується на прихильності адміністрації Д. Байдена до забезпечення безпеки України. Це стало останнім свідченням того, що США підтримують Україну з того часу, як президент Д. Байден обійняв посаду на початку 2021 р. Це хороша основа подальшого поглиблення двосторонніх зв'язків.

\*\*\*

**Київ і Вашингтон: якісно новий рівень стратегічного партнерства // Українське Слово.** – Чикаго, 2021. – 18.11. – Режим доступу : <https://www.ukrslovo.net/notabene/107911.html>.

Після трирічної перерви відновила роботу Комісія стратегічного партнерства Україна – США. Міністр закордонних справ України Д. Кулеба й державний секретар США Е. Блінкен підписали Хартію стратегічного партнерства, яка замінила попередній документ від 2008 р.

\*\*\*

**Ukrayna'dan Rusya açıklaması: Avrupa için feci sonuçlar doğuracak** [Дії Росії щодо України: Це матиме катастрофічні наслідки для Європи] // *Star*. – Istanbul, 2021. – 19.11. – Режим доступу : <https://www.star.com.tr/dunya/ukraynadan-rusya-aciklamasi-avrupa-icin-feci-sonuclar-doguracak-haber-1668665/>.

Міністр оборони України О. Резніков зустрівся з міністром оборони США Л. Остіном в Пентагоні. Міністри обговорили низку питань безпеки, включаючи

дестабілізуючі дії Росії в регіоні. О. Резніков зазначив, що Україна налаштована розвивати партнерство зі Сполученими Штатами, особливо у сфері протидії російським гібридним атакам.

\*\*\*

**Ukraine says it fears Russian invasion as US sends Navy** [Сполучені Штати направили свої військово-морські сили до Чорного моря, щоб допомогти Україні] // **Daily Sabah. – Istanbul, 2021. – 21.11. – Режим доступу : <https://www.dailysabah.com/world/europe/ukraine-says-it-fears-russian-invasion-as-us-sends-navy>.**

Судно із двома переобладнаними колишніми патрульними катерами берегової охорони США, призначеними для посилення Військово-Морських сил Збройних сил України України, перетнув протоку Дарданелли. Українські моряки вже пройшли підготовку на судах у США. Два нові човни є частиною пакету заходів безпеки для України.

\*\*\*

**Marszałkowski, Mariusz. Szef Sztabu USA po raz drugi dzwoni do swojego odpowiednika na Ukrainie. Rozmawiali o napięciach na granicy z Rosją** [Глава Генштабу США зателефонував своєму колезі в Україні вдруге. Говорили про напруженість на кордоні з Росією] / М. Marszałkowski // **Biznes Alert. – Warsaw, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://biznesalert.pl/szef-sztabu-usa-po-raz-drugi-dzwoni-do-swojego-odpowiednika-na-ukrainie-rozmawiali-o-napieciach-na-granicy-z-rosja/>.**

Голова Об'єднаного комітету начальників штабів Сполучених Штатів генерал М. Міллі протягом 4 днів двічі телефонував своєму українському колезі Головнокомандувачу ЗСУ В. Залужному. Під час переговорів йшлося, зокрема про посилення напруженості на українсько-російському кордоні.

\*\*\*

**USA verhängten wegen Nord Stream 2 weitere Sanktionen** [США ввели додаткові санкції через «Північний потік-2»] // **Die Presse. – Vienna, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://www.diepresse.com/6064762/usa-verhangten-wegen-nord-stream-2-weitere-sanktionen?from=rss>.**

Держсекретар США Е. Блінкен наголосив, що нові санкції відповідають опозиції уряду США щодо газопроводу, який повинен доставляти газ з Росії до Німеччини в обхід України. У той же час буде продовжено співпрацю з Німеччиною та іншими союзниками, щоб зменшити ризик газопроводу для України та східних країн НАТО. Критики розглядають «Північний потік-2» насамперед як геополітичний проєкт Росії.

\*\*\*

**O'Brien, Connor. Russian buildup sparks new push to send weapons to Ukraine** [Нарощування агресії Росії спричиняє новий поштовх до відправки зброї в Україну] / С. O'Brien // **POLITICO. – Brussels, 2021. – 24.11. – Режим доступу : <https://www.politico.com/news/2021/11/24/russia-push-new-weapons-ukraine-523362>.**

Два сенатора в Конгресі США наполягають на посиленні поставок летальної зброї до України, оскільки Захід нервово спостерігає за збільшенням російських



військ і техніки вздовж східного кордону України. Сенатори Р. Портман і Д. Шагін прагнуть збільшити фінансування Пентагону на озброєння України ще на 50 млн дол. у рамках щорічного законодавства про оборонну політику, яке обговорюється в Сенаті.

\*\*\*

**САЩ отпускат още \$50 милиона военна помощ за Украина [Сполучені Штати надають Україні ще 50 мільйонів доларів військової допомоги] // Факти. – Sofia, 2021. – 25.11. – Режим доступу : <https://fakti.bg/world/632293-sasht-otpuskat-oshte-50-miliona-yoenna-pomosht-za-ukraina>.**

Сенатори США Р. Портман і Д. Шагін прагнуть збільшити фінансування Пентагону на озброєння України ще на 50 млрд дол. у рамках щорічного законодавства про оборонну політику, яке обговорюється в Сенаті. Ідеться про збільшення фінансування з 300 млн дол. до 350,125 (проти 75 млн дол. раніше запланованих), які підуть на летальну зброю для України.

\*\*\*

**Tensions entre la Russie et l'Ukraine : Biden devrait s'entretenir avec Poutine et Zelensky [Напруженість між Росією та Україною: Д. Байден збирається зустрітися з В. Путіним і В. Зеленським] // Le Figaro. – Paris, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://www.lefigaro.fr/flash-actu/tensions-entre-la-russie-et-l-ukraine-biden-devrait-s-entretenir-avec-poutine-et-zelensky-20211126>.**

Президент США Д. Байден заявив, що, ймовірно, проведе переговори зі своїми російським та українським колегами, щоб спробувати послабити напруженість між двома країнами, оскільки Росію звинувачують у збільшенні військової присутності на кордоні з Україною. На запитання, чи збирається він говорити з В. Путіним чи з В. Зеленським, Д. Байден відповів «дуже ймовірно». Президент США сказав, що він «стурбований» і підтвердив свою підтримку територіальної цілісності України. Незадовго до цього Білий дім закликав продовжити дипломатичні зусилля для послаблення напруженості між Україною та Росією.

\*\*\*

**ABD ve Ukrayna'dan ortak mesaj [Спільне повідомлення США та України] // Star. – Istanbul, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://www.star.com.tr/dunya/abd-ve-ukraynadan-ortak-mesaj-haber-1670614/>.**

Радник США з національної безпеки Д. Салліван та глава Офісу Президента України А. Єрмак наголосили на продовженні дипломатичних зусиль щодо зниження напруженості в регіоні. Під час зустрічі була висловлена спільна стурбованість військовими діями Росії на кордоні з Україною та їх різкою риторикою проти України. Д. Салліван ще раз підкреслив непохитну підтримку США суверенітету та територіальної цілісності України.

\*\*\*

**Nahaylo, Bohdan. Is the new German government good news for Ukraine? [Чи є новий уряд Німеччини гарною новиною для України?] / В. Nahaylo // Atlantic Council. – Washington, 2021. – 30.11. – Режим доступу :**

<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/is-the-new-german-government-good-news-for-ukraine/>.

На думку політичного аналітика Б. Нахайла, за відсутності рішучішої німецької і французької позиції у мирних переговорах у «нормандському форматі», Україна продовжує сигналізувати про те, що Вашингтон додасть у вазі і змінить ситуацію.

\*\*\*

**Washington met en garde Moscou contre une nouvelle «agression» visant l'Ukraine** [Вашингтон застерігає Москву від подальшої «агресії» проти України] // L'Obs. – Paris, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://www.nouvelobs.com/monde/20211130.AFP5108/washington-met-en-garde-moscou-contre-une-nouvelle-agression-visant-l-ukraine.html>.

Сполучені Штати застерігають Росію від будь-якої нової «агресії» проти України напередодні зустрічі країн-членів НАТО, де обговорять можливу відповідь на посилення російської військової присутності на українському кордоні. Державний секретар США Е. Блінкен заявив про серйозне занепокоєння Вашингтона з приводу накопичення військ Росії поблизу кордону України та виступив за надання країні усіх видів допомоги для посилення обороноздатності.

#### УКРАЇНСЬКО-БІЛОРУСЬКІ ВІДНОСИНИ

**Jakóbiak, Wojciech. Białoruś dołącza do Rosji na wojnie energetycznej z Ukrainą. Czy będzie wojna gorąca?** [Білорусь приєднується до Росії в енергетичній війні з Україною. Чи буде гаряча війна?] / W. Jakóbiak // Biznes Alert. – Warsaw, 2021. – 17.11. – Режим доступу : <https://biznesalert.pl/bialorus-dolacza-do-rosji-na-wojnie-energetycznej-z-ukraina-czy-bedzie-wojna-goraca/>.

Міненергетики Білорусі не повідомляє про причини такого рішення, але на початку листопада 2021 р. вже припинило поставки шляхом чергового відключення Островецької АЕС від мережі через активацію системи безпеки на цій спірній станції. Поставки повернулися через кілька днів. Проте білоруське «Беленерго» мало повідомити українців про закінчення поставок через те, що з ними не укладено контракт на листопад 2021 р. Раніше росіяни припинили поставки вугілля в Україну, яка оголосила, що перебуває в стані «енергетичної війни» з Росією.

\*\*\*

**Dunda, György. Új migrációs útvonal jöhet létre Ukrajna irányába** [Новий міграційний шлях може бути прокладений в бік України] / G. Dunda // Magyar Nemzet. – Budapest, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://magyarnemzet.hu/kulfold/2021/11/uj-migracios-utvonal-johet-letre-ukrajna-iranyaba>.

На білорусько-українському кордоні з'явилися перші групи мігрантів. Днями українські прикордонники затримали групу з п'ятнадцяти осіб. Є реальна ймовірність того, що мігранти, які прямують до Західної Європи, намагатимуться перетнути кордон з Україною замість польського кордону.

\*\*\*

**Šajtar, Jaroslav. Napětí na polsko-běloruské hranici. Jaké je historické pozadí vztahů Polska, Ruska a Běloruska?** [Напруженість на польсько-білоруському кордоні. Яка історична передумова відносин між Польщею, Росією та Білоруссю?] / J. Šajtar // Reflex.

– Praga, 2021. – 25.11. – Режим доступу :  
<https://www.reflex.cz/clanek/historie/110413/napeti-na-polsko-beloruske-hranici-jake-je-historicke-pozadi-vztahu-polska-ruska-a-beloruska.html>.

За словами автора, очевидно, що авторитарний президент Білорусі О. Лукашенко мстить за санкції ЄС, запроваджені проти його країни після минулорічних президентських виборів, результати яких ЄС та опозиція вважають сфальсифікованими. Автор у своїй статті розповідає про історичні передумови відносин між Польщею, Росією та Білоруссю, висвітлює спільну історію минулого з Литвою, Україною та Росією.

\*\*\*

**Belarusian leader accuses Lithuania of dumping dead migrants [Білоруський лідер звинуватив Литву у скиданні мертвих мігрантів] // The Independent. – London, 2021. – 29.11. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/us-politics/alexander-lukashenko-lithuania-russia-moscow-poland-b1966101.html>.**

Президент Білорусі О. Лукашенко відкинув занепокоєння Заходу щодо нібито російських планів вторгнення в Україну, яка межує з Білоруссю на півдні, заявивши, що влада Росії повідомила б йому про це, якби вона мала такі наміри. О. Лукашенко попередив українську владу, що якщо вони спробують застосувати силу для повернення територій, контрольованих підтримуваними Росією сепаратистами на Донбасі, Білорусь буде стояти на рівних з Росією.

\*\*\*

**Lukaschenko erkennt annektierte Krim als russisch an [О. Лукашенко визнав анексований Крим російським] // Die Presse. – Vienna, 2021. – 30.11. – Режим доступу : [https://www.diepresse.com/6068416/lukaschenko-erkennt-annektierte-krim-als-russisch-an?from\\_rss](https://www.diepresse.com/6068416/lukaschenko-erkennt-annektierte-krim-als-russisch-an?from_rss).**

Президент Білорусі О. Лукашенко визнав анексований український півострів Крим російським, зазначивши, що «Крим де-факто є російським, а після референдуму Крим також став де-юре російським».

## УКРАЇНСЬКО-БОЛГАРСЬКІ ВІДНОСИНИ

**Україна извика българския посланик заради думите на Радев за Крим [Посла Болгарії у Києві запросили до МЗС України через слова Р. Радева про Крим] // Дневник. – Sofia, 2021. – 19.11. – Режим доступу : [https://www.dnevnik.bg/sviat/2021/11/19/4282682\\_ukraina\\_izvika\\_bulgarskii\\_poslanik\\_zaradi\\_dumite\\_na/](https://www.dnevnik.bg/sviat/2021/11/19/4282682_ukraina_izvika_bulgarskii_poslanik_zaradi_dumite_na/).**

Міністр закордонних справ України Д. Кулеба заявив, що висловлювання президента Болгарії Р. Радева про Крим завдали удару по дружнім українсько-болгарським відносинам. Президент Болгарії Р. Радев назвав Крим російською територією та заявив про неефективність санкцій проти Росії. Посла Болгарії у Києві К. Коджабашева запросили до МЗС України у зв'язку з висловлюваннями президента Болгарії. За даними міністерства, посол К. Коджабашев запевнив український уряд у «непохитній позиції Болгарії щодо підтримки територіальної цілісності України, включаючи Крим».

\*\*\*

**US concerned by Bulgarian president's remarks about Crimea [США стурбовані висловлюванням президента Болгарії щодо Криму] // The Independent. – London, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://www.independent.co.uk/news/nato-ukraine-european-union-moscow-black-sea-b1962049.html>.**

Посольство США висловило занепокоєння щодо висловлювання президента Болгарії про окупований Крим. Ці зауваження вже викликали протести з боку українського уряду. Зокрема, міністр закордонних справ України Д. Кулеба наголосив, що заяви президента Болгарії Р. Радева про нібито «російський» Крим є ударом по двосторонніх відносинах. НАТО і Європейський Союз вважають Крим частиною України.

\*\*\*

**САЩ изразиха «дълбока загриженост» от думите на Радев за Крим [Сполучені Штати висловили «глибоке занепокоєння» словами Р. Радева про Крим] // Дневник. – Sofia, 2021. – 22.11. – Режим доступу : [https://www.dnevnik.bg/bulgaria/2021/11/22/4283687\\_sasht\\_izraziha\\_dulboka\\_zagrijenost\\_ot\\_dumite\\_na\\_radev/](https://www.dnevnik.bg/bulgaria/2021/11/22/4283687_sasht_izraziha_dulboka_zagrijenost_ot_dumite_na_radev/).**

США глибоко стурбовані недавніми заявами президента Республіки Болгарія Р. Радева, який описує Крим як «російський». США, Європейський Союз і НАТО завжди були чіткими та мали єдину позицію щодо українського Криму. Посол Болгарії запевнив український уряд у «непохитній позиції Болгарії щодо підтримки територіальної цілісності України, включаючи Крим як невід'ємну частину території країни.

\*\*\*

**САЩ приветстваха разяснението за позицията на Радев за Крим [Сполучені Штати привітали роз'яснення позиції Р. Радева щодо Криму] // Дневник. – Sofia, 2021. – 22.11. – Режим доступу : [https://www.dnevnik.bg/sviat/2021/11/22/4284108\\_sasht\\_privetstvaha\\_raziasnenieto\\_za\\_poziciyata\\_na/](https://www.dnevnik.bg/sviat/2021/11/22/4284108_sasht_privetstvaha_raziasnenieto_za_poziciyata_na/).**

США привітали роз'яснення позиції президента Болгарії Р. Радева, яке підтвердило, що країна стоїть за територіальну цілісність України і дало зрозуміти, що Крим належить Україні. Про це заявив речник держдепартаменту США Н. Прайс на початку чергового брифінгу у Вашингтоні. Він додав, що «США, ЄС і НАТО єдині в своїй позиції, незважаючи на спроби російських анексій і триваючу окупацію, Крим – це Україна».

\*\*\*

**Джамбазов, Денис. Украинският външен министър за Радев: Ще му кажа какво е драма [Міністр закордонних справ України до Р. Радева: Я йому скажу, яка це драма] / Д. Джамбазов // Факти. – Sofia, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://fakti.bg/world/631420-ukrainskiat-vanshen-ministar-za-radev-shte-mu-kaja-kakvo-e-drama>.**

Міністр закордонних справ України Д. Кулеба розкритикував президента Болгарії Р. Радева за його провокаційне твердження про те, що Крим «на даний момент» є російським. Д. Кулеба вважає, що своїми невибірковими коментарями він

завдав удару по дружнім українсько-болгарським відносинам, піддав Болгарію критиці з боку ЄС та підтримав російського лідера.

\*\*\*

**Джамбазов, Денис. Външният министър замаза гафа на Радев и заяви: Анексирането на Крим е незаконно [Глава МЗС приховав промах Р. Радева і заявив: анексія Криму незаконна] / Д. Джамбазов // Факти. – Sofia, 2021. – 24.11. – Режим доступу : <https://fakti.bg/world/632219-vanshniat-ministar-zamaza-gafa-na-radev-i-zaavi-aneksiraneto-na-krim-e-nezakonno>.**

Міністр закордонних справ Болгарії С. Стоєв прийняв посла України В. Москаленка. У розмові С. Стоєв підтвердив позицію Болгарії щодо Криму, який належить Україні, а анексія Криму є порушенням міжнародного права. Міністр С. Стоєв висловив упевненість, що непорозуміння останніх днів не вплинуть на відмінні дружні відносини між Болгарією та Україною. Посол України наголосив, що подальша підтримка Болгарією України має велике значення для його країни.

### УКРАЇНСЬКО-ЕСТОНСЬКІ ВІДНОСИНИ

**Igaunijas prezidents: Uz robežas iesprūdušos cilvēkus Lukašenko režīms izmanto saviem politiskajiem mērķiem [Президент Естонії: Режим Лукашенка використовує людей, які потрапили в пастку на кордоні, у своїх політичних цілях] // Neatkarīgā Rīta Avīze. – Rīga, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <https://nra.lv/pasaule/363837-igaunijas-prezidents-uz-robez-as-iesprudusos-cilvekus-lukaskenko-rezims-izmanto-saviem-politiskajiem-merkiem.htm>.**

Президент Естонії А. Каріс скликав Раду національної оборони країни обговорити гібридну кризу, спричинену Білоруссю, а також ситуацію з регіональною безпекою. Після засідання президент Естонії А. Каріс заявив, що країна готова до різних сценаріїв, хоча мігранти навряд чи прибудуть до кордону Естонії. Рада національної оборони Естонії також обговорила посилення присутності російських військ біля кордону з Україною.

### УКРАЇНСЬКО-ІЗРАЇЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ

**On December 15–16, the JCU will hold the third Kyiv Jewish Forum [15–16 грудня JCU проведе третій Київський Єврейський Форум] // The Times of Israel. – Jerusalem, 2021. – 19.11. – Режим доступу : <https://blogs.timesofisrael.com/on-december-15-16-the-jcu-will-hold-the-third-kyiv-jewish-forum/>.**

Президент Єврейської конфедерації України, віцепрезидент Всесвітнього Єврейського Форуму Б. Ложкін повідомив, що третій за переліком Київський Єврейський форум пройде 15-16 грудня 2021 р. в режимі онлайнконференції за участю багатьох світових лідерів, які обговорюватимуть найактуальніші питання, що стоять сьогодні перед євреями та всім світом. Форум присвячений 30-и річчю встановлення дипломатичних відносин між Ізраїлем та Україною.

### УКРАЇНСЬКО-ІРАНСЬКІ ВІДНОСИНИ

**Iran starts hearings over 2020 downing of Ukrainian airliner that killed 176 [Іран розпочав слухання щодо збиття українського лайнера в 2020 році, внаслідок якого загинули 176 осіб] // The Times of Israel. – Jerusalem, 2021. – 21.11. – Режим доступу :**



<https://www.timesofisrael.com/iran-hearings-start-over-2020-shooting-down-of-ukrainian-airliner-that-killed-176/>.

Іранський військовий суд розпочав слухання в Тегерані 21 листопада 2021 р. процесу щодо збитого у січні 2020 р. неподалік столиці літака Міжнародних авіаліній України PS752. Підозрюються 10 військових «різних рангів». На засіданні були присутні родини загиблих та їхні адвокати, які представляли 103 судові скарги. Суд заслухав заяви адвокатів сімей загиблих, у повідомленні зазначено, що наступне засідання буде оголошене після подальшого розслідування прокурором.

\*\*\*

**Eljárás indult Iránban az ukrán utasszállító lelovásával kapcsolatban** [В Ірані розпочато кримінальне провадження за фактом збиття українського пасажирського літака] // *Magyar Nemzet*. – Budapest, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://magyarnemzet.hu/kulfold/2021/11/eljaras-indult-iranban-az-ukran-utasszallito-lelovesevel-kapcsolatban>.

Військовий трибунал в Ірані розпочав провадження проти десяти військовослужбовців у зв'язку з випадково збитим майже 2 роки тому українським пасажирським літаком Міжнародних авіаліній України PS752. Тегеранський суд має допитати понад сотню обвинувачених у позові, щоб з'ясувати, хто винен у збитті літака і чому вони перешкождали розслідуванню.

#### УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ

**Długa rozmowa Dudy z Zelenskim** [Довга розмова А. Дуди з В. Зеленським] // *Do Rzeczy*. – Warsaw, 2021. – 24.11. – Режим доступу : <https://dorzeczy.pl/kraj/230827/rozmowa-telefoniczna-prezydentow-polski-i-ukrainy.html>.

Президент Республіки Польща А. Дуда провів годинну телефонну розмову з Президентом України В. Зеленським. Темою розмови були питання безпеки на кордонах обох країн і в регіоні. Останніми днями напруженість між Україною та Росією наростає і це є ще однією проблемою регіону, поряд із кризою на польсько-білоруському кордоні.

\*\*\*

**Czermiński, Jakub. Prezydent Duda: Rozważyć zwiększenie militarnej obecności NATO na wschodniej flance** [Президент А. Дуда: Розглянути можливість збільшення військової присутності НАТО на східному фланзі] / J. Czermiński // *Rzeczpospolita*. – Warsaw, 2021. – 25.11. – Режим доступу : <https://www.rp.pl/polityka/art19136121-prezydent-duda-rozwazyc-zwiekszenie-militarnej-obecnosci-nato-na-wschodniej-flance>.

Президент Польщі А. Дуда повідомив, що вніс пропозицію «підвищити готовність сил НАТО на східному фланзі, розглянути питання про збільшення військової присутності, щоб показати всім потенційним агресорам, що Північноатлантичний альянс готовий не тільки захищати країни НАТО, а й приділяти увагу безпеці союзників за межами Альянсу, зокрема України. Президент Польщі підкреслив, що безпека України знаходиться під реальною загрозою.

#### УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКІ ВІДНОСИНИ

**Linhart, Tomáš. Východní fronta daleko od klidu: Západ varuje před ruskou invazí, riziko konfliktu je «nejvyšší od studené války»** [Східний фронт далекий від спокою: Захід

попереджає про вторгнення Росії, ризик конфлікту «найвищий з часів холодної війни»] / T. Linhart // DenikN. – Praga, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <https://denikn.cz/749213/vychodni-fronta-daleko-od-klidu-zapad-varuje-pred-ruskou-invazii-riziko-konfliktu-je-nejvyssi-od-studene-valky/?ref=list>.

За даними американської розвідки, 100 тис. російських військових знаходяться біля кордону з Україною, існує серйозна загроза російського вторгнення в Україну. І те, що відбувається в Білорусі, також може бути прикриттям.

\*\*\*

Merkeli telefonikõne «härra Lukašenkale» tekitab piinlikke küsimusi [Телефонний дзвінок Меркель «пану Лукашенку» зумовив незручні запитання] // Eesti Päevaleht. – Tallinn, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <https://epl.delfi.ee/artikkel/95145041/merkelitelefonikone-harra-lukasenkale-tekitab-piinlikke-kusimusi>.

Напруженість на польсько-білоруському кордоні та російсько-український конфлікт змусили західних лідерів голосніше заявити про себе. У телефонній розмові з президентом Росії В. Путіним президент Франції Е. Макрон заявив, що Франція готова захищати територіальну цілісність України. Прем'єр-міністр Великобританії Б. Джонсон у своїй промові підтвердив свою підтримку як Польщі, так і України та розкритикував російсько-німецький газовий проєкт «Північний потік-2».

\*\*\*

Schmidt, Friedrich. Putins schleichende Annexion [Повзуча анексія Путіна] / F. Schmidt // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/russland-und-die-ukraine-putins-schleichende-annexion-17637219.html>.

Захід побоюється чергового вторгнення Росії в Україну після збільшення військової присутності російських військ на українському кордоні. Росія регулярно відкидає занепокоєння Заходу і наголошує, що нікому не загрожує. Крім того, як завжди проти звинувачень Заходу, президент Росії В. Путін висуває власні звинувачення, в даному випадку йдеться про американські військові судна у Чорному морі.

\*\*\*

Katalin, Halmai. Újabb szankciókkal sújtják a lengyel határra migránsok ezreit szállító Belaruszt [Білорусь, яка доставляє тисячі мігрантів до польського кордону, піддається подальшим санкціям] / H. Katalin // Nepszava. – Budapest, 2021. – 16.11. – Режим доступу : [http://www.nepszava.hu/3138097\\_ujabb-szankciokkal-sujtjak-a-lengyel-hatarra-migransok-ezreit-szallito-belaruszt](http://www.nepszava.hu/3138097_ujabb-szankciokkal-sujtjak-a-lengyel-hatarra-migransok-ezreit-szallito-belaruszt).

Під час зустрічі кілька міністрів закордонних справ ЄС побачили зв'язок між міграційною кризою та переміщенням російських військ на кордони України. За їхніми словами, Росія використовує кризу на східних кордонах ЄС для посилення тиску на Україну. Верховний представник Європейського Союзу з питань закордонних справ і політики безпеки Ж. Боррель висловив стурбованість пересуваннями російських військ до кордону з Україною.

\*\*\*

**Gál, Mária. Lukasenko várja Merkel újabb hívását [Лукашенко чекає на черговий дзвінок від Меркель] / M. Gál // Nepszava. – Budapest, 2021. – 16.11. – Режим доступу : [http://www.nepszava.hu/3138158\\_lukasenko-varja-merkel-ujabb-hivasat](http://www.nepszava.hu/3138158_lukasenko-varja-merkel-ujabb-hivasat).**

Президент Росії В. Путін постійно наголошує на тому, що його країна не має відношення до міграційної кризи. Тим часом російські війська збільшують свою присутність вздовж кордонів України. Згідно з коментарями деяких американських та західноєвропейських аналітиків, штучна криза на білорусько-польському кордоні спрямована лише на відволікання уваги за московським сценарієм.

\*\*\*

**Ukrayna'dan Rusya'ya protesto notası [Протестна нота України до Росії] // Star. – Islamabad, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <https://www.star.com.tr/dunya/ukraynadan-rusyaya-protesto-notasi-haber-1667978/>.**

Президент Росії В. Путін підписав указ, який передбачає, що продукція, яка виробляється в регіоні Донбасу, що знаходиться під контролем проросійських сепаратистів, має на російському ринку статус еквівалентного російській продукції. Україна надіслала Росії ноту протесту щодо цього указу. У заяві Міністерства закордонних справ України зазначено, що даний указ розглядається як втручання у внутрішні справи України та порушення її законодавства.

\*\*\*

**Rusya'yu açık açık tehdit ettiler: Ağır sonuçları olur [Вони відкрито погрожували Росії: це матиме серйозні наслідки] // Star. – Islamabad, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <https://www.star.com.tr/dunya/rusyaya-resti-cektiler-desteklemeve-devam-edecegiz-haber-1667849/>.**

На зустрічі з міністром закордонних справ України Д. Кулебою в Брюсселі міністр закордонних справ Німеччини та міністр закордонних справ Франції зробили спільну заяву. Німеччина та Франція попередили, що будь-яка спроба підірвати територіальну цілісність України може мати жахливі наслідки. У заяві зазначалося, що вони стурбовані військовою активністю Росії поблизу України. Росію закликали діяти стримано та надавати прозору інформацію про військову діяльність. Було висловлено також занепокоєння погіршенням гуманітарної та безпекової ситуації на підконтрольному сепаратистам Донбасі.

\*\*\*

**The Guardian view on Russian troops at Ukraine's border: Putin's plan B [Погляд The Guardian на російські війська на кордоні з Україною: план Б В. Путіна] // The Guardian. – London, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/commentisfree/2021/nov/16/the-guardian-view-on-russian-troops-at-ukraines-border-putins-plan-b>.**

Нарощування військових на східному кордоні України сигналізує про зміну стратегії з боку Росії. Американська розвідка припускає високу ймовірність російського військового втручання. В. Путін вирішив, що настав час втілити загрозливий план Б. Військове нарощування є фактичною ескалацією конфлікту, який залишається відносно постійним з моменту підписання Мінських угод-II у 2015 р.

Видання наголошує, що потрібна сильна солідарність Заходу з Україною, щоб запобігти військовому втручання Росії в Україну.

\*\*\*

**Episkopos, Mark. Why Russia Is Reinforcing Its Black Sea Fleet [Чому Росія зміцнює свій Чорноморський флот] / M. Episkopos // The National Interest. – Washington, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <https://nationalinterest.org/blog/reboot/why-russia-reinforcing-its-black-sea-fleet-196349>.**

Репортер з національної безпеки National Interest М. Епіскопос, аналізуючи ситуацію в Чорному морі, вважає, що військова напруженість у Чорному морі стала звичайною після Євромайдану в Україні 2014 р. На думку аналітика, військово-морські сили Росії проводять масштабні навчання в Чорному морі на тлі загострення військової напруженості з Україною.

\*\*\*

**Nardelli, Alberto. The U.S. and Its Allies Are Weighing Reprisals If Russia Invades Ukraine [США та їх союзники обговорюють потенційну відповідь, якщо Росія вторгнеться в Україну] / A. Nardelli // Time. – New York, 2021. – 16.11. – Режим доступу : <https://time.com/6119206/russia-ukraine-invasion/>.**

США та їхні європейські союзники обговорюють потенційну відповідь, якщо президент Росії В. Путін запровадить військові дії проти України, включаючи нові санкції проти Росії та подальшу допомогу Україні в безпеці. Росія відкидає припущення щодо вторгнення в Україну, хоча люди близькі до В. Путіна, вважають, що він прагне послати чіткий сигнал Заходу, не бажаючи допустити будь-якого подальшого розширення військових зв'язків НАТО з Україною.

\*\*\*

**Russia to deploy more units on annexed Crimea [Росія направить додаткові підрозділи до анексованого Криму] // Daily Sabah. – Istanbul, 2021. – 17.11. – Режим доступу : <https://www.dailysabah.com/world/europe/russia-to-deploy-more-units-on-annexed-crimea>.**

Росія планує розмістити новий десантний полк в анексованому Криму. Водночас Росія висловила заперечення проти рамкової угоди, відповідно до якої Україна використовуватиме британське фінансування для збільшення свого військово-морського потенціалу, дозволяючи їй купувати ракети, будувати ракетні кораблі та військово-морську базу на Азовському морі. Росія дедалі більш різко заперечувала проти військової підтримки Заходу будь-якого роду для України, не кажучи вже про можливість її вступу в НАТО.

\*\*\*

**Kochis, Daniel. Sensing Western Weakness, Putin Gathers Strength in Europe [Відчуваючи слабкість Заходу, В. Путін набирається сили в Європі] / D. Kochis // National Review. – New York, 2021. – 17.11. – Режим доступу : <https://www.nationalreview.com/2021/11/sensing-western-weakness-putin-gathers-strength-in-europe/>.**

Політичний аналітик фонду «The Heritage Foundation» Д. Кочіс коментує скупчення російських військ на кордоні з Україною. Аналітик вважає, що В. Путін

створює серію одночасних криз, щоб розколоти і послабити Європу, «озброюючи» мігрантів, щоб дестабілізувати Латвію, Литву та Польщу, а також розпалює вогонь сепаратизму на Балканах і погрожує розширити та посилити триваючу війну Росії проти України. Д. Косіч бачить у «брязканні шаблями» прагнення Росії посилити тиск на Україну.

\*\*\*

**Hodges, Ben. Russia must be stopped in Ukraine [Росію треба зупинити в Україні] / B. Hodges // POLITICO. – Brussels, 2021. – 17.11. – Режим доступу : <https://www.politico.eu/article/russia-ukraine-conflict-military-european-union/>.**

Колишній командувач Збройних сил США в Європі (2014-2017), голова Центру зі стратегічних досліджень та аналізу європейської політики Б. Ходжес пише, що останні кілька тижнів Захід все частіше бачить повну потенційну можливість російських сил до агресії. Ознаки цього включають загрозливе військово-нарошування на українському кордоні, розбалансування енергетичного ринку та підтримку гібридної війни Білорусі з використанням мігрантів уздовж кордону з Європейським Союзом. Неясність намірів Росії і небажання Кремля дотримуватися міжнародного права та угоди лише посилюють ситуацію. Аналітик вважає, що розширення конфлікту в Україні, можливо, і не в плані, але Росія зробила більшість складових, необхідних для вторгнення. Експерт підкреслює, що потрібні узгоджені європейські зусилля для стримування російської агресії в усіх її формах.

\*\*\*

**Стайков, Анатоли. Україна протестира срещу указ на Путин [Україна протестує проти указу В. Путіна] / А. Стайков // Факти. – Sofia, 2021. – 17.11. – Режим доступу : <https://fakti.bg/world/630084-ukraina-protestira-sresh-tu-ukaz-na-putin>.**

Президент Росії В. Путін доручив уряду зняти обмеження на імпорт і експорт між Росією і, так званими, ДНР і ЛНР. В МЗС України заявили, що указ порушує зобов'язання Росії щодо Мінських домовленостей. Україна направила до МЗС Росії ноту протесту.

\*\*\*

**Macron avisa Putin: Paris pretende defender integridade territorial da Ucrânia [Е. Макрон попереджає В. Путіна: Париж прагне захистити територіальну цілісність України] // Correio da Manhã. – Lisboa, 2021. – 18.11. – Режим доступу : [https://www.cmjornal.pt/mundo/detalhe/macron-avisa-putin-paris-pretende-defender-integridade-territorial-da-ucrania?ref=Pesquisa\\_Destaques](https://www.cmjornal.pt/mundo/detalhe/macron-avisa-putin-paris-pretende-defender-integridade-territorial-da-ucrania?ref=Pesquisa_Destaques).**

Сполучені Штати та Франція висловили занепокоєння з приводу підведення російських військ до українського кордону. Президент Франції Е. Макрон передав своєму російському колезі В. Путіну «стурбованість і готовність захищати територіальну цілісність України», реагуючи на збільшення кількості російських військ на українському кордоні.

\*\*\*

**Colás, Xavier. Migrantes, tanques rusos y drones: así se está calentando la guerra en Ucrania [Мігранти, російські танки та дрони: так розгортається війна в Україні] / X.**



**Colás // El Mundo. – Madrid, 2021. – 18.11. – Режим доступу : <https://www.elmundo.es/internacional/2021/11/18/6195284c21efa0aa268b456f.html>.**

Оскільки увага ЗМІ зосереджена на польсько-білоруському кордоні, Росія користується можливістю і збільшує маневри своїх військ на українському кордоні. Саме тому переміщення російських військ до українського кордону знову викликає побоювання щодо можливого нападу. Росія відкидає ці звинувачення і скаржиться на посилення активності НАТО в Чорному морі.

\*\*\*

**Lasserre, Isabelle. L'Ukraine recherche désespérément des alliés [Україна відчайдушно потребує союзників] / I. Lasserre // Le Figaro. – Париж, 2021. – 18.11. – Режим доступу : <https://www.lefigaro.fr/international/l-ukraine-recherche-desesperement-des-allies-20211117>.**

У Франції вважають досить складним питанням відвідати Україну, не домовившись з Росією, щоб не образити В. Путіна. В Україні з цього приводу вважають, що Франція, коли дивиться на Україну лише крізь російську призму, ставить Україну в центр своїх відносин з Росією, а це означає, що справи «не рухатимуться вперед».

\*\*\*

**Ukraina prašo Vakarų daugiau ginklų, tvyrant nerimui dėl Rusijos karinės veiklos pasienyje [Україна просить у Заходу більше зброї на тлі стурбованості військовими діями Росії на кордоні] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 18.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2021/11/18/news/ukraina-praso-vakaru-daugiau-ginklu-tvyrant-nerimui-del-rusijos-karines-veiklos-pasienyje-21442955>.**

Міністр ЗСУ Д. Кулеба заявив, що агресія Росії як дипломатична, так і військова, за останні тижні різко зросла. За словами міністра, після його недавніх візитів до Вашингтона і Брюсселя «ведеться робота з підготовки комплексного пакету заходів щодо струмування Росії». Держсекретар США Е. Блінкен черговий раз висловив стурбованість переміщенням російських військ поблизу України та попередив Росію про підтримку США цілісності і незалежності України. В ЄС, зі свого боку, заявили, що також стурбовані російською військовою активністю на кордонах України.

\*\*\*

**Kremlius: Europai nederėtų kaltinti Rusijos dėl «visų bėdų» [Кремль: Європа не повинна звинувачувати Росію в «усіх бідах»] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 18.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2021/11/18/news/kremlius-europai-nederetu-kaltinti-rusijos-del-visu-bedu--21442222>.**

Прессекретар президента Росії Д. Песков заявив, що Європа не повинна звинувачувати Росію в «усіх бідах», у тому числі і через мігрантську кризу на білорусько-польському кордоні. Д. Песков додав, що замість того, щоб звинувачувати Росію, Європа повинна зосередитися на своїх проблемах. Про це Д. Песков заявив після того, як прем'єр-міністр Великобританії Б. Джонсон попередив Росію не проводити «військових авантур» на кордонах України, ЄС та Польщі.

\*\*\*

**Стайков, Анатоли. Приоритетът на Путин не е да води война, а да продава газ [Приоритетом В. Путіна є не війна, а продаж газу] / А. Стайков // Факти. – Sofia, 2021. – 18.11. – Режим доступу : <https://fakti.bg/world/630545-prioritetat-na-putin-ne-e-da-vodi-voina-a-da-prodava-gaz>.**

Президент Росії В. Путін вважає анексію Криму одним із своїх найбільших досягнень, а політика щодо України та Білорусі ніколи не залишала його в спокої. Чим старшим стає російський президент, тим менше у нього залишається часу для досягнення цієї мети. І все ж він навряд чи вирішить розпочати війну. Для нього важливішим є «Північний потік-2». Зрозуміло, що «Північний потік-2» буде зірвано, якщо Росія почне повномасштабну атаку на Україну. Зараз на порядку денному стоїть сертифікація і введення газопроводу в експлуатацію, для цього РФ вже вдавалася до газового шантажу Європи і спекуляцій навколо різкого зростання цін на це паливо.

\*\*\*

**Barnes, Julian. U.S. Warns Allies of Possible Russian Incursion as Troops Amass Near Ukraine [США попереджають союзників про можливе вторгнення Росії через скупчення військ біля кордонів України] / J. E. Barnes // The New York Times. – New York, 2021. – 19.11. – Режим доступу : <https://www.nytimes.com/2021/11/19/us/politics/russia-ukraine-biden-administration.html?searchResultPosition=2>.**

Директорка Нацрозвідки США А. Гейнс відвідала Брюссель, щоб проінформувати послів НАТО про дані американської розвідки про ситуацію та можливе російське військове втручання в Україну. Американська та британська розвідка все більше переконуються в тому, що президент Росії В. Путін розглядає можливість військових дій, щоб взяти під контроль більшу частину України або дестабілізувати країну настільки, щоб призвести до приходу до влади промосковського уряду.

\*\*\*

**Troianovski, Anton. On Putin's Strategic Chessboard, a Series of Destabilizing Moves [На стратегічній шаховій дошці Путіна серія дестабілізуючих ходів] / A. Troianovski // The New York Times. – New York, 2021. – 19.11. – Режим доступу : <https://www.nytimes.com/2021/11/19/world/europe/russia-putin-belarus-ukraine.html?searchResultPosition=6>.**

На ділянці Європи від Балтійського до Чорного моря, де Росія і Захід десятиліттями змагалися за вплив, зростає загроза нового військового конфлікту. Президент Росії В. Путін готовий піти на все більший ризик, щоб змусити Захід дослухатися вимог Росії. Глава аналітичного центру Московського центру Карнегі Д. Тренін вважає, що «Кремль все більше розглядає Україну як західний авіаносець, припаркований на південно-західному кордоні Росії».

\*\*\*

**Putin accuses West of 'escalating situation' in Ukraine [В. Путін звинувачує Захід в «ескалації» ситуації в Україні] // The News. – Islamabad, 2021. – 19.11. – Режим доступу : <https://www.thenews.com.pk/print/909768-putin-accuses-west-of-escalating-situation-in-ukraine>.**

Президент Росії В. Путін заявив, що Захід «ескалує» український конфлікт, проводячи навчання в Чорному морі. Західні країни протягом кількох днів піднімали

тривогу з приводу російської військової активності поблизу України, а США застерegli Росію від чергової «серйозної помилки» в Україні.

\*\*\*

**Åslund, Anders. Defensive Putin accuses West of ignoring Russian red lines [Путін звинувачує Захід в ігноруванні російських червоних ліній] / A. Åslund // Atlantic Council. – Washington, 2021. – 20.11. – Режим доступу : <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/defensive-putin-accuses-west-of-ignoring-russian-red-lines/>.**

Старший науковий співробітник Стокгольмського форуму вільного світу А. Ослунд стверджує, що зовнішньополітична промова президента Росії В. Путіна перед російськими дипломатами 18 листопада була однією з найбільш оборонних виступів за 21 рік його правління. Він звинуватив Париж і Берлін у потуранні поточному курсу українського керівництва на демонтаж Мінських угод. Потім російський лідер звинуватив Захід у колективному загостренні ситуації, забезпечуючи Україну сучасною смертоносною зброєю, проводячи провокаційні військові навчання у Чорному морі та інших регіонах, близьких до російських кордонів.

\*\*\*

**Gutschker, Thomas. Sorge über Putins Aufmarsch [Стурбованість маршем Путіна] / T. Gutschker // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2021. – 20.11. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/truppen-an-ukrainischer-grenze-sorge-ueber-putins-aufmarsch-17642898.html>.**

США, Німеччина та Україна стурбовані переміщенням російських військ на українському кордоні. Але вони розділилися з приводу того, чи варто очікувати чергового нападу на Україну, як у 2014 р. Росія вчинила з Кримом. Вашингтон висловлює занепокоєння дуже конкретно, у Берліні та Києві більше вірять у спроби залякування з боку Москви, ніж у військові наміри.

\*\*\*

**Pasaulį apėmusios karinės krizės pradžia – ginčas dėl prekyvietės: karo veiksmams užteko menkos provokacijos [Початок світової військової кризи – ринкова суперечка: невелика провокація] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 20.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/pasaulis/rytai-vakarai/2021/11/20/news/pasauli-apemusios-karines-krizes-pradzia-gincas-del-prekyvietes-karo-veiksmams-uzteko-menkos-provokacijos-21421171>.**

Вперше в українській війні безпілотний літак, наданий НАТО, був розгорнутий і вразив артилерійську гармату, контрольовану сепаратистами. Після цього все швидко почало погіршуватися. Стурбована тим, що Україна має нову високоефективну військову зброю, Росія назвала напад дестабілізуючим актом, який порушує угоду про припинення вогню від 2015 р. Президент Росії В. Путін двічі назвав атаку безпілотником «ескалацією війни» з боку України, виправдовуючи будь-яку можливу відповідь Росії. Відповідаючи на звинувачення Вашингтона про те, що Росія зосереджує війська на українському кордоні, В. Путін розкритикував США за підтримку атаки безпілотників, а також за навчання Чорноморського флоту, які Росія назвала «серйозним викликом».

\*\*\*

**Quinn, Jimmy. We Are ‘Ready to Defend Our Country,’ Says Ukrainian Official amid Russian Build-up** [«Ми готові захищати свою країну», – каже український чиновник на тлі нарощування військ на кордоні з Росією] / J. Quinn // National Review. – New York, 2021. – 20.11. – Режим доступу : <https://www.nationalreview.com/corner/we-are-ready-to-defend-our-country-says-ukrainian-official-amid-russian-build-up/>.

Заступник міністра оборони України А. Петренко вказав на поєднання різних факторів, які можуть визначити готовність Росії розпочати атаку, серед яких поєднання політики, економіки і, звичайно ж, готовності Росії використовувати російські військові ресурси для підтримки інтересів національної безпеки Росії. Секретар Ради національної безпеки і оборони України О. Данілов на Міжнародному форумі безпеки в Галіфаксі заявив, що його країна готова захищати свою територію.

\*\*\*

**ASV izlūkdienesti brīdina par iespējamu Krievijas iebrukumu Ukrainā** [Американська розвідка попереджає про можливе вторгнення Росії в Україну] // Neatkarīgā Rīta Avīze. – Rīga, 2021. – 20.11. – Режим доступу : <https://nra.lv/pasaule/364127-asv-izlukdienesti-bridina-par-iespejamu-krievijas-iebrukumu-ukraina.htm>.

Розвідка США попередила членів НАТО про можливе вторгнення Росії в Україну, наголосивши, що залишилося мало часу, щоб запобігти цьому. Голова Об'єднаного комітету начальників штабів США генерал М. Міллі у телефонній розмові з Головнокомандувачем ЗСУ В. Залужним обговорив тривожну діяльність російської армії. На думку експертів розвідки, залежність Європи від російського природного газу, ймовірно, дасть В. Путіну надію на те, що європейські країни не зважаться на тверду відповідь можливій військовій операції Росії проти України.

\*\*\*

**ASV valsts sekretārs izsaka bažas par Krievijas darbībām un izteikumiem attiecībā uz Ukrainu** [Держсекретар США стурбований діями та заявами Росії щодо України] // Neatkarīgā Rīta Avīze. – Rīga, 2021. – 20.11. – Режим доступу : <https://nra.lv/politika/pasaule/364173-asv-valsts-sekretars-izsaka-bazas-par-krievijas-darbibam-un-izteikumiem-attieciba-uz-ukrainu.htm>.

Під час візиту до Сенегалу держсекретар США Е. Блінкен заявив, що США стурбовані діями та заявами Росії щодо України. Він сказав, що ніхто не знає, які «наміри має президент Путін, але ми знаємо, що було в минулому».

\*\*\*

**Болтън: Западът допусна грешка с Беларус** [Д. Болтон: Захід зробив помилку з Білоруссю] // Факти. – Sofia, 2021. – 20.11. – Режим доступу : <https://fakti.bg/world/631082-boltan-zapadat-dopusna-greshka-s-belarus>.

Колишній радник президента США з питань національної безпеки Д. Болтон вважає, що захід зробив помилку, приділивши занадто багато уваги репресіям проти опозиції в Білорусі. За словами Д. Болтона, якщо О. Лукашенку не вдасться зберегти контроль над Білоруссю, він звернеться за допомогою до Росії. Це все тісно пов'язане з напруженістю навколо України. На думку радника, Білорусь планує повністю

об'єднатися з Росією. У випадку з Україною все по-іншому. Росія хоче, щоб Україна швидше відокремитися від Донбасу, як це було кілька років тому з Кримом, і це дуже реально.

\*\*\*

**Dickinson, Peter. Vladimir Putin's slow-motion annexation of east Ukraine continues** [Уповільнена анексія Східної України Володимиром Путіним триває] / P. Dickinson // **Atlantic Council. – Washington, 2021. – 21.11. – Режим доступу : <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/vladimir-putins-slow-motion-annexation-of-east-ukraine-continues/>.**

На думку американського аналітика П. Дікінсона, президент Росії В. Путін непомітно просувається вперед у повільній анексії сходу України. 15 листопада він видав новий указ, який усуває бар'єри в торгівлі між окупованими Росією регіонами та Росією. Економічна інтеграція – лише один із аспектів планів В. Путіна щодо створення неформальної імперії на сході України. Протягом останніх семи з половиною років населення окупованої Росією Східної України зазнавало безжальної кремлівської пропаганди, яка демонізує Україну та ставить під сумнів її право на існування як незалежної держави.

\*\*\*

**Mečys Laurinkus. Visas šis «koncertinos koncertas» yra A. Lukašenkos namudinis projektas** [Мечіс Лаурінкус. Весь цей «концерт» – домашній проєкт Лукашенка] // **Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 21.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2021/11/21/news/mecys-laurinkus-visas-sis-koncertinos-koncertas-yra-a-lukasenos-namudinis-projektas-21459595>.**

За словами литовського політолога М. Лаурінкуса, є ті, хто думає, що саме російський президент В. Путін придумав і порадив білоруському президенту О. Лукашенку викликати нелегалів із гарячих точок та спрямовувати їх спочатку до Литви, Латвії, а потім до Польщі. На думку політолога, весь цей «концерт» – домашній проєкт О. Лукашенка, В. Путін не займається дрібною помстою. Для лідера Кремля найважливіше, каже політолог, це залучити «Північний потік-2», поки канцлерка Німеччини А. Меркель ще при владі. Політолог вважає, що момент, коли газогон запрацює, стане найбільшою помстою Кремля Україні.

\*\*\*

**Ukrajna attól tart, Oroszország támadásra készül jövő év elején** [Україна побоюється, що Росія готується до нападу на початку 2022 р.] // **Magyar Nemzet. – Budapest, 2021. – 21.11. – Режим доступу : <https://magyarnemzet.hu/kulfold/2021/11/ukrajna-attol-tart-oroszország-tamadasra-keszul-jovo-ev-elejen>.**

Міністр оборони України О. Резніков заявив, що Україна очікує різні сценарії розвитку потенційної атаки з боку Росії, враховуючи те, що Україна наразі оточена великою кількістю російських тактичних груп. О. Резніков зазначив, що поки невідомо, чи прийняв президент Росії В. Путін остаточне рішення щодо наступу на Україну. За даними української розвідки, Росія нарощує чисельність військ і озброєння в окупованому Криму, а також доправила до українського кордону системи балістичних ракет типу «Іскандер». Військовому нападу передує низка психологічних



операцій, спрямованих на дестабілізацію ситуації всередині України та ослаблення обороноздатності країни.

\*\*\*

**Baltkrievijas opozicionārs Cepkalo: Mums jābūt gataviem visa veida provokācijām [Білоруський опозиціонер Цепкало: Ми повинні бути готові до будь-яких провокацій] // Neatkarīgā Rīta Avīze. – Rīga, 2021. – 21.11. – Режим доступу : <https://nra.lv/latvija/364231-baltkrievijas-opozicionars-cepkalo-mums-jabut-gataviem-visa-veida-provokacijam.htm>.**

Протягом останніх тижнів і місяців робилися спроби відправити тисячі біженців до Латвії, Литви та Польщі в рамках гібридної атаки режимом самопроголошеного білоруського лідера О. Лукашенка, зокрема конфлікт перетворився на масову атаку на зовнішні кордони Європи. Водночас Росія підтягнула до українського кордону майже 100 тис. військових. Генсек НАТО Є. Столтенберг стурбований цим. Посол України у Великобританії В. Пристайко попереджає, що цей всеосяжний конфлікт може перерости у Третю світову війну.

\*\*\*

**Tisdall, Simon. Instability grips a weakened Europe as global predators smell blood [Нестабільність охоплює ослаблену Європу, оскільки глобальні хижаки відчувають запах крові] / S. Tisdall // The Guardian. – London, 2021. – 21.11. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/commentisfree/2021/nov/21/instability-grips-a-weakened-europe-as-global-predators-smell-blood>.**

Як стверджує автор, безперервне залякування України з боку президента Росії В. Путіна ризикує посилити нестабільність у самій Європі. Останнє нарощування російських військ на кордоні з Україною схоже скоріш на провокації на Донбасі та в Чорному морі минулої весни.

\*\*\*

**US has ‘real concerns’ over Russia on Ukraine: Blinken [Е. Блінкен: США мають «справжнє занепокоєння» щодо можливого нападу Росії на Україну] // The News. – Islamabad, 2021. – 21.11. – Режим доступу : <https://www.thenews.com.pk/print/910365-us-has-real-concerns-over-russia-on-ukraine-blinken>.**

Держсекретар США Е. Блінкен повторив, що його країна має «справжнє занепокоєння» з приводу дій і заяв Росії щодо України, оскільки напруженість зростає. Е. Блінкен сказав, що ці занепокоєння «широко поділяють» союзники США, але відмовився сказати, чи вважає розвідка США, що президент Росії В. Путін має на меті захопити Україну. В. Путін звинуватив західні країни в ескалації конфлікту в Україні, називаючи переміщення військ навчанням. Деякі республіканські законодавці в США наполягають на посиленні військової підтримки України.

\*\*\*

**Шумов, Тихомир. Блинкен: Не знаем какво планира Путин за Украина [Е. Блінкен: Ми не знаємо, що В. Путін планує щодо України] / Т. Шумов // Факти. – Sofia, 2021. – 21.11. – Режим доступу : <https://fakti.bg/world/631216-blinken-ne-znaem-kakvo-planira-putin-za-ukraina>.**

Державний секретар США Е. Блінкен висловив стурбованість з приводу військової активності Росії біля кордону України та заявами російських чиновників.

Про це він сказав журналістам під час візиту до Сенегалу, наголосивши, що було б серйозною помилкою для Росії повторити те, що вона зробила в 2014 р.

\*\*\*

**Materniak, Dariusz. Materniak: Rosja i jej wielka gra – wymiar militarny [Росія та її велика гра – військовий вимір] / D. Materniak // Biznes Alert. – Warsaw, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://biznesalert.pl/materniak-rosja-i-jej-wielka-gra-wymiar-militarny-analiza/>.**

Дії Російської Федерації щодо країн Центральної та Східної Європи, які здійснюються з метою посилення її впливу, мають також військовий вимір, і центром ваги цього виду тиску залишається Україна – і це не зміниться найближчим часом. Станом на 2014 р. Україна була основною мішенню російського військового тиску. Метою операції, проведеної російськими спецслужбами у першому півріччі 2014 р. під назвою «Російська весна», було взяти під контроль східні та південні регіони України, зокрема Харків, Дніпропетровськ, Запоріжжя та Одесу.

\*\*\*

**Stachura, Jędrzej. Wywiad Ukrainy: Rosja zaatakuje na początku 2022 roku [Українська розвідка: Росія атакуватиме на початку 2022 р.] / J. Stachura // Biznes Alert. – Warsaw, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://biznesalert.pl/wywiad-ukrainy-rosja-zaatakuje-na-poczatku-2022-roku/>.**

Голова Головного управління розвідки Міністерства оборони України К. Буданов вважає, що Росія готує наступ на Україну з кількох напрямів на початку 2022 р. Він стурбований тим, що росіяни зібрали понад 92 тис. військових на українському кордоні. Він зазначив, що дані української та американської розвідки про момент початку можливого нападу збігаються. Експерти наголошують, що без іноземної допомоги Україні було б важко захиститися від можливої агресії. Росія має понад мільйонну армію, Україна – лише близько 255 тис.

\*\*\*

**Peskov: Rusko znepokojuje vyzbrojování Ukrajiny moderními zbraněmi, řekl mluvčí Kremlu [Песков: Росія стурбована наданням Україні сучасної зброї] // DenikN. – Praha, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://denikn.cz/minuta/753180/?ref=list>.**

За словами пресекретаря Кремля Д. Пескова, Росія із занепокоєнням спостерігає за озброєнням України сучасною зброєю з США. Д. Песков також відкинув спекуляції про майбутній напад Росії на Україну. Росія вже давно відкидає вступ України в НАТО і різко критикує будь-яке посилення відносин України з Альянсом. Речник Кремля також засудив розпочаті регулярні маневри НАТО, які триватимуть до 4 грудня 2021 р. в Латвії. За його словами, Альянс має припинити «провокації» біля російського кордону.

\*\*\*

**Kressa, Kaarel. USA senat kaalub uue invasiooni korral Venemaa majanduse lämmatamist [Сенат США розглядає можливість «придушення» російської економіки у разі нового вторгнення] / K. Kressa // Eesti Päevaleht. – Tallinn, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://epl.delfi.ee/artikkel/95195601/usa-senat-kaalub-uue-invasiooni-korral-venemaa-majanduse-lammamist>.**

Автор вважає, що розміщення російських військ дозволить швидке та широкомасштабне вторгнення в Україну за кількома напрямками, якщо це накаже президент В. Путін. Сенат США отримав підтримку щодо пропозиції відповісти у разі нового вторгнення Росії в Україну безпрецедентними санкціями. Республіканці кажуть, що план демократів все ще занадто скромний і принаймні дії щодо закриття газопроводу «Північний потік-2» можуть початися зараз.

\*\*\*

**Kimmage, Michael. Russia Won't Let Ukraine Go Without a Fight [Росія не відпустить Україну без бою] / M. Kimmage // Foreign Affairs. – Washington, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://www.foreignaffairs.com/articles/ukraine/2021-11-22/russia-wont-let-ukraine-go-without-fight>.**

Росія тихо нарощувала свої сили вздовж українського кордону протягом останніх кількох місяців, що, як зазначає автор статті, може стати прелюдією до військової операції, яка має на меті вирішити проблеми України на сході на користь Росії. Хоча президент Росії В. Путін, можливо, знову бере участь у примусовій дипломатії, цього разу Росія не блефує. Якщо згоди не буде досягнуто, конфлікт може поновитися в набагато більших масштабах.

\*\*\*

**Moskau wirft Kiew «aggressive Gedanken» vor [Москва звинувачує Київ в «агресивних думках»] // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/russischer-aufmarsch-kreml-kontert-mit-verkappten-drohungen-17647135.html>.**

Сполучені Штати попереджають про можливий напад Росії на Україну. Кремль відкидає ці попередження і звинувачує сусідню країну в прагненні військового наступу на проросійські, так звані, ДНР і ЛНР. Речник президента В. Путіна Д. Песков заявив в ефірі державного телебачення, що Україна хоче застосувати насильство для вирішення «власних проблем» на Донбасі.

\*\*\*

**Kremlius: pranešimai apie rengiamą Rusijos įsiveržimą į Ukrainą – dezinformacija [Кремль: повідомлення про вторгнення Росії в Україну – дезінформація] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2021/11/22/news/kremlius-pranesimai-apie-rengiama-rusijos-isiverzima-i-ukraina-dezinformacija-21482380>.**

На прохання прокоментувати повідомлення західних та українських ЗМІ про те, що Росія планує військове вторгнення на українську територію, речник Кремля Д. Песков сказав, що це цілеспрямована інформаційна кампанія, для цього використовуються інформаційні агентства та деякі американські газети. За його словами, це має «приховати агресивні амбіції України силою вирішити проблему на сході».

\*\*\*

**JAV žvalgyba praskleidė Rusijos planus: Ukrainą pultų iš kelių pusių, ruošiamasi ilgai okupacijai [Розвідка США розкриває плани Росії: Україну атакуватимуть з кількох сторін, готуючись до тривалої окупації] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 22.11. –**

**Режим доступу :** <https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2021/11/22/news/jav-zvalgyba-praskleide-rusijos-planus-ukraina-pultu-is-keliu-pusiu-ruosiamasi-ilgai-okupacijai-21481664>.

Інформація, надана США, передбачає сценарій, за яким російські війська можуть перетнути кордон України з боку Криму, через її південний кордон і через Білорусь. Зазначається, що план охоплює велику територію та підготовку до «потенційної довгострокової окупації». Одне з джерел також повідомило про зростання дезінформації щодо України. США серйозно ставляться до збільшення російських сил на кордоні з Україною і не вірять, що Росія блефує в цьому випадку. У свою чергу, пресекретар Кремля Д. Песков заявив, що повідомлення про готовність Росії вторгнутися в Україну штучно розпалюють істеріку. На його думку, Україна «шукає чергової спроби почати військове вирішення своєї проблеми».

\*\*\*

**A. Kubilius apie JAV atstovų susitikimą su G. Landsbergiu: tai tiesioginė Lietuvos paramos Taivanui pasekmė** [А. Кубілюс про зустріч представників США з Г. Ландсбергісом: це прямий наслідок підтримки Литвою Тайваню] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2021/11/22/news/a-kubilius-apie-jav-atstovu-susitikima-su-g-landsbergiu-tai-tiesiogine-lietuvos-paramos-taivanui-pasekme-21486295>.

За словами депутата Європарламенту від консерваторів А. Кубілюса, візит міністра закордонних справ Г. Ландсбергіса до Вашингтона запланований, щоб обговорити допомогу США Литві в подоланні тиску Китаю щодо відкриття представництва Тайваню у Вільнюсі. За словами опитаних політологів, підвищена увага США до Литви може бути пов'язана з проблемою Тайваню, але вони наголошують, що майбутній візит слід розглядати в ширшому контексті. Криза на білорусько-литовському та білорусько-польському кордонах не закінчилася. Ситуація постійно контролюється США і є що обговорювати з цього приводу. Ще один аспект – це мобілізація російської армії на кордоні з Україною.

\*\*\*

**Kreml: Nem kizártak a provokációkísérletek Ukrajnában** [Кремль: Не виключені спроби провокації в Україні] // Magyar Nemzet. – Budapest, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://magyarnemzet.hu/kulfold/2021/11/kreml-nem-kizartak-a-provokaciokiserletek-ukrajnaban>.

Речник Кремля Д. Песков заявив, що не можна виключати, що в Україні будуть проводитися «провокаційні спроби» на підтримку нібито загрози російського вторгнення. За словами Д. Пескова, відбувається «штучна істерика». Очільник Головного управління розвідки Міністерства оборони України К. Буданов заявив, що Росія збрала біля кордону України понад 92 тис. військовослужбовців і готується напасти на Україну до кінця січня – початку лютого 2022 р.

\*\*\*

**Két tényezőtől függ az orosz invázió valószínűsége** [Імовірність російського вторгнення залежить від двох факторів] // Magyar Nemzet. – Budapest, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://magyarnemzet.hu/kulfold/2021/11/ket-tenyezotol-fugg-az-orosz-invazio-valoszinusege>.

За словами глави МЗС України Д. Кулеби, керівництво Росії та особисто президент Росії В. Путін розглядають чергову наступальну операцію проти України. Чи скористаються вони цією можливістю, залежатиме від двох факторів. Першим чинником він назвав силу, спокій і наполегливість України, а як другий – злягодженість і силу міжнародних партнерів України.

\*\*\*

**Harita ortaya çıktı! Putin böyle saldıracak [Карта розкрита! Ось так В. Путін атакуватиме] // Star. – Istanbul, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://www.star.com.tr/dunya/harita-ortaya-cikti-putin-boyle-saldiracak-haber-1669392/>.**

Очільник Головного управління розвідки Міністерства оборони України К. Буданов заявив, що Росія направила 92 тис. військових до свого західного кордону і може розпочати багатосторонній напад у січні або лютому наступного року. К. Буданов припустив, що атака включатиме повітряні та десантні атаки на порти Одеси та Маріуполя.

\*\*\*

**Roth, Andrew. Russia accuses west of building up forces on its borders [Росія звинувачує Захід у нарощуванні військ на своїх кордонах] / A. Roth // The Guardian. – London, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/world/2021/nov/22/russia-accuses-west-of-building-up-forces-on-its-borders>.**

Речник Кремля Д. Песков заявив, що стривожений зусиллями Заходу постачати Україні високотехнологічну зброю, яку, як він стверджує, країна використовує для провокацій проти Росії. Д. Песков наголосив, що кілька держав-членів НАТО, включаючи США та Великобританію, постачають зброю Україні. Альянс, у свою чергу, заявив, що відданий захисту територіальної цілісності України перед обличчям будь-якої можливої російської агресії.

\*\*\*

**Kremlin slams US ‘hysteria’ over Ukraine conflict [Кремль критикує «істерію» США щодо українського конфлікту] // The News. – Islamabad, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://www.thenews.com.pk/print/910568-kremlin-slams-us-hysteria-over-ukraine-conflict>.**

Прессекретар президента Росії Д. Песков розкритикував Сполучені Штати за «істерію» щодо можливого вторгнення Росії в Україну. Західні країни підняли тривогу з приводу російської військової активності поблизу України і Вашингтон заявив, що має «справжнє занепокоєння». Коментар Д. Пескова з’явився після того, як держсекретар США Е. Блінкен відмовився сказати, чи вважає розвідка США, що президент Росії В. Путін має на меті захопити Україну.

\*\*\*

**Bremmer, Ian. What Vladimir Putin Is Up To in Ukraine [Чим займається Володимир Путін в Україні] / I. Bremmer // Time. – New York, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://time.com/6122671/vladimir-putin-ukraine/>.**

За останні тижні Росія перекинула до кордону з Україною понад 100 тис. солдат. Опитування, опубліковане у жовтні російським аналітичним центром Левада-



Центр, показало, що довіра населення Росії до В. Путіна впала до 53 % – найнижчого рівня з 2012 р., а історія свідчить, що конфлікт з Україною сприяє підвищенню рейтинга.

\*\*\*

**Джамбазов, Денис. Американська телевизія прогнозира зимна війна между Русия и Украина [Американське телебачення прогнозує зимову війну між Росією та Україною] / Д. Джамбазов // Факти. – Sofia, 2021. – 22.11. – Режим доступу : <https://fakti.bg/world/631480-amerikanska-televizia-prognozira-zimna-voina-mejdu-rusia-i-ukraina>.**

Співробітники американської розвідки попереджають європейських союзників про потенційне військове вторгнення Росії в Україну. Росія зібрала біля кордонів з Україною десятки тисяч своїх військових. Напад, швидше за все, буде здійснено в холодну пору року. В Україні готуються до подібного сценарію.

\*\*\*

**Novák, Martin. Invaze na Ukrajinu hrozí z několika směrů. Rusko má na hranicích i dělostřelectvo [Вторгнення в Україну загрожує з кількох сторін. Росія також має артилерію на своїх кордонах] / М. Novák // Aktualne.cz. – Praga, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/ruska-vojska-presouvaji-k-ukrajine-ta-se-pripravuje-na-invaz/r~2753c12a4b8811eca824ac1f6b220ee8/>.**

Російська армія біля українського кордону перебуває у положенні, з якого можливе і уявне вторгнення в Україну з кількох напрямів: з Криму, з російської території на схід і через Білорусь на півночі. За словами американських дипломатів і співробітників розвідки, напад може статися у січні або лютому 2022 р. Окрім Росії, Україну непокоїть перебування на польсько-білоруському кордоні понад 7 тис. мігрантів з Близького Сходу.

\*\*\*

**Kuzio, Taras. Vladimir Putin is testing the «weak” West in Ukraine and Poland [Володимир Путін тестує «слабкий» Захід в Україні та Польщі] / Т. Kuzio // Atlantic Council. – Washington, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/vladimir-putin-is-testing-the-weak-west-in-ukraine-and-poland/>.**

На думку професора кафедри політології Києво-Могилянської академії Т. Кузьо, нинішнє військове нарощування військ Росії на кордоні з Україною є частиною гібридної війни В. Путіна проти демократичного світу і спробою використати те, що багато хто в Кремлі сприймає як західну «слабкість». Т. Кузьо вважає, що, для запобігання катастрофі життєво важливо, щоб демократичний світ у терміновому порядку надіслав Росії недвозначний сигнал, в якому роз'яснювалися б нищівні витрати, яких зазнає Росія, якщо почне ескалацію проти України.

\*\*\*

**Fried, Daniel. How to Deter Russia Now [Як стримати Росію зараз] / D. Fried // Atlantic Council. – Washington, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/how-to-deter-russia-now/>.**

В останні тижні В. Путін заявив, що військова присутність НАТО в Україні та підготовка Збройних сил України союзниками рівносильні де-факто військовій інтеграції України до Альянсу і, отже, є неприйнятною загрозою для Росії. На думку автора статті, найкращий спосіб стримати Росію – чітко позначити ціну такого удару, пропонуючи В. Путіну дипломатичний вихід. Сильна, єдина політика США та Європи щодо путінської Росії має найкращі шанси відбити напад на Україну. Навіть В. Путін може не наважитися діяти всупереч солідарності США та Європи.

\*\*\*

**Marszałkowski, Mariusz. Marszałkowski: Rosja maskuje przygotowania do ofensywy [Росія маскує підготовку до наступу] / M. Marszałkowski // Biznes Alert. – Warsaw, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://biznesalert.pl/marszalkowski-rosja-maskuje-przygotowania-do-ofensywy/>.**

Україна вже кілька місяців бореться з безпрецедентним тиском з боку Росії. З одного боку, нарощуючи війська на кордоні, Росія тисне на Україну збройним шляхом, з іншого – існує економічний тиск, які мають досягти одночасно багатьох цілей як у двосторонніх відносинах між Росією та Україною, так і двосторонніх, наприклад у відносинах із США, а також у багатосторонніх відносинах з країнами-членами «нормандської четвірки».

\*\*\*

**Ukraina przygotowana na atak Rosji. Zapowiadana jest adekwatna odpowiedź agresorowi [Україна готова до нападу Росії. Обіцяє адекватну відповідь агресору] // Do Rzeczy. – Warsaw, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://dorzeczy.pl/opinie/229741/ukraina-przygotowana-na-atak-rosji-szef-rady-bezpieczenstwa-narodowego-zabral-glos.html>.**

Останніми тижнями напруженість між Україною та Росією посилюється. За даними Головного управління розвідки Міністерства оборони України, Росія збрала на кордонах понад 92 тис. солдат. Така ситуація змушує владу України відреагувати. Голова РНБО О. Данілов заявив, що Україна «не допустить повторення ситуації 2014 року і дасть адекватну відповідь агресору». О. Данілов вважає, що, підтягуючи війська до українського кордону, Росія намагається максимально підняти ставки для майбутніх переговорів. О. Данілов обіцяє «адекватну відповідь» у разі нападу Росії.

\*\*\*

**Rosja zaatakuje Ukrainę. Rau: To potwierdzone informacje [Росія нападе на Україну. З. Рау: Це підтверджена інформація] // Do Rzeczy. – Warsaw, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://dorzeczy.pl/opinie/229999/rosyjskie-zagrozenie-rau-nasze-sluzby-to-potwierdzaja.html>.**

Глава МЗС Польщі З. Рау повідомив, що інформацію про те, що Росія готується атакувати Україну в 2022 р. перевірили служби країн-членів НАТО, у тому числі й польські. За словами очільника Головного управління розвідки Міністерства оборони України К. Буданова, Росія може атакувати Україну з кількох напрямів на початку 2022 р.

\*\*\*

**Oroszország nem szándékozik megtámadni Ukrajnát [Росія не має наміру нападати на Україну] // Magyar Nemzet. – Budapest, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://magyarnemzet.hu/kulfold/2021/11/oroszország-nem-szandekozik-megtamadni-ukrajnat>.**

Прессекретар президента Росії Д. Песков заявив, що, всупереч заявам США та України про те, що Росія готується атакувати Україну, саме Україна готується до агресивних дій проти «республік» Донецького басейну. За словами Д. Пескова, напруженість на лінії розмежування призведе до того, що США та інші країни НАТО відправлять в Україну військових радників, що «жодним чином не спровоковано самостійними республіками».

\*\*\*

**Quinn, Jimmy. ‘They Need to Up Their Game’: Daylight between U.S. and Ukraine ahead of Anticipated Russian Attack [«Ім потрібно покращити свою гру»: світ між США та Україною перед очікуваною атакою Росії] / J. Quinn // National Review. – New York, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://www.nationalreview.com/2021/11/they-need-to-up-their-game-daylight-between-u-s-and-ukraine-ahead-of-anticipated-russian-attack/>.**

На думку американського аналітика Д. Квіна, за всіма ознаками Росія готова здійснити військовий наступ на регіони України, які вона залишила в спокої під час захоплення Криму та Донбасу. Аналітик вважає, що США та Україна в цій ситуації активно співпрацюють, оскільки Вашингтон прагне допомогти Києву зміцнити обороноздатність країни. Д. Квін констатує, що ситуація може стати «горючою» на початку 2022 р., згідно з повідомленнями військової розвідки США та України.

\*\*\*

**Liik, Kadri. No, Putin Isn’t Trying to Bring Down the West [Ні, Путін не намагається знищити Захід] / K. Liik // The New York Times. – New York, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://www.nytimes.com/2021/11/23/opinion/russia-putin-west.html?searchResultPosition=6>.**

Як пише старший науковий співробітник Європейської ради з міжнародних відносин К. Лійк, дехто в Росії побоюється, що Сполучені Штати можуть встановити військову базу в Україні, або заохотити Україну повернути окуповані Росією райони Донбасу за допомогою військової сили. Інші сподіваються, що Д. Байден, якому потрібна Росія для стримування Китаю, допоможе Росії досягти свого шляху в Україні – чи то шляхом тиску на Президента України В. Зеленського, чи, ще краще, офіційно оголосивши двері НАТО закритими для України. Ці надії та страхи, безсумнівно, стоять за нинішнім переміщенням військ Росії вздовж кордону України.

\*\*\*

**SVR dismisses claims of Ukraine invasion plan [СЗР відкидає претензії щодо плану вторгнення в Україну] // The News. – Islamabad, 2021. – 23.11. – Режим доступу : <https://www.thenews.com.pk/print/910869-svr-dismisses-claims-of-ukraine-invasion-plan>.**

Служба зовнішньої розвідки Росії на тлі інформації про підготовку нового вторгнення РФ звинуватила США в «провокації загострення ситуації на сході України». Служба зовнішньої розвідки повторили слова прессекретаря президента РФ Д. Пескова про те, що «США і союзники продовжують накачувати Україну зброєю» і сказали, що схожу ситуацію спостерігали в Грузії перед подіями 2008 р.

\*\*\*

**Russian military conducts exercise in Black Sea with aircraft [Російські військові проводять навчання у Чорному морі з літаками] // Daily Sabah. – Istanbul, 2021. – 24.11. – Режим доступу : <https://www.dailysabah.com/world/europe/russian-military-conducts-exercise-in-black-sea-with-aircraft>.**

Російські військові провели навчання за участю 10 літаків та кількох кораблів у Чорному морі. Навчання відбуваються в період високої напруженості навколо України, коли офіційні особи США висловлюють занепокоєння щодо можливого нападу Росії на її південного сусіда, що Кремль відхилив як хибне.

\*\*\*

**Marrow, Alexander. Russia and Ukraine both step up military alert with combat drills [Росія та Україна посилюють військову готовність за допомогою бойових навчань] / A. Marrow // DenikN. – Praga, 2021. – 24.11. – Режим доступу : <https://www.reuters.com/world/russia-ukraine-both-step-up-military-alert-with-combat-drills-2021-11-24/>.**

Росія провела військові навчання в Чорному морі на півдні України і заявила, що їй необхідно посилити боєготовність своїх звичайних і ядерних сил через посилення активності НАТО поблизу її кордонів. Україна, яка разом зі своїм союзником США вважає, що Росія може готувати вторгнення, провела, так звану, «спецоперацію» на кордоні з Білоруссю, включаючи навчання безпілотників і військові навчання протитанкових і повітряно-десантних підрозділів. Зростання військової активності з обох сторін відбувається після тижнів зростання напруженості, що підвищило ризик війни між двома сусідами, хоча Росія заперечує агресивні наміри, а джерела західної розвідки повідомили, що не вважають жодне вторгнення неминучим.

\*\*\*

**Hoiaime pea Kremli asjus külma [Залишаємо холодну голову щодо Кремля] // Eesti Päevaleht. – Tallinn, 2021. – 24.11. – Режим доступу : <https://epl.delfi.ee/artikkel/95209389/juhtkiri-hoiaime-pea-kremli-asjus-kulma>.**

США не приховують, що вважають переміщення російських військ до українського кордону небезпечним. Після публічного попередження союзникам президент США Д. Байден відправив до Москви В. Бернса, главу Центрального розвідувального управління. Він повинен був попередити президента В. Путіна, щоб він з самого початку відмовився від ідеї нападу. Представники Росії публічно кажуть, що напружений Захід більш сприйнятливий до переговорів. У світлі такої політики, пише видання, цілком зрозуміло погрожувати військовою силою.

\*\*\*

**Almanya, Rusya'nın Ukrayna sınırındaki askeri hareketliliğinden endişeli [Німеччина стурбована російськими військовими діями на кордоні з Україною] // Star. – Istanbul, 2021. – 24.11. – Режим доступу : <https://www.star.com.tr/dunya/almanya-rusyanin-ukrayna-sinirindaki-askeri-hareketliliginden-endiseli-haber-1669795/>.**

Міністр закордонних справ Німеччини Г. Маас заявив, що стурбований новиною про військову активність Росії на кордоні з Україною. Зокрема, Г. Маас

заявив, що ЄС потрібні хороші відносини з Росією, наголошуючи, що для цього необхідно досягти прогресу на основі Мінських домовленостей, особливо у врегулюванні конфлікту на сході України.

\*\*\*

**Егерт, Константин.** Да запази конфликта със Запада – най-важната задача на Путин [Підтримання конфлікту із Заходом є найважливішим завданням В. Путіна] / К. Егерт // Дневник. – Sofia, 2021. – 24.11. – Режим доступу : <https://www.dnevnik.bg/analizi/2021/11/24/4285460-da-zapazi-konflikta-sus-zapada-nai-vajnata-zadacha-na/>.

Російський журналіст К. Егерт пише, що Росія не припинить свою конфронтацію із Заходом, бо не бачить для цього підстав. Журналіст вважає, що Росія посилює лави для нових «подвигів» у своїй гібридній війні. Протягом останніх семи років, відколи почалася війна з Україною, В. Путін завжди говорив войовничо й роздратовано, коли мова йшла про Сполучені Штати, Європейський Союз – і, звісно, Україну. За словами В. Путіна, Росія не може продовжувати жити з вічною тривогою, що «там може щось статися». Під «там» він має на увазі Центральну Європу та Україну.

\*\*\*

**Menkiszak, Marek.** Menkiszak: Co planuje Rosja w związku z Ukrainą? [Що планує Росія щодо України?] / М. Menkiszak // Biznes Alert. – Warsaw, 2021. – 25.11. – Режим доступу : <https://biznesalert.pl/menkiszak-co-planuje-rosja-w-zwiazku-z-ukraina-analiza/>.

На думку завідувача російського відділу Центру східних досліджень (OSW) М. Менкішака, заяви російського керівництва і політика РФ останніх років свідчать про те, що Росія не полишає спроб реалізувати одну з пріоритетних цілей політики: відновити контроль над Україною. Аналітик пише, що це так, незважаючи на те, що дії Росії на сьогодні – як обмежена військова агресія, так і політичний, економічний, військовий та пропагандистський тиск – лише віддалили її від цієї мети. У нинішніх умовах, коли триває «глухий» конфлікт на Донбасі, РФ стоїть перед вибором подальшої стратегії щодо України. Тут є два основні варіанти: ескаляція збройного конфлікту на Донбасі для досягнення швидкого перелому або посилення довготривалого тиску, тобто гра на поступове виснаження України. Автор статті констатує, що вибір стратегії залежить від російського сприйняття ситуації.

\*\*\*

**EU should prepare more sanctions in case of Russian aggression: Merkel** [ЄС має підготувати більше санкцій у разі агресії Росії: Меркель] // Daily Sabah. – Istanbul, 2021. – 25.11. – Режим доступу : <https://www.dailysabah.com/world/europe/eu-should-prepare-more-sanctions-in-case-of-russian-aggression-merkel>.

Канцлерка Німеччини А. Меркель заявила, що якщо Росія продовжить свої агресивні дії щодо України чи дії на кордоні Білорусі та Польщі, Європейський Союз має бути готовим запровадити подальші санкції, додавши, що розрядка ситуації завжди має бути кращим варіантом.

\*\*\*



**Gnauck, Gerhard. Merkel und Morawiecki warnen Putin und Lukaschenko [Меркель і Моравецький застерігають Путіна і Лукашенка] / G. Gnauck // Frankfurter Allgemeine. – Frankfurt am Main, 2021. – 25.11. – Режим доступу : <https://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/angela-merkel-droht-lukaschenko-und-putin-mit-weiteren-sanktionen-17652430.html>.**

Прем'єр-міністр Польщі М. Моравецький зустрівся з канцлеркою Німеччини А. Меркель у Берліні. А. Меркель та М. Моравецький мають спільне переконання, що влада Білорусі, направивши мігрантів на кордон з Польщею, має намір послабити Польщу та ЄС. М. Моравецький також звернувся до теми тиску Росії на Україну і сказав, натякаючи на газопровід «Північний потік-2», що «енергетична петля навколо України» дедалі більше затягується. Канцлерка підтвердила, що енергетична безпека України є важливою проблемою і для Німеччини. Вона також пригрозила, що додаткові санкції ЄС будуть «на порядку денному», якщо Білорусь не просунеться вперед з репатріацією мігрантів, це стосується і російської дестабілізації в Україні. А. Меркель зазначила, що Росія повинна знати, «що будь-яка подальша агресія проти суверенітету України буде коштувати дорого».

\*\*\*

**A. Merkel sunerimusi dėl Rusijos dalinių judėjimo Ukrainos pasienyje [Меркель стурбована переміщенням військ Росії на кордоні з Україною] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 25.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2021/11/25/news/a-merkel-sunerimusi-del-rusijos-daliniu-judejimo-ukrainos-pasienyje-21522750>.**

Канцлека Німеччини А. Меркель висловила стурбованість переміщенням російських підрозділів на українському кордоні після зустрічі з прем'єр-міністром Польщі М. Моравецьким у Берліні. Вона звинуватила Росію в блокуванні зустрічі міністрів закордонних справ і глав урядів у, так званому, «нормандському форматі».

\*\*\*

**Lasmanis, Jānis. Rihards Kols: mums Ukrainai būtu jāpalīdz arī militāri [Річард Колс: Ми також повинні допомогти Україні військовою підтримкою] / J. Lasmanis // Neatkarīgā Rīta Avīze. – Rīga, 2021. – 25.11. – Режим доступу : <https://neatkariga.nra.lv/politika/364591-rihards-kols-mums-ukrainai-butu-japalidz-ari-militari>.**

Міжнародні аналітики вважають, що Росія підтримує операцію Білорусі з біженцями, щоб відвернути увагу від її планів в Україні. За цими подіями слідкує і Латвія. Комітет закордонних справ Сейму під головуванням Р. Колса (Національна спілка) зібрався на закритому засіданні для обговорення подій в Україні. За словами Р. Колса, низка подій, за якою останніми тижнями спостерігали не лише українські, а й служби та чиновники НАТО і ЄС, є більш ніж достатньою причиною для занепокоєння. За словами голови Сейму, буде найбільшою помилкою НАТО та ЄС взагалі не реагувати на провокації Росії або реагувати «повільно та м'яко», коли є ряд ефективних засобів.

\*\*\*

**Is Russia going to invade Ukraine? [Росія збирається вторгнутися в Україну?] // The Independent. – London, 2021. – 25.11. – Режим доступу :**

<https://www.independent.co.uk/news/russia-ukraine-vladimir-putin-kremlin-explainer-b1963686.html>.

Українські та західні чиновники стурбовані тим, що нарощування російських військ поблизу України може сигналізувати про плани Росії вторгнутися на її територію. Кремль наполягає, що не має такого наміру і звинуватив Україну та її західних прихильників у заявах про приховування власних нібито агресивних задумів. Незрозуміло, чи концентрація російських військ сповіщає про неминучу атаку, чи є спробою президента Росії В. Путіна переконати США та їхніх союзників по НАТО утриматися від відправки солдатів і зброї в Україну та відмовитися від планів її можливої інтеграції в НАТО.

\*\*\*

**Crowley, Michael. How Far Would Biden Go to Defend Ukraine Against Russia? [Як далеко зайде Байден, щоб захистити Україну від Росії?] / M. Crowley // The New York Times. – New York, 2021. – 25.11. – Режим доступу : <https://www.nytimes.com/2021/11/25/us/politics/biden-putin-russia-ukraine.html?searchResultPosition=1>.**

Офіційні особи США не знають, коли і як вони можуть покарати нову агресію Росії. Б. Обама чинив опір різкому посиленню прихильності Америки до України, оскільки, за його словами, В. Путін завжди підвищуватиме ставку ще більше. Адміністрація Д. Байдена вважає продовження діалогу з В. Путіним важливим для запобігання російському лідеру вжити заходів проти України.

\*\*\*

**Russia to boost its military [Росія посилює свою армію] // The News. – Islamabad, 2021. – 25.11. – Режим доступу : <https://www.thenews.com.pk/print/911382-russia-to-boost-its-military>.**

Міністр оборони Росії С. Шойгу заявив, що країні необхідно продовжувати розвивати свої збройні сили в умовах «посиленої активності НАТО» на її кордонах. Росія відкинула заяви Заходу про те, що Росія, можливо, готується вторгнутися в Україну і що будь-яке нарощування військових є відповіддю на зростання активності НАТО біля її кордонів.

\*\*\*

**Стайков, Анатоли. Русия категорично отрече: Не подготвяме нападение срещу Украина [Росія категорично заперечує: Ми не готуємо напад на Україну] / А. Стайков // Факти. – Sofia, 2021. – 25.11. – Режим доступу : <https://fakti.bg/world/632542-rusia-kategorichno-otreche-ne-podgotvame-napadenie-sresh-tu-ukraina>.**

Речниця МЗС Росії М. Захарова категорично спростувала звинувачення в підготовці Росією нападу на Україну. Вона визнала, що російські війська маневрують, але їх навіть близько немає біля кордону. М. Захарова закликала Францію та Німеччину не займатись «політичними спекуляціями», додавши, що «Росія до конфлікту на Донбасі не причетна».

\*\*\*

**Perzyński, Michał. Premier Ukrainy powiedział Politico, co jego zdaniem NATO powinno zrobić z Rosją [Український прем'єр розповів, що, на його думку, має робити**

**НАТО з Росією] / M. Perzyński // Biznes Alert. – Warsaw, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://biznesalert.pl/premier-ukrainy-powiedzial-politico-co-jego-zdaniem-nato-powinno-zrobic-z-rosja/>.**

З огляду на серйозну мобілізацію російських військ, що знову загрожує Україні, і попередження американської розвідки про потенційне вторгнення, прем'єр-міністр України Д. Шмигаль закликав НАТО розгорнути військові кораблі в Чорному морі та активізувати розвідувальні польоти вздовж кордонів Росії. На думку Д. Шмигала, забезпечення постійної присутності військових кораблів НАТО в Чорному морі було б дуже сильним сигналом. Так само, на думку прем'єра, дуже сильним сигналом буде збільшення розвідувальних польотів в Чорному та Балтійському морях.

\*\*\*

**Gonçalves, Francisco J.. Apreensão no Leste da Europa: Rússia ameaça Ucrânia [Захоплення у Східній Європі: Росія загрожує Україні] / F. J. Gonçalves // Correio da Manhã. – Lisboa, 2021. – 26.11. – Режим доступу : [https://www.cmjornal.pt/mundo/detalhe/russia-ameaca-ucrania-escalada-militar-preocupado-e-uniao-europeia?ref=Pesquisa\\_Destaques](https://www.cmjornal.pt/mundo/detalhe/russia-ameaca-ucrania-escalada-militar-preocupado-e-uniao-europeia?ref=Pesquisa_Destaques).**

Через сім років після початку війни на Донбасі та російської окупації Криму Україна знову стала епіцентром напруженості між Росією, Європейським Союзом та НАТО. З 2014 р. близько 7 % території України перебуває в руках проросійських сил, підтримуваних Росією, а за останні місяці Росія направила до кордону України майже 100 тис. військових, але заперечує свій намір атакувати.

\*\*\*

**V. Zelenskis: Ukraina «visiškai pasirengusi» galimai konflikto eskalacijai su Rusija [В. Зеленський: Україна «повністю готова» до можливої ескалації конфлікту з Росією] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2021/11/26/news/v-zelenskis-ukraina-visiskai-pasirengusi-galimai-konflikto-eskalacijai-su-rusija-21528537>.**

Генеральний секретар НАТО Є. Столтенберг заявив про наслідки для Росії, якщо вона застосує військову силу в Україні, висловивши стурбованість концентрацією російських військових сил на кордоні з Україною. Є. Столтенберг сказав, що хоча Україна не є членом НАТО і не підпадає під дію угоди про колективну оборону, Альянс «надішле чіткий сигнал Росії, що НАТО готовий захищати всіх союзників». Президент України В. Зеленський заявив, що його країна готова до можливої ескалації конфлікту з Росією. Міністр закордонних справ України Д. Кулеба попередив Росію, що вона «дорого заплатить», якщо почне атаку.

\*\*\*

**L'Ukraine s'inquiète de signaux «dangereux» de Moscou à la frontière [Україну турбують «небезпечні» сигнали з Москви на кордоні] // L'Obs. – Paris, 2021. – 26.11. – Режим доступу : <https://www.nouvelobs.com/monde/20211126.AFP5005/l-ukraine-s-inquiete-de-signaux-dangereux-de-moscou-a-la-frontiere.html>.**

Президент України В. Зеленський висловив стурбованість «дуже небезпечними» сигналами з боку Росії, яку звинувачують у розгортанні військ на

кордоні. В. Зеленський заявив, що країна «повністю готова» до можливої військової ескалації з Росією.

\*\*\*

**Zagorodnyuk, Andriy. Vladimir Putin's Ukraine obsession could spark a major European war [Одержимість Володимира Путіна Україною може спровокувати велику європейську війну] / A. Zagorodnyuk // Atlantic Council. – Washington, 2021. – 27.11. – Режим доступу : <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/vladimir-putins-ukraine-obsession-could-spark-a-major-european-war/>.**

В статті для видання експерт оборони України А. Загороднюк пише, що одержимість президента Росії В. Путіна Україною може спровокувати найбільший європейський конфлікт з часів Другої світової війни. На думку А. Загороднюка, оскільки російські війська зосереджені на українському кордоні, західні лідери повинні продемонструвати свою готовність підтримати Україну та зумовити нищівні витрати Кремля. Політик вважає, що, враховуючи зловісні, але незрозумілі наміри Росії, «готовність залишається найкращим стримуючим чинником».

\*\*\*

**Moszkva nem akarja megszállni Ukrajnát [Москва не хоче окупувати Україну] // Magyar Nemzet. – Budapest, 2021. – 27.11. – Режим доступу : <https://magyarnemzet.hu/kulfold/2021/11/moszkva-nem-akarja-megszallni-ukrajnat>.**

Представники США, України та НАТО висловили занепокоєння щодо переміщення російських військ біля кордону з Україною. Є припущення, що співпраця США, України та НАТО може спровокувати атаку Росії.

\*\*\*

**Dócza, Edith Krisztina. Alaptalanok Ukrajna lehetséges orosz támadásról szóló vádjai [Звинувачення про можливий напад Росії на Україну є безпідставними] / E. K. Dócza // Magyar Nemzet. – Budapest, 2021. – 27.11. – Режим доступу : <https://magyarnemzet.hu/kulfold/2021/11/alaptalanok-ukrajna-lehetseges-orosz-tamadasrol-szolo-vadjai>.**

Канцлерка Німеччини А. Меркель пригрозила Росії санкціями ЄС, а прем'єр-міністр України Д. Шмигаль звернувся до країн-членів НАТО про допомогу після того, як Росія військовим шляхом зміцнила спільний кордон з Україною. Деякі аналітики вважають, що метою президента Росії В. Путіна є будівництво сухопутного мосту між Росією та Кримом, і в Росії немає причин втручатися в справи України.

\*\*\*

**Ukraine prepared for escalation with Russia, says president [За словами президента, Україна готова до ескалації з Росією] // The News. – Islamabad, 2021. – 27.11. – Режим доступу : <https://www.thenews.com.pk/print/911964-ukraine-prepared-for-escalation-with-russia-says-president>.**

На пресконференції з приводу екватора президентського терміну, Президент України В. Зеленський заявив, що Україна готова протистояти Росії, якщо В. Путін вирішить перекинути війська через кордон. В. Зеленський наголосив, що Україна повністю контролює свої кордони і готова до будь-якої ескалації конфлікту з Росією, зазначивши, однак, що ЗМІ нагнітають страх щодо можливості такого конфлікту. В

Кремлі відкинули зростаючі заяви Заходу про те, що Росія може готуватися до вторгнення в Україну, звинувачуючи НАТО в провокаціях.

\*\*\*

**Francis, Diane. EU regulations may yet disarm Vladimir Putin's pipeline weapon [Правила ЄС можуть роззброїти трубопровідну зброю Володимира Путіна] / D. Francis // Atlantic Council. – Washington, 2021. – 28.11. – Режим доступу : <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/eu-regulations-may-yet-disarm-vladimir-putins-pipeline-weapon/>.**

На думку старшого наукового співробітника Євразійського центру Атлантичної ради Д. Френсіс, основна мета економічно та логістично непотрібного проекту «Північний потік-2» завжди полягала в тому, щоб оминати Україну, що усуне залежність Росії від української транзитної системи та потенційно відкриє шлях до драматичної ескалації семирічної військової кампанії В. Путіна щодо повернення України в сферу впливу Росії. Д. Френсіс вважає, що з приходом до влади нового уряду в Німеччині мало хто в Берліні бажає брати участь у змові Кремля щодо знищення української державності. О. Шольц, майбутній канцлер Німеччини, нещодавно заявив про свою підтримку прагнення України до членства в ЄС.

\*\*\*

**Ukraine's use of Turkish drones could be a «game-changer» : Fukuyama [Використання Україною турецьких дронів може змінити «правила гри»: Фукуяма] // Daily Sabah. – Istanbul, 2021. – 28.11. – Режим доступу : <https://www.dailysabah.com/business/defense/ukraines-use-of-turkish-drones-could-be-a-game-changer-fukuyama>.**

За словами відомого американського політолога, політеконома та письменника Ф. Фукуяма, Україна, яка використовує турецькі безпілотники, може повністю змінити правила гри, саме тому Росія так стурбована цим питанням. Міністр закордонних справ Росії С. Лавров повторив стурбованість Кремля, заявивши, що Росія розслідує повідомлення про те, що Україна використала турецький безпілотник.

\*\*\*

**Prezidentas po susitikimo su EK ir NATO vadovais: NATO ir ES solidarumas – nerajudinama [Президент зустрівся з лідерами ЄС та НАТО: солідарність НАТО-ЄС – непохитна] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 28.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2021/11/28/news/lietuvoje-lankysis-nato-ir-europos-komisijos-vadovai-21547855>.**

Під час зустрічі з генеральним секретарем НАТО Є. Столтенбергом і президентом Європейської комісії У. фон дер Ляєн президент Литви Г. Науседа обговорив погіршення безпекової ситуації в регіоні та виклики, які створює незаконна міграція білоруського режиму на зовнішніх кордонах ЄС і НАТО. За словами лідера Литви, на зустрічі обговорювалася ситуація з безпекою в Балтійському регіоні та безпека України, яка викликає велике занепокоєння.

\*\*\*



**Nordlinger, Jay. Cracked, &c. [Той, що тріснув тощо] / J. Nordlinger // National Review. – New York, 2021. – 28.11. – Режим доступу : <https://www.nationalreview.com/2021/11/cracked/>.**

Прем'єр-міністр України Д. Шмигаль заявив, що Росія прагне зірвати євроатлантичні прагнення України. Голова уряду закликав країни НАТО та ЄС до солідарної відповіді на провокації РФ. Зі слів очільника уряду, постійне нарощування російського військового контингенту біля українських кордонів – це один із інструментів агресивної політики Росії. Д. Шмигаль наголошує, що Росія зацікавлена не тільки у дестабілізації ситуації в Україні, а й у дестабілізації країн ЄС та НАТО.

\*\*\*

**Atlas, Meryem Payda. Turkey could mediate between Russia, Ukraine: Erdoğan [Туреччина може виступити посередником між Росією та Україною: Ердоган] / M. I. Atlas // Daily Sabah. – Istanbul, 2021. – 29.11. – Режим доступу : <https://www.dailysabah.com/politics/turkey-could-mediate-between-russia-ukraine-erdogan/news>.**

Президент Туреччини Р. Т. Ердоган заявив, що Туреччина може виступити посередником між Україною та Росією на тлі напруженості, що зростає в регіоні і хотіла б брати участь у вирішенні цього питання, проводячи ці переговори як з Україною, так і Росією.

\*\*\*

**Стайков, Анатоли. Украина: Ще об'ярнем в бягство армията на Русия [Україна: Ми спонукатимемо російську армію до втечі] / А. Стайков // Факти. – Sofia, 2021. – 29.11. – Режим доступу : <https://fakti.bg/world/633341-ukraina-shte-obarnem-v-bagstvo-armiata-na-rusia>.**

Полковник запасу Збройних сил України П. Недзельський повідомив, що російська армія при спробі вторгнутись в Україну «втече», коли їй дадуть відповідь. Полковник зазначив, що Росія веде завойовницьку війну, а Україна захищає свій «дім». Такі позиції різних чиновників та експертів не є рідкістю в Україні. Наприклад, О. Арестович, який є радником з інформаційної політики української делегації у Тристоронній контактній групі по Донбасу заявив, що у разі нової агресії в Україні РФ зіткнеться з потужним опором з боку не тільки військових, а і всього населення.

\*\*\*

**Putin varoval NATO, aby na Ukrajině nepřekročilo «červenou čáru» [Путін застерігає НАТО не перетинати «червону лінію» в Україні] // Aktualne.cz. – Praga, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://www.aktualne.cz/autori/ctk/l-i:author:155/>.**

Президент Росії В. Путін взяв участь в інвестиційному форумі в російській столиці, під час якого попередив Північноатлантичний альянс не перетинати «червону лінію» в Україні. Серед іншого у своєму виступі він сказав, що сподівається, що «здоровий глузд перемаже».

\*\*\*

**«Jeśli Zachód nie będzie w stanie powstrzymać Ukrainy, podejmiemy niezbędne kroki» [«Якщо Захід не зможе зупинити Україну, ми зробимо необхідні кроки»] // Do**

**Rzeczy. – Warsaw, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://dorzeczy.pl/swiat/233251/lawrow-ostrzega-jesli-zachod-nie-powstrzyma-ukrainy-podejmiemy-niezbedne-kroki.html>.**

Міністр закордонних справ Російської Федерації С. Лавров заявив, що «не можна виключати, що Україна готується до військового авантюризму». Глава російської дипломатії наголосив, що «у разі потреби» Росія зможе відповісти на загрози безпеці з боку Заходу та України. Українські та американські експерти попереджають, що Росія збирає війська на своїх західних кордонах і готується до весняного наступу. За словами очільника Головного управління розвідки Міністерства оборони України К. Буданова, наступ може відбуватися з трьох напрямів – з півночі, сходу та півдня.

\*\*\*

**Rosja gromadzi wojska w pobliżu Ukrainy. «Wzmocnienie pozycji negocjacyjnej» [Росія збирає війська на кордонах з Україною. «Посилення переговорної позиції»] // Do Rzeczy. – Warsaw, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://dorzeczy.pl/opinie/233191/minister-obrony-ukrainy-rosja-wzmacnia-pozycje-negocjacyjna.html>.**

Глава Міністерства оборони України О. Резніков виступив із заявою щодо нарощування російських військ поблизу території Української держави. Наразі поблизу кордону перебуває майже 100 тис. вояків, а також багато артилерії та бронетехніки. Однак О. Резніков вважає, що Російська Федерація не нападатиме на Україну, а операція спрямована на «зміцнення переговорної позиції» перед зустрічю В. Путіна з президентом США Д. Байденом.

\*\*\*

**Ukraina ragina imtis skubių veiksmų «atgrasyti» Rusiją nuo įsiveržimo [Україна закликає до невідкладних дій, щоб «стримити» Росію від вторгнення] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://www.lrytas.lt/pasaulis/konfliktai-ir-saugumas/2021/11/30/news/ukraina-ragina-imitis-skubiu-veiksmu-atgrasyti-rusija-nuo-isiverzimo-21571666>.**

Україна, США, НАТО та ЄС останніми тижнями почали бити тривогу у зв'язку з новим переміщенням російських військ на кордоні з Україною і попереджали про можливе вторгнення. В Україні закликали до невідкладних дій, щоб «стримити» Росію від вторгнення в країну, наголосивши, що Росія може почати негайну військову операцію.

\*\*\*

**Ismét orosz agresszióra figyelmeztet Ukrajna [Україна знову попереджає про російську агресію] // Magyar Nemzet. – Budapest, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://magyarnemzet.hu/kulfold/2021/11/ismet-orosz-agressziora-figyelmeztet-ukrajna>.**

Україна попередила про небезпеку російської агресії напередодні засідання міністрів закордонних справ країн НАТО. Д. Кулеба вважає, що у гіршому випадку Росія може спробувати примусово перетнути кордони Європи, як це було в Грузії в 2008 р. та в Україні в 2014 р. За словами міністра закордонних справ України, на російському боці спільного кордону, як повідомляється, дислокується 115 тис.

російських солдатів. Однак інформаційні агентства зазначають, що ці цифри неможливо перевірити з незалежних джерел.

\*\*\*

**Порука из Лондона: Бранићемо Западни Балкан и Украјину од Русије [Повідомлення з Лондона: Ми будемо захищати Західні Балкани та Україну від Росії] // Политика. – Belgrad, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://www.politika.rs/sec/clanak/493365/Poruka-iz-Londona-Branicemo-Zapadni-Balkan-i-Ukrajinu-od-Rusije>.**

Міністерка закордонних справ Великобританії Е. Трасс напередодні засідання глав дипломатії країн-членів НАТО в Ризі заявила, що Велика Британія захищатиме та підтримуватиме стабільність Західних Балкан та України. Україна і західні країни нещодавно висловили занепокоєння з приводу активізації «агресивних дій» Росії біля кордонів України. Речник Кремля Д. Песков заявив, що Росія переміщує війська в межах своєї території і на власний розсуд. За його словами, «це нікому не загрожує і нікого не повинно хвилювати».

## УКРАЇНСЬКО-ТУРЕЦЬКІ ВІДНОСИНИ

**Erdoğan discusses Turkey-Ukraine ties, regional issues with Zelenskyy [Ердоган обговорив із Зеленським відносини Туреччини і України та регіональні питання] // Daily Sabah. – Istanbul, 2021. – 17.11. – Режим доступу : <https://www.dailysabah.com/politics/diplomacy/erdogan-discusses-turkey-ukraine-ties-regional-issues-with-zelenskyy>.**

Президент Р. Т. Ердоган по телефону обговорив відносини між Туреччиною та Україною, а також регіональні питання з Президентом України В. Зеленським. Згідно із заявою Управління зв'язку президента Туреччини, лідери двох країн у телефонній розмові говорили про засоби подальшого зміцнення двосторонніх відносин.

\*\*\*

**Zelenskiy: Türkiye ile ilişkilerimiz ordularımızı daha güçlü hale getiriyor [В. Зеленський: Наші відносини з Туреччиною роблять наші армії сильнішими] // Star. – Istanbul, 2021. – 17.11. – Режим доступу : <https://www.star.com.tr/dunya/zelenskiy-turkiye-ile-iliskilerimiz-ordularimizi-daha-guclu-hale-getiriyor-haber-1668220/>.**

Президент України В. Зеленський провів телефонну розмову з президентом Туреччини Р. Т. Ердоганом, під час якої обговорювалися питання, які покращать відносини Туреччини та України. Зокрема, за результатом розмови, Президент України В. Зеленський заявив, що відносини з Туреччиною роблять обидві армії сильнішими.

\*\*\*

**Ukrainian parliament approves military deal with Turkey [Український парламент схвалив військову угоду з Туреччиною] // Daily Sabah. – Istanbul, 2021. – 18.11. – Режим доступу : <https://www.dailysabah.com/politics/diplomacy/ukrainian-parliament-approves-military-deal-with-turkey>.**

Парламент України ухвалив законопроект про затвердження військової угоди, підписаної між Україною та Туреччиною, яка включає правову основу для питань взаємної оборонної співпраці. Угода відображає гарантію безпеки та миру у

Чорноморському регіоні. Оборонні відносини між двома країнами швидко розвиваються, при цьому військово-технічна співпраця між Україною та оборонною промисловістю Туреччини приносить різноманітні взаємні вигоди.

\*\*\*

**Ukrayna Parlamentosu'ndan Türkiye kararı! 303 oyla kabul edildi [Рішення українського парламенту щодо Туреччини! Прийнято 303 голосами] // Star. – Istanbul, 2021. – 18.11. – Режим доступу : <https://www.star.com.tr/dunya/ukrayna-parlamentosundan-turkiye-karari-303-oyla-onaylandi-haber-1668623/>.**

Верховна Рада України затвердила рамкову військову угоду між Україною та Туреччиною. Законопроект схвалили 303 депутати. Угода, підписана під час візиту Президента України В. Зеленського до Стамбула 16 жовтня 2020 р., становить правову основу для взаємного військового співробітництва. Угода передбачає військову підготовку, взаємну участь у спільних навчаннях, обмін оборонно-промисловою та військовою інформацією.

\*\*\*

**В. Зеленский обсудил с Р. Т. Эрдоганом украинно-турецкие отношения и ситуацию с безопасностью в Черном море [В. Зеленський обговорив з Р. Т. Ердоганом українсько-турецькі відносини та ситуацію з безпекою у Чорному морі] // Жэньминь жибао. – Пекин, 2021. – 19.11. – Режим доступу : <http://russian.people.com.cn/n3/2021/1119/c31519-9921597.html>.**

Президент України В. Зеленський провів телефонну розмову зі своїм турецьким колегою Р. Т. Ердоганом, під час якої сторони обговорили актуальні питання двосторонніх відносин та ситуацію з безпекою у Чорноморському регіоні. Під час бесіди В. Зеленський та Р. Т. Ердоган заявили про намір найближчим часом завершити підготовку Угоди про зону вільної торгівлі між Україною та Туреччиною і обговорили співпрацю в енергетичній сфері.

\*\*\*

**Başkan Erdoğan teklifte bulunmuştu... Ukrayna'dan «arabuluculuk» açıklaması [Президент Р. Т. Ердоган зробив пропозицію... Заява про «посередництво» для України] // Star. – Istanbul, 2021. – 29.11. – Режим доступу : <https://www.star.com.tr/dunya/baskan-erdoganin-arabuluculuk-sinyaline-ukraynadan-aciklama-haber-1671266/>.**

Міністр закордонних справ України Д. Кулеба на пресконференції для іноземних представників преси, заявив, що вітатиме будь-які дружні зусилля для припинення війни, згідно з заявою президента Туреччини Р. Т. Ердогана. Р. Т. Ердоган заявив, що хоче бути посередником у вирішенні російсько-української кризи. Д. Кулеба підкреслив, що між Туреччиною та Україною прекрасні відносини, а також високий рівень довіри між Президентом України В. Зеленським та президентом Туреччини Р. Т. Ердоганом.

\*\*\*

**Джамбазов, Денис. Эрдоган иска да сдобри Украина и Русия [Р. Т. Эрдоган хоче примирити Україну і Росію] / Д. Джамбазов // Факти. – Sofia, 2021. – 29.11. – Режим доступу : <https://fakti.bg/world/633360-erdogan-iska-da-sdobri-ukraina-i-rusia>.**

Президент Туреччини Р. Т. Ердоган у промові перед турецькими журналістами заявив, що Туреччина готова виступити посередником між Україною та Росією. Президент наголосив, що Анкара хоче взяти участь у врегулюванні кризи, яка виникла між двома країнами.

\*\*\*

**Başkan Erdoğan'dan «Arabuluculuk» sinyali: Payımızın olmasını isteriz [Сигнал «посередництво» від президента Р. Т. Ердогана: ми хочемо свою частку] // Star. – Istanbul, 2021. – 29.11. – Режим доступу : <https://www.star.com.tr/politika/baskan-erdogandan-arabuluculuk-sinyali-payimizin-olmasini-isteriz-haber-1671192/>.**

Президент Туреччини Р. Т. Ердоган, говорячи про напруженість між Україною та Росією, сказав, що багато країн зараз дуже нервують через ситуацію, яка склалась на кордоні з Україною. Туреччина, яка має хороші відносини і з Росією, і з Україною також дуже стурбована і сподівається, що вирішення цього питання розвиватиметься в позитивному напрямі і Туреччина буде цьому сприяти.

\*\*\*

**Russia denies role in Donbass crisis after Erdoğan mediation offer [Росія заперечує свою роль у кризі на Донбасі після пропозиції Ердогана про посередництво] // Daily Sabah. – Istanbul, 2021. – 30.11. – Режим доступу : <https://www.dailysabah.com/politics/diplomacy/russia-denies-role-in-donbass-crisis-after-erdogan-mediation-offer>.**

Президент Туреччини Р. Т. Ердоган дав зрозуміти, що Туреччина може виступити посередником між Києвом і Москвою у вирішенні напруження, що зростає між країнами. Україна привітала заяву президента Туреччини.